

Public Profits sp. z o.o.
ul. Paderewskiego 8
61-770 Poznań

Adres do korespondencji:
Dział Badań
ul. Chwaliszewo 72/16
61-104 Poznań
tel. 61 250 33 32

www.publicprofits.pl
biuro@publicprofits.pl
NIP 782-11-21-90
REGON 630582129

Diagnoza stanu III sektora z obszaru działalności kulturalnej działającego na terenie Poznania

RAPORT Z BADAŃ

ZAMAWIAJĄCY:
WYDZIAŁ KULTURY
URZĄD MIASTA POZNANIA

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2021

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	4
2. METODOLOGIA BADANIA.....	4
3. TRZECI SEKTOR W OBSZARZE KULTURY – POJĘCIE I ZAKRES.....	6
4. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ	10
4.1. Stan faktyczny.....	10
4.2. Aktywność	16
4.3. Oferta kulturalna	19
4.4. Kondycja finansowa.....	25
4.5. Kondycja kadrowa	29
4.6. Pola współpracy	32
4.7. Współpraca z samorządem	42
4.8. Pandemia.....	44
4.9. Plany	46
4.10. Potrzeby	49
5. NAJWAŻNIEJSZE OBSERWACJE.....	57

1. WPROWADZENIE

Zasadniczym celem projektu badawczego było **zidentyfikowanie i uwydatnienie roli trzeciego sektora z obszaru działalności kulturalnej w kształtowaniu oferty kulturalnej Miasta Poznania**. Badania skupiały się na zdiagnozowaniu obszaru potencjału kadrowego, kompetencyjnego i finansowego organizacji pozarządowych. Określono także potrzeby organizacyjne, formalno-prawne i szkoleniowe trzeciego sektora z obszaru działalności kulturalnej działającego na terenie Poznania, a w konsekwencji narzędzia oraz działania do ich zaspokojenia.

Realizacja badania miała miejsce w okresie od listopada do grudnia 2021 roku.

2. METODOLOGIA BADANIA

Badanie zostało zrealizowane przy wykorzystaniu ilościowych i jakościowych metod oraz technik badawczych, także danych zastanych.

W oparciu o bazy danych zidentyfikowane w toku analizy desk research (w szczególności baza danych Klon-Jawor, KRS oraz bazy danych będące w zasobach Urzędu Miasta Poznania) utworzono listę poznańskich organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury na terenie Poznania. Operat zawierał **377 podmiotów**, z tym, że do 349 organizacji dysponowano adresami mailowymi (niekiedy więcej niż jednym), do wszystkich posiadano numery telefonów (niekiedy więcej niż jeden).

W pierwszej kolejności przygotowano i zrealizowano badania ilościowe wśród organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury na terenie Poznania. Wykorzystano technikę ankiety internetowej (CAWI). Ankietę przygotowano na platformie Webankieta.pl. Zaproszenia wysłano do wszystkich podmiotów z przypisanymi adresami mailowymi w bazie danych. Monity były wykonywane czterokrotnie, ponadto z częścią organizacji, które posiadały konto na Facebooku równolegle kontaktowano się za pośrednictwem komunikatora Messenger.

Ostatecznie uzyskano **77 ankiet**, w tym 61 od organizacji, dla których kultura jest dominującym obszarem działalności i 16 od podmiotów III sektora, dla których kultura jest jednym z trzech dominujących pól działalności organizacji.

W drugiej kolejności, w oparciu o okrojony kwestionariusz wywiadu przeprowadzono ankietyzację telefoniczną (CATI) organizacji, wyłączając podmioty, które odpowiedziały na ankietę internetową. Baza liczyła 307 podmiotów. W toku badania okazało się, że w przypadku 20% dysponowano błędnymi numerami telefonów, do 30% nie udało się dodzwonić, inni nie wyrazili zgody na udział w badaniu wskazując m.in. na partycypację w innym podobnych badaniach w ostatnim czasie lub brak zainteresowania czy czasu. Ostatecznie zrealizowano 28 wywiadów telefonicznych.

Łączna wielkość próby w badaniu ilościowym CAWI/ CATI wyniosła N=105.

Równolegle do badań telefonicznych przygotowano i zrealizowano badania jakościowe; obszar ten uwzględniał realizację:

- N=10 indywidualnych wywiadów pogłębionych (MS Teams, wywiady telefoniczne), w tym N=4 z przedstawicielami organizacji realizujących duże projekty kulturalne, finansowane m.in. ze środków budżetowych Miasta Poznania oraz N=6 z przedstawicielami organizacji realizujących projekty kameralne.
- N=4 zogniskowane wywiady grupowe (MS Teams) z udziałem 13 przedstawicieli organizacji pozarządowych różnej wielkości i posiadające zróżnicowaną ofertę kulturalną.

Ponadto przeprowadzono analizę danych zastanych uwzględniając następujące źródła:

- ⇒ Bazy danych organizacji Klon/Jawor (www.ngo.pl)
- ⇒ Krajowy Rejestr Sądowy
- ⇒ Dane Głównego Urzędu Statystycznego pochodzące z Banku Danych Lokalnych: aktywne fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje społeczne działające w sferze kultury:
 - Organizacje wg formy prawnej
 - Organizacje wg klasy zatrudnienia
 - Organizacje wg maksymalnego terytorialnego zasięgu głównej działalności
 - Organizacje wg rodzaju działalności
 - Organizacje wg rodzaju i udziału
 - Organizacje wg typu gminy
 - Organizacje wg wielkości przychodów
 - Pracujący w organizacjach
 - Przeciętna liczba zatrudnionych w organizacjach
 - Wolontariusze i członkowie organizacji.

Analizie poddano w miarę możliwości nowe wybrane opracowania i raporty z badań zbliżone do tematyki przedmiotu badania:

- ⇒ Kondycja organizacji pozarządowych, Stowarzyszenie Klon-Jawor, Warszawa 2018
- ⇒ Organizacje pozarządowe w sektorze kultury. Specyfika zarządzania na przykładzie wybranych fundacji muzycznych, Olga Kosińska, Małgorzata Gądek, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
- ⇒ Organizacje pozarządowe wobec pandemii. Raport z badań, Stowarzyszenie Klon-Jawor, Warszawa 2020
- ⇒ Przyszłość kultury. Badanie poznańskiego sektora; Centrum Praktyk Edukacyjnych W Centrum Kultury Zamek, Poznań 2020
- ⇒ Strategie czy przystosowanie? Sytuacja organizacji pozarządowych w Polsce po 2015 roku, Magdalena Arczewska, Magdalena Dudkiewicz, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2019.
- ⇒ Studium praktyk i standardów współpracy sektora kultury z sektorem biznesu, dr Agata Wittchen-Barełkowska, dr Marcin Poprawski, Mikołaj Maciejewski, Poznań 2020.

3. TRZECI SEKTOR W OBSZARZE KULTURY – POJĘCIE I ZAKRES

Kluczowym dla funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce aktem prawnym jest obowiązująca od 2003 r. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj., Dz. U. z 2020 r. poz. 1057). Ustawa ta definiuje organizacje pozarządowe jako wszelkie „nie działające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia” (art. 3. ust. 2. pkt 2. Ustawy), jednocześnie z katalogu tego wyłączając jednostki sektora finansów publicznych, przedsiębiorstwa, instytuty badawcze i spółki prawa handlowego będące państwowymi bądź samorządowymi osobami prawnymi (art. 3. ust. 2. pkt 1. Ustawy). Prawna definicja obejmuje zatem bardzo szeroki katalog znacznie różniących się od siebie organizacji, takich jak stowarzyszenia, fundacje, koła gospodyń wiejskich, partie polityczne, związki zawodowe czy też samorządy zawodowe¹. W tak zakreślonych ramach pojęciowych organizacji pozarządowej mieszczą się zatem bardzo różne podmioty, funkcjonujące w różnych realiach i uwarunkowaniach. Część z tego rodzaju organizacji może prowadzić działalność gospodarczą, inne nie są do tego uprawnione.

Dominujące aktualnie definicje sektora organizacji pozarządowych (określanego również mianem „trzeciego sektora”, „sektora NGO” czy też sektora „non-profit”) nie pozwalają na jednoznaczne i precyzyjne wyznaczenie jego zakresu podmiotowego. Określenie jego granic jest bowiem silnie związane z kontekstem instytucjonalnym oraz uwarunkowaniami społeczno-kulturowymi danego kraju lub regionu². Odnosząc się do polskich realiów należy stwierdzić, że w opracowaniach eksperckich i różnego rodzaju innych publikacjach dotyczących tematyki funkcjonowania organizacji pozarządowych nie zawsze panuje zgodność co do zakresu pojęciowego. Dlatego szczególnie w przypadku charakterystyk ilościowych prezentowanych w różnych źródłach mogą pojawić się daleko idące rozbieżności wynikające z odmienności przyjętych definicji.

W polskich opracowaniach statystycznych w zakresie badań organizacji pozarządowych przyjmuje się międzynarodową definicję rekomendowaną przez Organizację Narodów Zjednoczonych, zgodnie z którą do trzeciego sektora zalicza się podmioty spełniające następujące warunki: (a) odpowiedni stopień sformalizowania działalności; (b) brak nastawienia na zysk; (c) dobrowolność uczestnictwa w działalności organizacji oraz samorządność (ustalanie kierunków działania ma miejsce wewnątrz organizacji) oraz (d) odrębność instytucjonalna w stosunku do administracji publicznej³. W zakres w ten sposób zdefiniowanego sektora organizacji pozarządowych wchodzi szeroki katalog bardzo różnych podmiotów poczynając od fundacji i stowarzyszeń, poprzez organizacje samorządu gospodarczego, organizacje samorządu zawodowego niektórych przedsiębiorców działających na mocy odrębnych ustaw (np. samorządy zawodów prawniczych czy lekarskich), organizacje samorządu rolników aż po społeczne podmioty wyznaniowe (jednostki organizacyjne Kościoła katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych).

Nieco węższy zakres znaczeniowy przypisuje sektorowi organizacji pozarządowych Stowarzyszenie Klon/Jawor, prowadzące od niemal dwudziestu lat stały monitoring kondycji organizacji

¹ P. Adamiak, B. Charycka, M. Gumkowska, „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce w 2015 r. Raport z badań”. Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2016, s. 27.

² „Sektor Non-Profit w 2018 r.”, Studia i Analizy Statystyczne, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019, s. 15.

³ „Zeszyt metodologiczny. Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Departament Badań Społecznych GUS, Kraków, Warszawa, 2019, s. 9.

pozarządowych w Polsce. Najbardziej aktualne zakończone badania zostały przeprowadzone w 2018 r. na próbie $n=1300$ losowo dobranych NGO. W roku kolejnym został opublikowany raport z badań⁴. W przypadku tego badania⁵ za podmioty należące do sektora pozarządowego uznaje się jedynie fundacje i stowarzyszenia (z wyłączeniem Ochotniczych Straży Pożarnych). Autorki przyjęcie węższej definicji trzeciego sektora argumentują przede wszystkim kwestią zbliżonych warunków funkcjonowania podmiotów prowadzących swoją działalność w formie fundacji bądź stowarzyszenia oraz tym, że łączna liczba fundacji i stowarzyszeń stanowi około 80% wszystkich organizacji zaliczonych do sektora pozarządowego *sensu largo* (czyli według zakresu pojęciowego przyjmowanego w statystyce publicznej).

I tak według definicji trzeciego sektora przyjętej w statystyce publicznej, przywoływanej w najbardziej aktualnym monograficznym wydawnictwie poświęconym tej tematyce („Sektor non-profit w 2018 r.”) w Polsce na koniec 2018 r. zarejestrowanych było i aktywnie prowadziło działalność ok. 101 tys. organizacji pozarządowych. Natomiast według Stowarzyszenia Klon/Jawor liczba rzeczywiście funkcjonujących stowarzyszeń i fundacji wyniosła w 2018 r. odpowiednio ok. 80 tys. podmiotów (szacunki wskazują, że około 1/3 zarejestrowanych w bazie REGON podmiotów nie wykonuje w sposób aktywny swojej działalności).

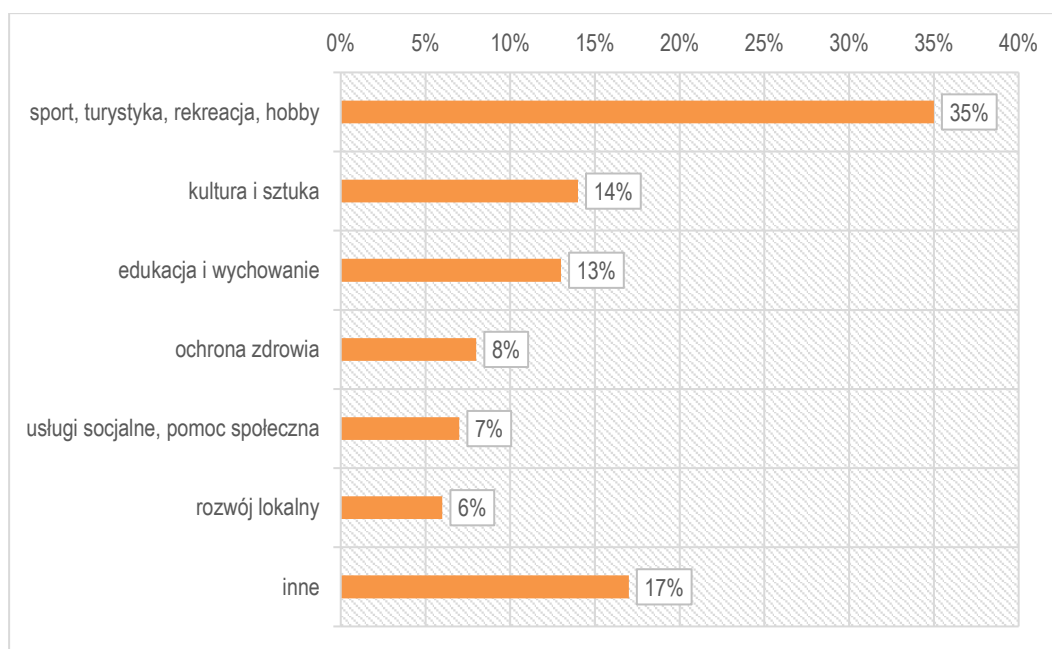
W nawiązaniu do tematu niniejszego raportu warto byłoby zadać pytanie, czy kultura stanowi ważne pole działalności organizacji pozarządowych? Twierdzącą odpowiedź przynosi wspomniany już raport Stowarzyszenia Klon/Jawor, w którym kultura i sztuka są wskazywane jako drugi najczęściej występujący główny przedmiot działalności polskich organizacji pozarządowych, po aktywności związanej ze sportem, turystyką, rekreacją i hobby (ok. 35% wskazań wszystkich NGO) oraz tuż przed działalnością związaną z edukacją i wychowaniem (13% ogółu wskazań). Zadeklarowanie kultury i sztuki jako swojego głównego pola działalności przez 14% badanych organizacji pozwala szacować liczbę organizacji zajmujących się tą tematyką w skali ogólnokrajowej na około 11 tysięcy aktywnych podmiotów.

Do podobnych wniosków w odniesieniu do liczebności organizacji pozarządowych działających w dziedzinie kultury i sztuki można dojść po przeanalizowaniu danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny. W tym przypadku na kulturę i sztukę jako główny przedmiot swojej działalności wskazało 12,6% organizacji pozarządowych, co daje trzecie miejsce wśród najczęściej deklarowanych pól działalności po sporcie, turystyce, rekreacji i hobby (ponad 30% udział w strukturze) oraz ratownictwie (blisko 17% wskazań, co w tym przypadku zapewne odnosi się do działalności Ochotniczych Straży Pożarnych uwzględnionych w tym zestawieniu).

⁴ B. Charycka, M. Gumkowska, „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa, luty 2019.

⁵ Warto dodać, że w momencie przygotowania niniejszego opracowania (grudzień 2021 r.) trwa realizacja kolejnej 9. edycji ogólnopolskiego badania „Kondycja organizacji pozarządowych w Polsce”. Wyniki badania zostaną opublikowane najprawdopodobniej w 2022 r. na portalu organizacji pozarządowych www.ngo.pl (źródło: <https://publicystyka.ngo.pl/kondycja-2021-trwa-badanie-organizacji>)

Wykres 1. Główny przedmiot działalności organizacji pozarządowych

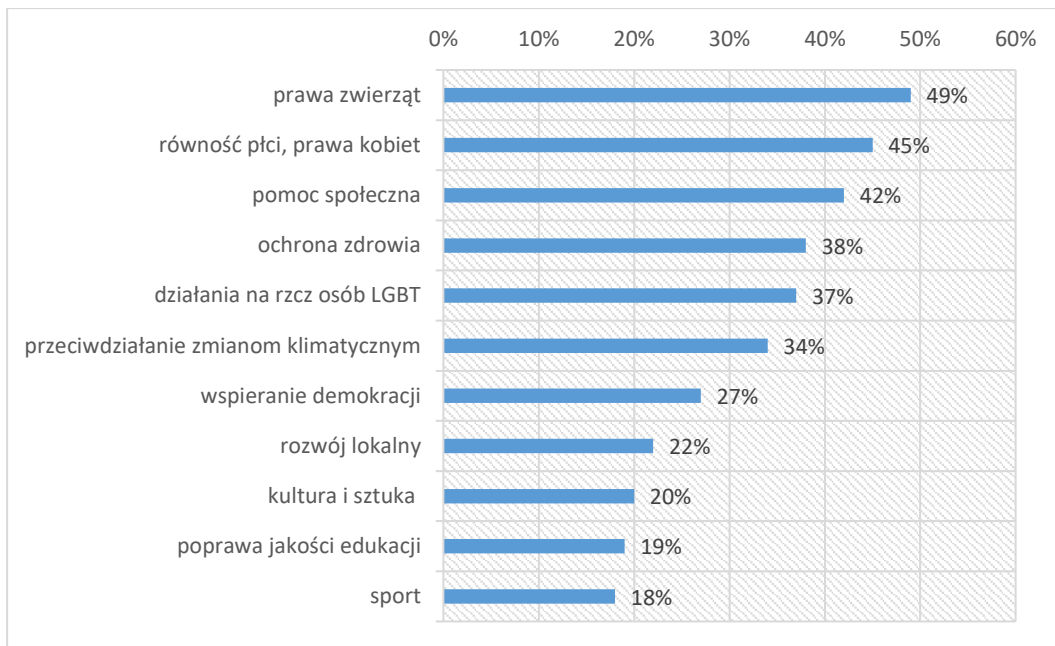
Źródło: B. Charycka, M. Gumkowska, „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa, luty 2019, s. 11.

Niezależnie od przyjętej metodologii liczbę organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury należy uznać za znaczącą. Działalność tego rodzaju organizacji jest dostrzegana i cieszy się dość dużym zaufaniem społecznym. Potwierdzenie tego faktu mogą stanowić wyniki badania przeprowadzonego na zlecenie wspomnianego już wcześniej Stowarzyszenia Klon/Jawor dotyczące zaufania i wizerunku organizacji pozarządowych⁶. Blisko 54% ankietowanych stwierdziło, że zetknęło się w ostatnim czasie z konkretnymi działaniami organizacji pozarządowych. Co niezwykle istotne wśród najczęściej wskazywanych obszarów aktywności NGO, z którym zetknęli się ankietowani pojawia się również sfera kultury (por. wykres 2.). Co piąty z respondentów dostrzega i doświadcza działań organizacji pozarządowych w tym zakresie.

W ramach tego samego badania, ankietowanych zapytano o to, które instytucje działają dobrze w poszczególnych obszarach swojej aktywności. W przypadku sfery kultury organizacje pozarządowe zostały ocenione najbardziej pozytywnie, uzyskując wyższą ocenę w porównaniu do działań instytucji samorządowych, rządowych oraz szeroko pojętego biznesu. Wydaje się to zatem potwierdzać istotność tematyki podejmowanej w niniejszym raporcie.

⁶ Wyniki badania dostępne są na stronie internetowej: <https://fakty.ngo.pl/raporty/zaufanie-i-wizerunek-ngo-2020>

Wykres 2. Kontakt Polek i Polaków z organizacjami pozarządowymi działającymi w różnych obszarach

Źródło: <https://fakty.ngo.pl/raporty/zaufanie-i-wizerunek-ngo-2020>

4. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ

W niniejszej części przedstawione zostały efekty przeprowadzonych badań terenowych, ilościowych – CAWI/ CATI oraz jakościowych, IDI i FGI wśród organizacji pozarządowych z obszaru działalności kulturalnej na terenie Poznania.

Kwestionariusz ankiety internetowej/ telefonicznej składał się z kilku zasadniczych części: (1) informacje odwołujące się do danych opisujących organizację ze względu na ich wielkość, obszar działalności, kwestie lokalowe, formę prawną, wiek, itd.; (2) dane dotyczące aktywności organizacji, w tym aktywności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, udział w konkursach, skuteczność, wysokość uzyskanych środków itd.; (3) zakres działalności organizacji, grupy docelowe, odbiorcy, zakres i rodzaj oferty, lokalizacje wydarzeń; (4) kondycja finansowa, w tym źródła przychodu i wysokość środków do dyspozycji organizacji, (5) kondycja kadrowa, w tym liczba pracowników, ich kompetencje czy charakter zatrudnienia; (6) pola współpracy z partnerami, ich liczba i doświadczenia; (7) zakres współpracy z samorządem; (7) doświadczenia i wnioski wynikające z pandemii COVID-19, a także (8) plany rozwojowe oraz (9) potrzeby organizacji i oczekiwania wobec Miasta Poznania. W podobnym układzie zostały omówione wyniki badań ilościowych.

Indywidualne wywiady pogłębione realizowane były w zbliżonej strukturze do kwestionariusza ankiety CAWI/ CATI pogłębiając jednak wybrane zagadnienia i skupiając się na uzyskaniu danych o możliwościach rozwiązania zgłaszanych problemów. Inną z kolei formułę przyjęto przy realizacji zogniskowanych wywiadów grupowych. Zrezygnowano z omawiania bieżącej sytuacji trzeciego sektora z obszaru działalności kulturalnej na rzecz projektowania przyszłości trzeciego sektora w perspektywie 5 najbliższych lat przy założeniu, że problemy które zostały zdiagnozowane w toku badań ilościowych i jakościowych zostały wyeliminowane. W ten sposób dążyliśmy do uchwycenia strategii rozwojowych poznańskiego trzeciego sektora i uzyskania odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób Miasto Poznań powinno go wspierać, aby zakreślone wizje miały szanse się zrealizować.

4.1. Stan faktyczny

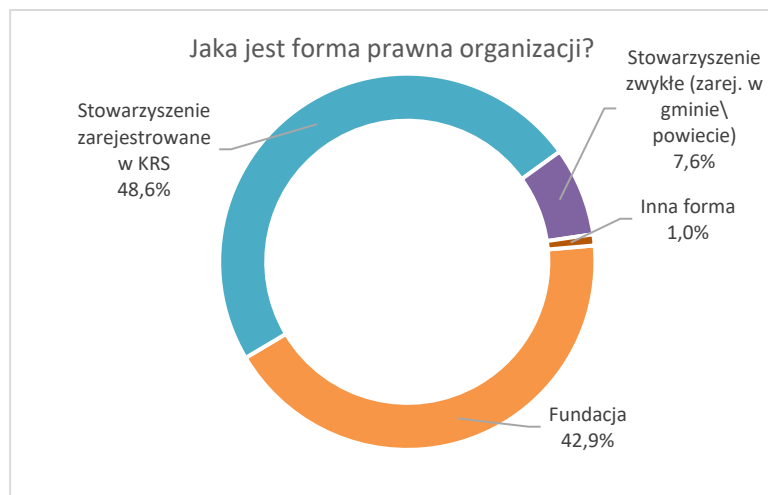
Pierwsze pytanie zadane przedstawicielom badanych organizacji dotyczyło zakresu prowadzonych działań z obszaru na rzecz Poznania i jego mieszkańców. Badania wskazują, że spośród 105 organizacji prawie ¼ podmiotów społecznych z tego obszaru realizuje swoją misję kulturalną także poza miastem.

Planując badanie przyjęliśmy, że do pierwszych 50 organizacji pozarządowych, które odpowiedzą na ankietę internetową zostanie wystosowany poszerzony kwestionariusz ankiety, uwzględniający pytania o szczegółowe dane statystyczne odnoszące się do aktywności organizacji pozarządowych (w tym kwestii finansowych, kadrowych i aktywności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych przeznaczonych na realizację celów statutowych). Istotne jednak było, aby kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego była dominującym obszarem działalności dla tych pierwszych 50 organizacji. Decyzja ta podyktowana była dwoma względami, po pierwsze – ankietą internetową, w odróżnieniu od telefonicznej sprzyja pozyskaniu danych bardziej szczegółowych, wymagających sięgnięcia do materiałów źródłowych, po drugie zaś – z punktu widzenia celów badania zależało nam na pogłębieniu części informacji o aktywności tylko tych podmiotów, których działalność skupia się na polu kultury i sztuki. Ostatecznie jednak zebrano 61 kwestionariuszy ankiet internetowych, które spełniały powyższe założenia. Ze względów praktycznych w badaniu telefonicznym szczegółowych pytań dotyczących kwestii finansowych, kadrowych i aktywności w zakresie pozyskiwania środków

zewnątrznych przeznaczonych na realizację celów statutowych nie uwzględniono, pomimo tego, że część podmiotów spełniała warunek działalności tylko w obszarze kulturalnym.

Uwzględniając badania CAWI i CATI, wśród 105 przebadanych organizacji pozarządowych w próbie badawczej znalazło się aż 77,1% podmiotów, dla których kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego były dominującym polem działalności; dla pozostałych – obszar ten stanowi jedno z trzech najważniejszych.

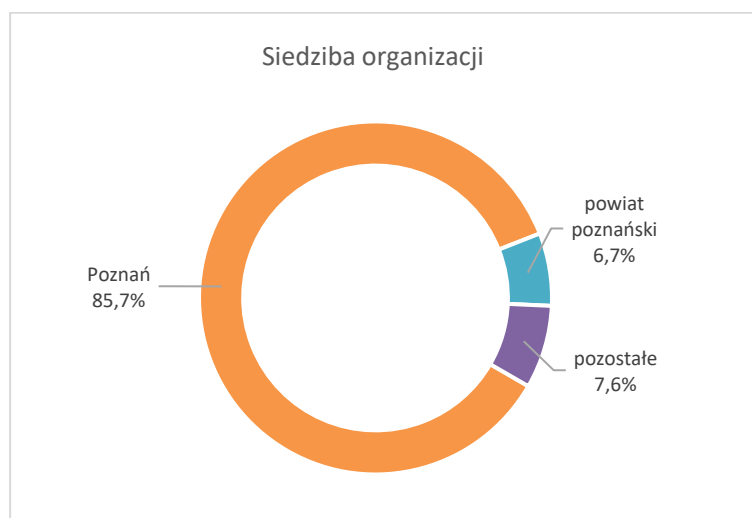
Wykres 3. Forma prawna organizacji. [Pyt. 50. Jaka jest forma prawna organizacji, CAWI/CATI N=105]

Na powyższym wykresie zamieszczono wykres prezentujący rozkład odpowiedzi na pytanie o formę prawną organizacji. W badanej próbie prawie połowę organizacji stanowiły stowarzyszenia zarejestrowane w KRS (48,6%), natomiast w drugiej kolejności – fundacje (42,9%). Pozostałe organizacje to stowarzyszenia zwykłe, zarejestrowane w gminie lub powiecie (7,8%). Jeden z podmiotów (inna forma) był spółką z ograniczoną odpowiedzialnością non profit.

Na kolejnym wykresie przedstawiono wyniki odpowiedzi na pytanie o siedzibę organizacji. Miało ono charakter otwarty, jednakże ze względu na prowadzone testy statystyczne zdecydowaliśmy się na ich skategoryzowanie.

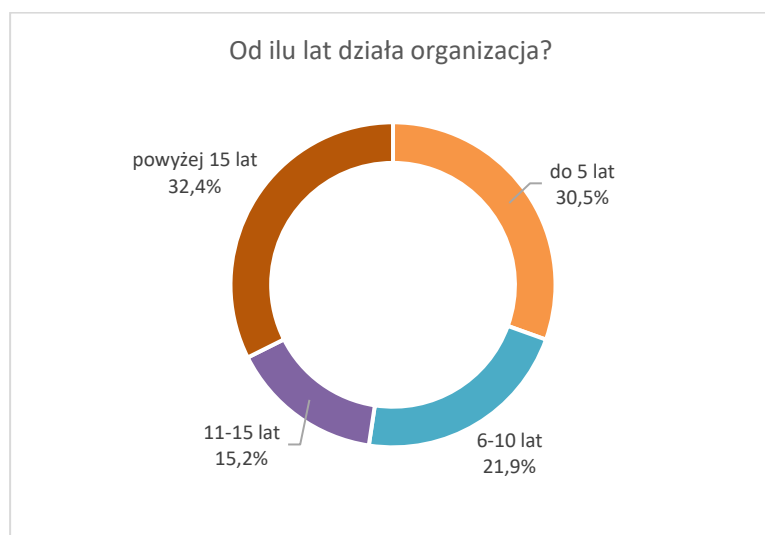
Wykres 4. Siedziba organizacji [Pyt. 52. Gdzie znajduje się siedziba organizacji? Proszę podać miasto/ miejscowość, CAWI/CATI N=105]

I tak, 85,7% z nich miało swą siedzibę na terenie Poznania, 6,7% - na terenie powiatu poznańskiego, a 7,6% poza powiatem poznańskim lub województwem wielkopolskim. W ostatniej kategorii znalazło się 8 podmiotów, z czego 2 organizacje były z Krakowa, 2 z Warszawy oraz po jednej z Gdańska, Olsztyna, Środy Wielkopolskiej oraz z Żarowa. Organizacje te znalazły się w próbie, ponieważ według naszych baz danych przygotowanych na potrzeby realizacji badania, ubiegały się o środki finansowe na realizację projektów ogłoszonych przez Miasto Poznań bądź Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.

1/3 badanych organizacji pozarządowych to podmioty doświadczone, bowiem działające na rynku trzeciego sektora powyżej 15 lat. Szczegóły zamieszczono na kolejnym wykresie. W drugiej jednak kolejności najliczniejszą grupę stanowią młode podmioty, nie mające więcej niż 5 lat. Co piąta badana organizacja pozarządowa z obszaru działalności kulturalnej funkcjonuje w trzecim sektorze od 6 do 10 lat, zaś 15% - od 11 do 15 lat. Tendencje ogólnopolskie wskazują, że jeszcze 10 lat temu organizacje, niezależnie od obszaru działalności o najkrótszym stażu działania, było ponad 3-krotnie więcej niż organizacje najstarszych. Dziś te wielkości są podobne, innymi słowy trzeci sektor się profesjonalizuje, co przejawia się m.in. w tym, że coraz więcej organizacji stabilizuje się i trwale wpisuje się w tę strukturę.

Wykres 5. Okres funkcjonowania organizacji [Pyt. 53. W którym roku powstała organizacja?, CAWI/CATI N=105]

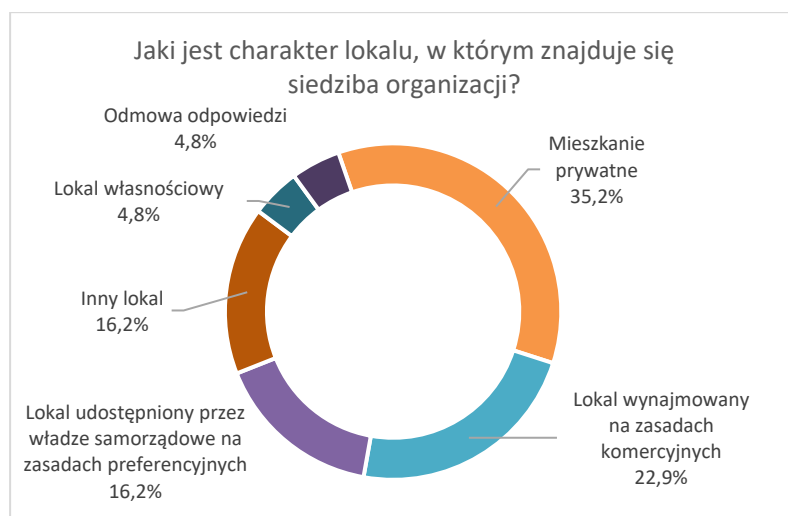
Średni rok powstania organizacji z obszaru działalności kulturalnej działającej na terenie Poznania to 1998, zaś mediana, czyli najczęściej wskazywany rok to 2012. Można więc powiedzieć, że niespełna 10 lat temu utworzono najwięcej tego typu organizacji pozarządowych, co jest zgodne z wcześniej wspomnianą tendencją ogólnopolską sprzed 10 lat. Dziś ta dynamika jest istotnie niższa, organizacje, które powstały od 2019 roku w naszej próbie badawczej stanowią zaledwie 11,4% ogółu.

Uczestników badań zapytano także o charakter lokalu, w jakim znajduje się siedziba organizacji. Uzyskane wyniki zamieszczono na kolejnym wykresie.

Ponad 1/3 organizacji działających na rzecz mieszkańców Poznania w obszarze kultury, sztuki ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego swą siedzibę ma w mieszkaniu prywatnym. Sytuacja ta jest po części zrozumiała, szczególnie w odniesieniu do mniejszych podmiotów: w ich wypadku mieszkanie prywatne zwykle jest adresem rejestrowym, a organizacja nie zatrudnia etatowych pracowników. Co

piąty podmiot zajmuje lokal wynajmowany na zasadach komercyjnych, 16,2% - lokal udostępniony przez władze samorządowe na preferencyjnych warunkach.

Wykres 6. Lokal organizacji [Pyt. 54. Jaki jest charakter lokalu, w którym znajduje się siedziba organizacji?, CAWI/CATI N=105]

W poniższej tabeli zamieszczono rozkład odpowiedzi dla kategorii „inny lokal”.

Tabela 1. Lokal organizacji/ inny lokal [Pyt. 54. Jaki jest charakter lokalu, w którym znajduje się siedziba organizacji?, CAWI/CATI N=20]

Pyt. 54. Jaki jest charakter lokalu, w którym znajduje się siedziba organizacji?	N wskazań	% wskazań
lokal używany przez szkołę/ uczelnię	5	4,8%
lokal używany przez osobę prywatną	3	2,9%
lokal używany przez podmiot biznesowy	3	2,9%
lokal używany (bez wskazania)	2	1,9%
lokal używany przez podmiot publiczny	2	1,9%
inne	2	1,9%

Jednym z istotnych problemów badawczych podejmowanych w toku badań ankietowych była kwestia barier i problemów, z jakimi spotykają się organizacje w swej codziennej działalności. Na co wskazują wyniki odpowiedzi zebrane w kolejnej tabeli, dominującą kwestią (uzyskującą aż 79,0% wskazań) są trudności w zdobywaniu funduszy zapewniających funkcjonowanie i/lub brak płynności finansowej. Istotnie rzadziej, jednakże również z wysokim odsetkiem były wskazywane skomplikowane formalności związane z korzystaniem ze środków zewnętrznych (w tym ze środków UE) – 44,8%. Podobnie często wskazywaną trudnością badanych organizacji działających w obszarze kultury są kwestie lokalowe i trudności w zapewnieniu odpowiedniej lokalizacji (38,1% wskazań).

O ile w ankiecie internetowej i telefonicznej temat lokalu nie był szeroko poruszany – statystycznie zasygnalizowano tę problematykę, o tyle zagadnienie braku lokalu i polityki lokalowej wobec organizacji pozarządowych mocno wybrzmiało w badaniach jakościowych. Wielu uczestników wywiadów indywidualnych i grupowych narzekało na problemy lokalowe, niezależnie od tego czy realizują projekty kameralne czy duże imprezy kulturalne. Poniżej przywołujemy wybrane wypowiedzi uczestników badań jakościowych dotyczącej tej problematyki.

Ja mam tylko jedno życzenie – lokal. Lokal. [IDI_D2⁷]

Kwestie lokalowe – problem polega na tym, że fundacja ma siedzibę w mieszkaniu prywatnym. To jest o tyle dobrze, że to jest szeregowiec, więc trochę przestrzeni tam jest. Natomiast jest to tak naprawdę przestrzeń dzielona z przestrzenią domową. Robi się trochę problematyczne w przypadku magazynowania książek, ponieważ nie korzystamy z usług zewnętrznych, ponieważ nie stać nas na to, więc mamy magazyn w domu. [IDI_M4]

R: W ogóle marzymy o lokalu w tej chwili. Nie mamy za bardzo wymagań do tego lokalu, oby był. Nie chodzi nam tutaj o jakąś większą przestrzeń, tylko chciałabym, żeby było takie biuro do pracy, żebyśmy mogli przychodzić i normalnie pracować, żeby było jakieś pomieszczenie gdzie możemy organizować różne spotkania, nie powiem, że na dużą skalę. W takich małych grupach, maksymalnie 20-osobowych. Żeby mieć to na stałe, bo często jak organizujemy coś, to prosimy kogoś, aby nas wpuścić. Nie mamy też pieniędzy na normalny wynajem, więc musimy cały czas prosić kogoś. [FGI_2]

R: Wierzę, że Miasto w końcu zrozumie, że na CIL-e trzeba przeznaczyć jakieś lokale, bo nie da się organizować społeczności lokalnej wynajmując od jakiejś firmy na parę godzin jakiś lokal, czy współpracując ze szkołą. Wiadomo, że szkoły teraz w Covidzie nie bardzo chcą osób wpuszczać. Szkoły nie pracują w soboty/ niedziele i nikt tam nie przyjdzie. Tak, że ciężko jest w rzeczywistości pracować chodząc i prosząc o to, żeby można zrobić gdzieś warsztaty, czy chodząc po innych NGO-sach, które są na terenie i prosząc o to, „czy możemy u was zrobić warsztaty? – „tak, ale tylko w tych i tych godzinach”. [FGI_3]

Respondenci wywiadów jakościowych wskazywali też na próby rozwiązania problemów lokalowych organizacji pozarządowych z obszaru działalności kulturalnej. Wypowiedzi respondentów wywiadów grupowych odnoszą się do idyllicznego projektowania stanu trzeciego sektora w perspektywie 5 najbliższych lat

R: (...) pomyślałam sobie, że w ogóle świetne byłoby, gdyby Miasto np. sprzedając teren deweloperowi, albo..., nie wiem, ja się nie znam na tych wszystkich rzeczach. Ale jeżeli byłaby przyjęta taka zasada, że każdy deweloper musi oddać jeden lokal organizacji pozarządowej i w ramach tego organizacja pozarządowa działa. [FGI_1]

R: (...) A drugi to taki duży ponad 100-metrowy lokal u dewelopera, który w ramach takiego układu, że „o, robicie mi promocję, a tam w tym pustostanie, póki się nie sprzeda, robicie warsztaty”. [FGI_4]

R: I fajnie byłoby, gdyby też – bo ja mieszkam dosłownie naprzeciwko Olimpii i Sceny Roboczej – tam się udało umieścić więcej organizacji. Wiem, że tam jest też bardzo duży opór – nie wiem już czy – i od wielu lat to się nie może ziścić. A fajnie by było to miejsce też ożywić. I zgadzam się z Marysią, że pustostany w centrum miasta powinny być oddane ludziom, po prostu, czyli też organizacjom. [FGI_1]

Nie bez znaczenia są też nadmiernie rozbudowane procedury biurokratyczne w administracji publicznej (37,1%), ale też takie problemy jak:

- nadmiernie skomplikowane formalności związane z korzystaniem ze zdobytych środków
- brak osób gotowych bezinteresownie angażować się w działania organizacji
- trudności związane z wyposażeniem biura (odpowiedni sprzęt i inne zasoby materialne),

które uzyskały od 24 do 26% wskazań. Niecałe 3% badanych podmiotów nie zgłaszała żadnych codziennych trudności w prowadzeniu organizacji.

⁷ W nawiasach kwadratowych podano odnośniki do poszczególnych wywiadów, i tak: IDI oznacza indywidualny wywiad pogłębiony, litera D lub M określa charakter prowadzonych projektów współfinansowanych przez Miasto Poznań, duży lub mały/kameralny, cyfra zaś oznacza numer porządkowy; FGI wskazuje na zogniskowany wywiad grupowy (Focus Group Interview, cyfra jak wyżej).

Tabela 2. Codzienne trudności organizacji [Pyt. 4. Z jakiego rodzaju problemami spotyka się P. organizacja podczas codziennej działalności?, CAWI/ CATI, N=105]

Pyt. 4. Z jakiego rodzaju problemami spotyka się P. organizacja podczas codziennej działalności?	N wskazań	% wskazań
Trudności w zdobywaniu funduszy zapewniających funkcjonowanie, brak płynności finansowej	83	79,0%
Skomplikowane formalności związane z korzystaniem ze środków zewnętrznych (w tym ze środków UE)	47	44,8%
Kwestie lokalowe, trudności w zapewnieniu odpowiedniej lokalizacji	40	38,1%
Nadmiernie rozbudowane procedury biurokratyczne w administracji publicznej	39	37,1%
Nadmiernie skomplikowane formalności związane z korzystaniem ze zdobytych środków	28	26,7%
Brak osób gotowych bezinteresownie angażować się w działania organizacji	26	24,8%
Trudności związane z wyposażeniem biura (odpowiedni sprzęt i inne zasoby materialne)	26	24,8%
Trudności w utrzymaniu zasobów kadrowych (konkurencja ze strony sfery biznesu)	14	13,3%
Brak odpowiednich usług doradczych	11	10,5%
Brak odpowiednich usług informacyjnych	11	10,5%
Trudności we współpracy z instytucjami publicznymi	11	10,5%
Brak odpowiednich usług szkoleniowych	9	8,6%
Trudności w utrzymaniu dobrych realizacji w zespole	7	6,7%
Brak współpracy w środowisku NGOs	6	5,7%
Niedoskonałość i niekompletność aktów prawnych regulujących działania organizacji	5	4,8%
Brak dostępu do wiarygodnych informacji	4	3,8%
Zbyt wysokie obciążenia podatkowe	3	2,9%
Inne	5	4,8%
Z żadnymi	3	2,9%
Odmowa odpowiedzi	0	0,0%

Wśród innych odpowiedzi pojedynczo wskazywano na: brak lub ograniczony dostęp do kompetentnej obsługi księgowej organizacji, brak życzliwego zainteresowania ze strony lokalnych mediów publicznych, wysokie koszty opłat bankowych, formalne prowadzenie organizacji, podejmowanie uchwał - dookreślenie działań wymagających uchwał i inne. Przywołując wyniki odpowiedzi na pytanie o codzienne trudności organizacji w toku wywiadów pogłębionych, najczęściej spotykaliśmy się takim wyjaśnieniem, że takie kwestie jak procedury biurokratyczne w administracji publicznej czy formalności związane z korzystaniem ze zdobytych środków są problemami, z którymi trzeba sobie poradzić, można się tego nauczyć, zrozumieć, lecz to wymaga czasu i samozaparcia. Sytuację tę obrazują poniższe wypowiedzi uczestniczek wywiadów pogłębionych:

A większość tych rzeczy związanych właśnie z realizowaniem projektu czy z pozyskiwaniem funduszy, to jest taka działalność specjalistyczna, której trzeba nauczyć. [IDI_D2]

Formalności nigdy nie wydawały mi się skomplikowane. No może z tym, jeśli chodzi o KRS to tak rzeczywiście, ale wyszłam z założenia, że trzeba się tego nauczyć. Po prostu umieć pisać formularze i tyle. Jeśli chodzi o pozyskiwanie funduszy, tak jak mówiłam, jeśli się przebrnie przez tą informacyjną ścianę i człowiek będzie wiedział gdzie szukać informacji, to można ich zasięgnąć. [IDI_D2]

Nie może wniosku do Miasta napisać wolontariusz, który pracuje 2 godziny w tygodniu, bo w tej chwili ma szkołę, a później ma inne zajęcia i on pracuje w czasie wolnym. Musi to być osoba, która zna reguły, która jest biegła w tym. A, żeby pisać skutecznie wnioski, chociaż mam wykształcenie prawnicze, potrzebowałam parę lat, żeby się tego nauczyć. [IDI_M3]

Przeprowadzone testy statystyczne dotyczące kwestii codziennych trudności z jakimi muszą się zmagać organizacje pozarządowe z obszaru działalności kulturalnej pozwoliły na zidentyfikowanie kilku zależności. Po pierwsze, na trudności w zdobywaniu funduszy zapewniających funkcjonowanie/ brak płynności finansowej znacznie częściej wskazywały podmioty, których działalność kulturalna nie zamyka się tylko na Poznań i jego mieszkańców. Po drugie, do grupy tej włączają się także i te

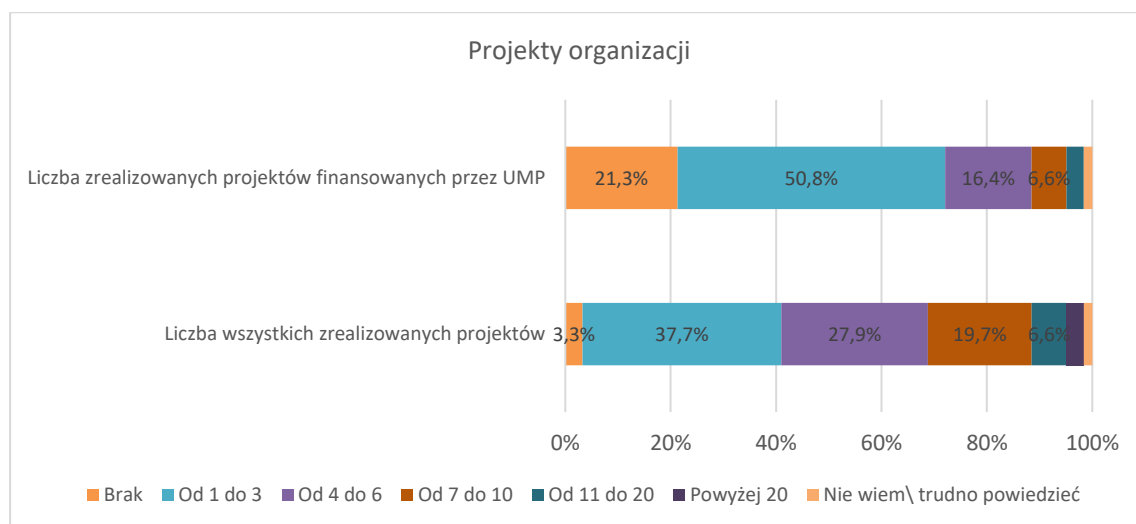
organizacje, które wśród swoich źródeł przychodu wskazują na środki ministerialne. Z kolei na kwestie lokalowe i trudności w zapewnieniu odpowiedniej lokalizacji znacznie częściej wskazują organizacje niezatrudniające pracowników, utrzymujące się ze składek i darowizn osób fizycznych.

4.2. Aktywność

Aktywność organizacji pozarządowych realizujących swoją misję w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego mierzona była m.in. liczbą działań zmierzających do uzyskania środków na realizację projektów, ich wartości czy wielkości grup odbiorców. Badani, w ankiecie internetowej (N=61) mieli za zadanie, choćby szacunkowo wskazać wielkości przedmiotu liczbowego odnoszącego się do wspomnianych kategorii. Ze względu na pandemię COVID-19 w pierwszym roku jej trwania i jej skutki, analizie poddano rok ją poprzedzający, czyli 2019⁸.

Na poniższym wykresie przedstawiono wyniki odpowiedzi na pytanie o liczbę wszystkich zrealizowanych projektów w odniesieniu do liczby zrealizowanych projektów współfinansowanych ze środków Miasta Poznania.

Wykres 7. Liczba projektów organizacji [Pyt. 5-6. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: LICZBA WSZYSTKICH ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW/ LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW MIASTA POZNANIA [CAWI, N=61]

Na co wskazują wyniki, zdecydowana większość organizacji w 2019 roku zrealizowała przynajmniej jeden projekt (95,2%), w tym największą grupę – 37,7% stanowią podmioty, które w badanym roku miały na swym koncie od 1 do 3 projektów; o 10 p.p. mniej – od 4 do 6 projektów. Innymi słowy, w badanej grupie organizacji pozarządowych dominuje realizacja od 1 do 6 projektów rocznie. Trzy podmioty (3,3%) były bardzo aktywne, bowiem deklarują, że w 2019 roku przeprowadziły ich aż 20. Niska aktywność projektowa w ogóle charakteryzuje podmioty utrzymujące się ze składek członkowskich, wyższą z kolei – organizacje angażujące się we współpracę projektową wspólnie z samorządem lokalnym, jednocześnie czerpiąc środki finansowe ze źródeł JST.

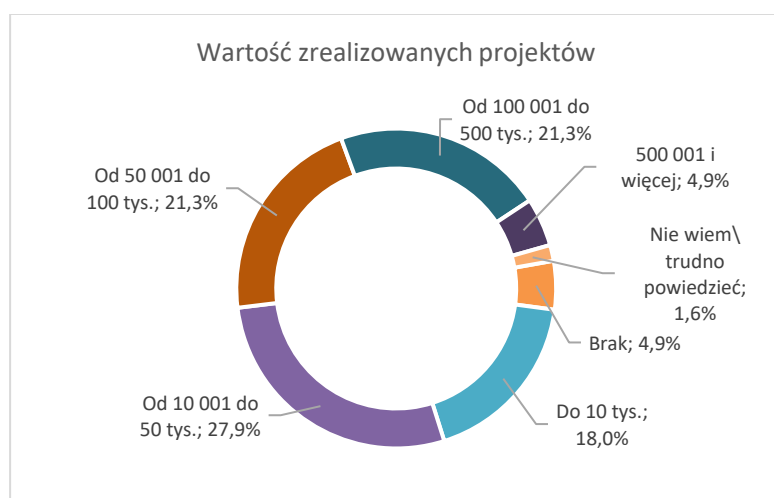
Aktywność w realizacji projektów współfinansowanych ze środków Miasta Poznania, co zrozumiałe, jest niższa. Co piąta badana organizacja pozarządowa, dla której głównym polem działalności jest kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwo narodowe w 2019 roku nie zrealizowała ani jednego

⁸ W przypadku młodszych organizacji proszono o odpowiedź uwzględniając rok 2020/ ew. ostatnie 12 miesięcy.

projektu (21,3%). Ponad połowa badanych podmiotów w badanym roku zrealizowała od 1 do 3 projektów miejskich (50,8%), istotnie mniej, bo już 16,4% - od 4 do 6 projektów. Co dziesiąta organizacja miała na swym koncie więcej niż 7 projektów współfinansowanych przez Miasto Poznań. Tę ostatnią grupę tworzą podmioty, które wśród źródeł przychodów częściej od pozostałych wskazują na środki własne oraz darowizny od instytucji i firm, innymi słowy mają zdywersyfikowane źródła przychodów, a co z tym się wiąże – są bardziej sprofesjonalizowane.

Na kolejnym wykresie przedstawiono rozkład odpowiedzi na pytanie o ogólną kwotę, za którą zrealizowano wcześniej wskazane projekty.

Wykres 8. Ogólna kwota zrealizowanych projektów [Pyt. 7. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: OGÓLNA KWOTA, ZA JAKĄ ZREALIZOWANO PROJEKTY (PLN), CAWI, N=61]

Prawie 30% badanych w 2019 roku na realizację własnych projektów dysponowało łącznym budżetem w wysokości od 10 do 50 tys. złotych (27,9%). W drugiej kolejności, najliczniej reprezentowane były dwie grupy podmiotów: te, których budżet projektowy wynosił od 50 do 100 tys. złotych oraz te, których budżet zawierał się w przedziale od 100 do 0,5 mln złotych (po 21,3% wskazań). Kolejna dość liczna grupa podmiotów, to organizacje, których budżet projektowy był raczej niewielki i wynosił do 10 tys. złotych. Niecałe 5% badanych organizacji pozarządowych na realizację projektów kulturalnych w 2019 roku miało do dyspozycji ponad 500 tysięcy złotych.

Organizacje realizujące projekty za łączną kwotę wynoszącą 100 tys. złotych i więcej to organizacje współpracujące z podmiotami biznesowymi i dysponujące środkami ministerialnymi.

W kolejnej tabeli zamieszczono rozkład odpowiedzi na pytanie o liczbę beneficjentów projektów kulturalnych, o których mowa powyżej.

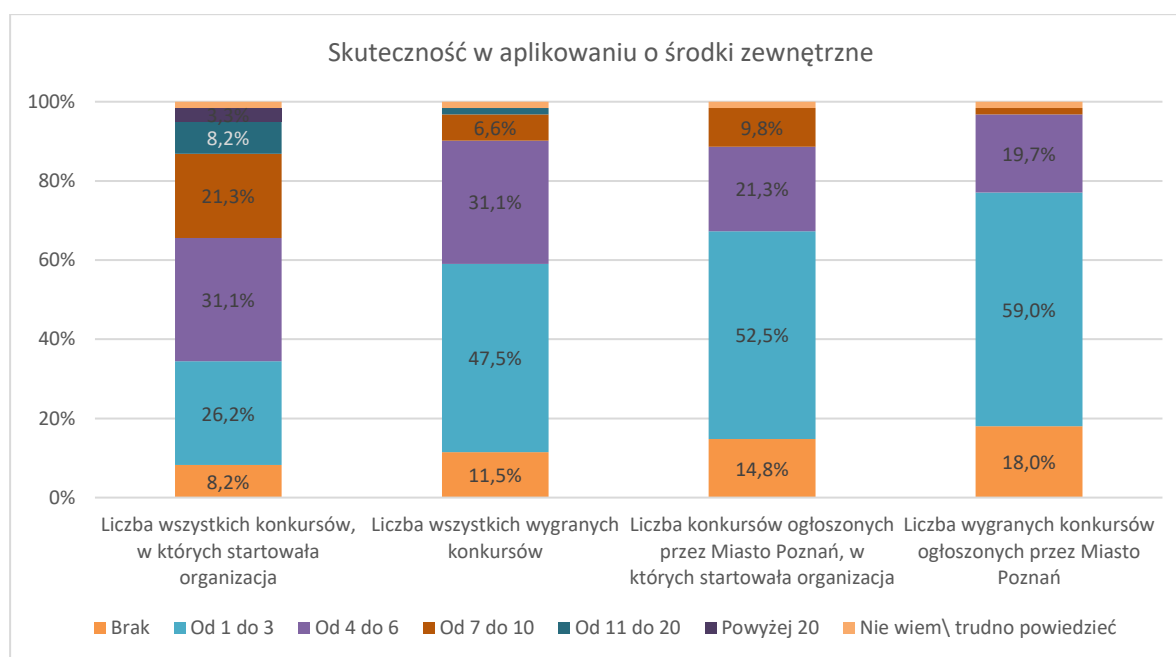
Aż 2/3 badanych organizacji w 2019 roku realizowało projekty gromadzące powyżej 500 osób, w drugiej kolejności, już jednak z dużo niższym odsetkiem najliczniejszą grupę stanowiły podmioty realizujące projekty dla beneficjentów w liczbie od 201 do 500. Innymi słowy, projekty z obszaru kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego gromadzą dużą publiczność. Organizacje pozarządowe, które ze swoimi projektami docierają do ponad 500 osobowej grupy odbiorców charakteryzują następujące cechy: współpraca z podmiotami biznesowymi przy realizacji zadań, zatrudnianie pracowników na umowy cywilnoprawne oraz korzystanie ze środków JST.

Tabela 3. Bezpośredni odbiorcy zrealizowanych projektów [Pyt. 8. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: LICZBA BEZPOŚREDNICH ODBIORCÓW PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH PRZEZ ORGANIZACJĘ, CAWI, N=61]

Pyt. 8. Liczba bezpośrednich odbiorców projektów zrealizowanych przez organizację	N wskazań	% wskazań
Brak	3	4,9%
Od 1 do 10	1	1,6%
Od 11 do 50	0	0,0%
Od 51 do 100	5	8,2%
Od 101 do 200	3	4,9%
Od 201 do 500	8	13,1%
Powyżej 500	40	65,6%
Nie wiem/ trudno powiedzieć	1	1,6%

Jak wygląda skuteczność w ubieganiu się o środki na realizację działań organizacji? Informacji tej dostarcza kolejny wykres prezentujący dane o liczbie wszystkich konkursów i konkursów wygranych, w których startowały badane podmioty, liczbie wszystkich konkursów ogłoszonych przez Miasto Poznań, w których badane organizacje uczestniczyły i konkursów wygranych.

Wykres 9. Skuteczność w ubieganiu się finansowanie projektów. [Pyt. 9-12. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: LICZBA WSZYSTKICH KONKURSÓW, W KTÓRYCH STARTOWAŁA ORGANIZACJA/ LICZBA KONKURSÓW OGŁOSZONYCH PRZEZ MIASTO POZNAŃ, W KTÓRYCH STARTOWAŁA ORGANIZACJA/ LICZBA WSZYSTKICH WYGRANYCH KONKURSÓW/ LICZBA WYGRANYCH KONKURSÓW OGŁOSZONYCH PRZEZ MIASTO POZNAŃ, CAWI, N=61]

W 2019 roku zaledwie 8,2% badanych organizacji z obszaru działalności kulturalnej nie startowało w żadnych konkursach. Prawie co trzeci podmiot aplikował o środki na realizację od 4 do 6 projektów, a co piąty – od 7 do 10. Kolejny raz występuje zależność statystyczna pomiędzy szeroko rozumianą aktywnością organizacji a czerpaniem przychodów ze środków JST i ministerialnych oraz angażowaniem w realizację projektów nieetatowych pracowników.

Analizując dwa pierwsze słupki wykresu i kategorię „brak” można zauważyć, że tylko niewielki odsetek badanych aplikujących o środki na przynajmniej jeden projekt nie uzyskał ich (różnica 3,3 p.p.), innymi słowy, skuteczność w ubieganiu się o wsparcie finansowe działań z obszaru kultury jest dosyć wysoka.

Włączenie się do konkursu zwykle kończy się przynajmniej jednym sukcesem, rozumianym jako uzyskanie dofinansowania (nawet jeśli nie w pełnej wysokości pożądanych środków).

Odrębnym problemem, na który zwrócono uwagę w toku badań jakościowych była właśnie wspomniana kwestia cięć budżetów projektów. Wskazują na to poniższe wypowiedzi respondentów:

Ja bym chętniej pisała naprawdę rzetelne budżety. Teraz troszeczkę jest tak, że my zawsze tutaj dodajemy jakąś kwotę, którą trzeba odbić rocznie. Ja bym wolała naprawdę napisać szczerzy budżet, absolutnie tak jak to się później będzie wydawało, ale wiedzieć, że dostanę minimum 60% z tego. Żeby ten poziom wspierania był na poziomie 60-70% to jest do dyskusji na pewno, ale, żeby to nie było aż tak, że nie jesteśmy w stanie nic z tym zrobić. [IDI_M3]

I udaje nam się zawsze dostać pieniądze, ale zawsze na tyle są okrojone, że bardzo, bardzo wiele czasu nam to zajmuje, żeby sobie poradzić z tym budżetem. (...) No, ale rzeczywiście brak tych takich dużych funduszy. Właśnie okrojone budżety – to jest taka największa bolączka w tym momencie. [IDI_M6]

Nie wiem, jak jest z innymi organizacjami, ale w Urzędzie Miasta w Wydziale Kultury powiedziano mi kiedyś, że nasza fundacja jest jedną z absolutnie nielicznych, że jest wyjątkowa pod tym względem, że my bardzo dywersyfikujemy źródła dofinansowania tego, co robimy, że udział pieniędzy miejskich jest stosunkowo niewielki w tym, co my robimy. Ja nigdy nie idę do Urzędu Miasta i nie mówię, że potrzebuję pieniędzy na 95% imprezy. Mój udział w finansowaniu imprezy poprzez Miasto jest na poziomie 25-30%. Ja całą resztę środków pozyskuję gdzie indziej. [IDI_D3]

Przeprowadzone rozmowy wskazują raczej, że wypowiedź respondenta IDI_D3 jest niespotykana; reprezentowana przez niego organizacja dywersyfikuje środki na realizację przedsięwzięcia kulturalnego już na etapie projektowania swoich aktywności konkursowych zgłaszając się do kilku podmiotów. Żaden inny uczestnik badań jakościowych nie wspomniał o takiej strategii działania.

Niecałe 15% badanych organizacji w 2019 roku w ogóle nie ubiegało się o środki miejskie, a ponad połowa aplikowała o współfinansowanie na projekty w liczbie od 1 do 3. Co piąta organizacja składała od 4 do 6 wniosków konkursowych w ramach grantów ogłoszonych przez Miasto Poznań.

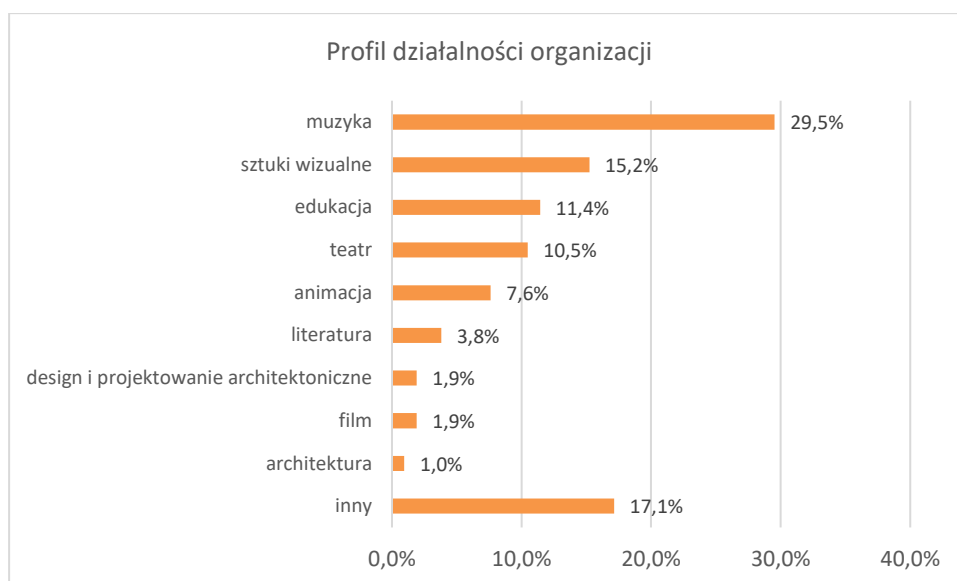
Jeśli chodzi o liczbę konkursów, w których uczestniczą organizacje oraz liczbę konkursów wygranych – najpowszechniej występującym jest przedział od 1 do 3. Skuteczność w ubieganiu się o środki miejskie nie odbiega od tendencji, którą zauważamy przy analizie danych o liczbie wszystkich konkursów, w których brały organizacje, ponownie tylko niewielki odsetek badanych aplikujących o środki miejskie na przynajmniej jeden projekt nie uzyskał ich (różnica 3,2 p.p.).

4.3. Oferta kulturalna

Na kolejnym wykresie przedstawiono rozkład odpowiedzi na pytanie o profil działalności kulturalnej badanych organizacji.

Największy udział w próbie stanowią organizacje, dla których głównym profilem działalności jest muzyka (29,5%), połowa mniej wskazała na kategorię „sztuki wizualne” (15,2%). Trzecim najliczniej reprezentowanym profilem działalności badanych podmiotów jest edukacja (11,4%). Co 10-ta organizacja pozarządowa jest o profilu teatralnym. Niewielki udział w próbie stanowią podmioty, które realizują swoją misję w obszarze designu i projektowania architektonicznego, filmu i architektury.

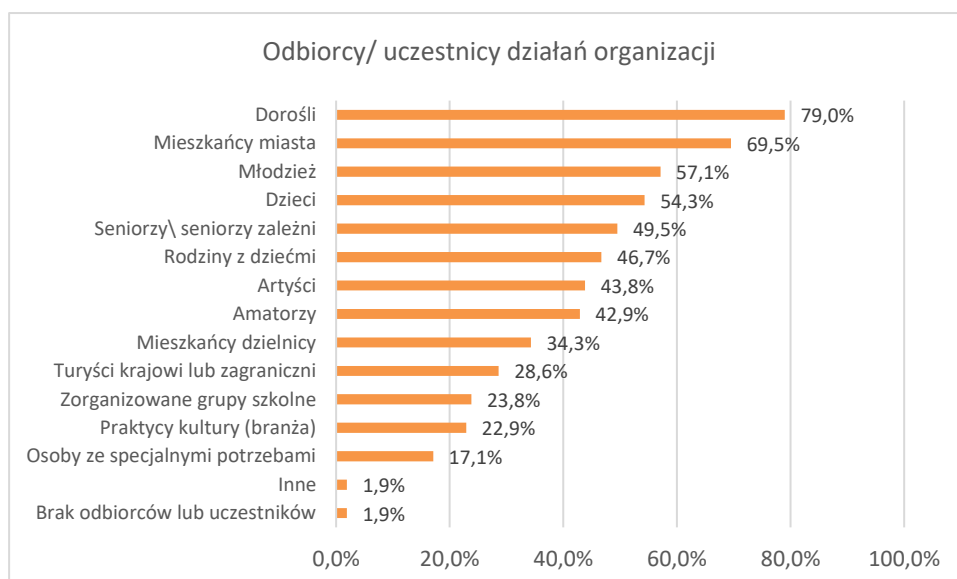
Wykres 10. Profil działalności organizacji [Pyt. 46. Jaki jest główny profil działalności organizacji?, CAWI/ CATI, N=105]

Wśród innych profili działalności organizacji znalazły się: kultywowanie tradycji, krzewienie patriotyzmu oraz kategoria: szerokie spektrum działań (po 5 wskazań), wydawniczy i taniec (po 2 wskazania oraz edukacja i promocja zdrowia, ochrona zabytków, organizacja festiwalu kulturalnego oraz rzeźbiarstwo (po jednym wskazaniu).

Organizacje pozarządowe w przeważającej mierze w ciągu ostatnich 12 miesięcy kierowały swoje działania do osób dorosłych i mieszkańców miasta (kolejno: 79,0% i 69,5%), a w dalszej kolejności do młodzieży (57,1%) i dzieci (54,3%), innymi słowy – do szeroko rozumianego ogółu społeczeństwa. Prawie połowa organizacji realizuje projekty z obszaru kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego do osób starszych. Przeprowadzone testy zależności statystycznej wskazują, że do artystów i praktyków kultury docierają głównie organizacje, dla których kultura jest dominującym polem działalności, w trzecim sektorze działają od 6 do 10 lat, korzystają także ze środków ministerialnych.

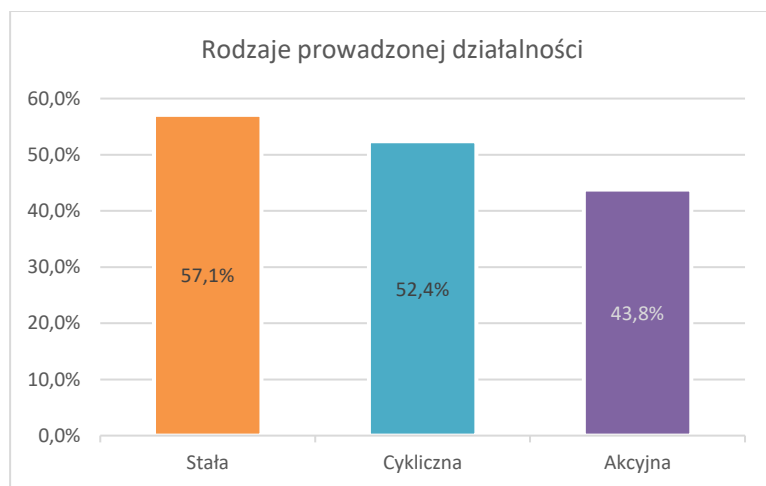
Wykres 11. Odbiorcy/ uczestnicy działań organizacji [Pyt. 47. Proszę wskazać, kto był typowym odbiorcą lub uczestnikiem działań P. organizacji w ciągu ostatnich 12 miesięcy, CAWI/ CATI, N=105]

Wśród innych odpowiedzi pojawiły się: akademicy, osoby związane z edukacją szkolną (po 1 wskazaniu).

Uczestników badań ilościowych zapytano także o rodzaje prowadzonej działalności mając do dyspozycji następujące kategorie: stała/ cykliczna/ akcyjna/ inna (tej ostatniej nie wybrano). Uzyskane odpowiedzi zamieszczono na kolejnym wykresie. Należy mieć na uwadze, że organizacje miały możliwość udzielenia wielokrotnej odpowiedzi, tzn. wskazać jeden, dwa lub trzy rodzaje prowadzonej działalności. Większość organizacji, bo 62% wskazało na jeden rodzaj działalności, 23% - na dwa rodzaje niezależne od typu, a pozostała część na wszystkie trzy rodzaje działalności (15%).

Wykres 12. Rodzaje działalności organizacji [Pyt. 48. Jakie rodzaje działalności prowadzi organizacja?, CAWI/ CATI, N=105]

Najwięcej, bo 57,1% prowadzi stałą działalność, nieznacznie mniej, bo 52,4% realizuje swoje działania cyklicznie, a 43,8% - od czasu do czasu, od wydarzenia do wydarzenia - akcyjnie. Testy statystyczne wskazują, że częściej stała działalność charakteryzuje stowarzyszenia zarejestrowane w KRS – w odróżnieniu od fundacji, a także dojrzałe podmioty, mające powyżej 15 lat; ponadto takie podmioty rzadziej korzystają ze środków JST. Z kolei organizacje działające cyklicznie częściej od pozostałych współpracują z podmiotami biznesowymi i otrzymują wsparcie ze środków ministerialnych. Z kolei działalność akcyjną częściej prowadzą organizacje realizując swą misję nie tylko na rzecz mieszkańców Poznania, ale również poza miastem.

Kolejne pytanie odnoszące się do działalności kulturalnej badanych organizacji dotyczyło lokalizacji, w jakich prowadzą wydarzenia/ działalność kulturalną wskazując nazwy miast i wsi. Zebrane dane zamieszczono w tabeli.

Tabela 4. Lokalizacje wydarzeń/ działalności kulturalnej [Pyt. 49. W jakich lokalizacjach organizacja prowadzi wydarzenia/ działalność kulturalną?, CAWI/ CATI, N=105]

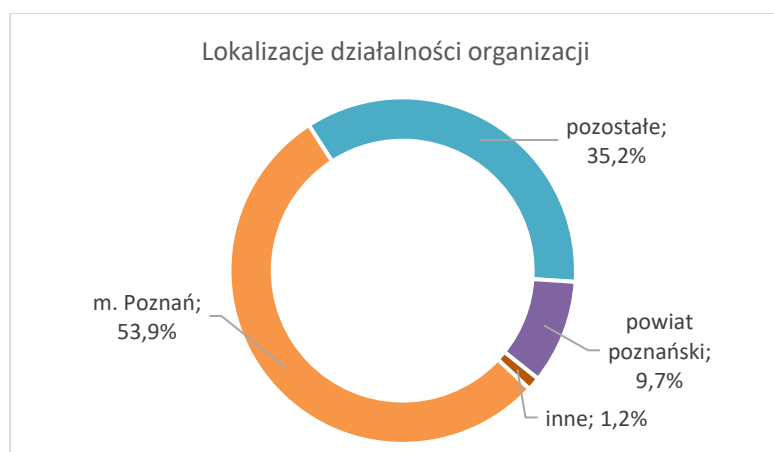
Pyt. 49. W jakich lokalizacjach organizacja prowadzi wydarzenia/ działalność kulturalną?	N wskazań	% wskazań
Poznań	89	53,9%
Wrocław	6	3,6%
Warszawa	5	3,0%
Kraków	4	2,4%
Trójmiasto	4	2,4%
Murowana Goślina	3	1,8%
Środa Wlkp.	3	1,8%
Gniezno	2	1,2%
Gostyń	2	1,2%
inne	2	1,2%

<i>Pyt. 49. W jakich lokalizacjach organizacja prowadzi wydarzenia/ działalność kulturalną?</i>	<i>N wskazań</i>	<i>% wskazań</i>
Katowice	2	1,2%
Leszno	2	1,2%
Luboń	2	1,2%
Mosina	2	1,2%
Ostrów Wlkp.	2	1,2%
Szreniawa	2	1,2%
Śrem	2	1,2%

Pojedyncze wskazania obejmowały następujące lokalizacje: Czarnków, Czerwonak, Gębice, Jankowice, Kalisz, Kępno, Koło, Konin, Kórnik, Książ Wlkp., Legnica, Lusowo, Łódź, Madryt, Nowy Jork, Nowy Tomyśl, Oborniki, Opole, Płock, Pobiedziska, Rogalinek, Skórzewo, Swarzędz, Szamotuły, Tarnowo Podgórne, Tokio, Toruń, Turyn, Włocławek, Wolsztyn i Żagań.

Uzyskane odpowiedzi dodatkowo skategoryzowano uwzględniając podział: m. Poznań, powiat poznański i pozostałe. Dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 13. Lokalizacje wydarzeń/ działalności kulturalnej [Pyt. 49. W jakich lokalizacjach organizacja prowadzi wydarzenia/ działalność kulturalną?, CAWI/ CATI, N=105]

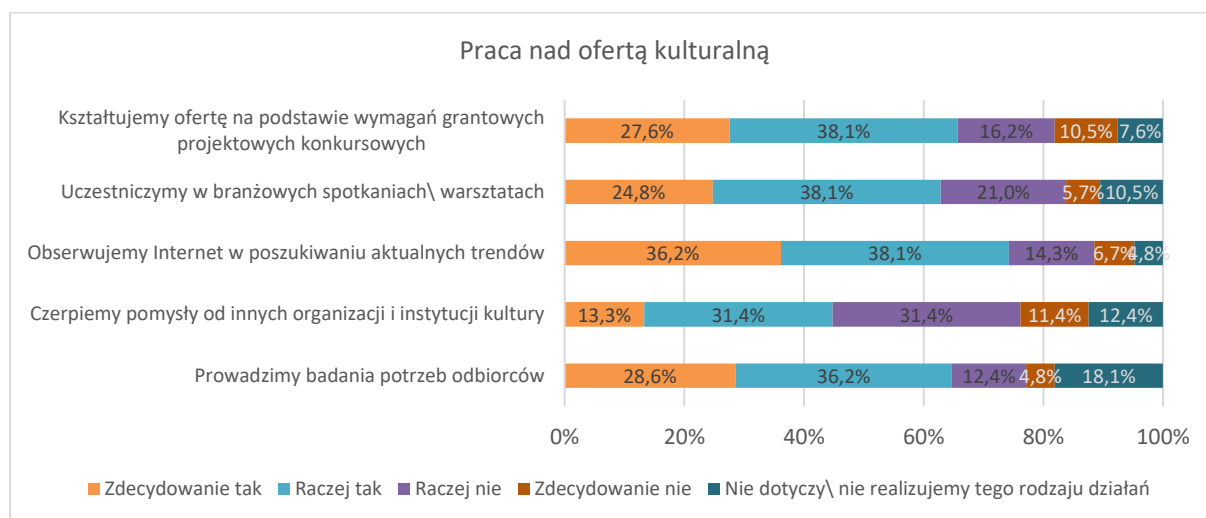

Działalność badanych organizacji jest w przeważającej mierze skupiona na obszarze miasta Poznania i jego powiatu. 2/3 wskazań obejmuje właśnie miasta i wsie z tego obszaru terytorialnego. 35% lokalizacji obejmuje tereny poza powiatem poznańskim, w tym kilka dużych miast wojewódzkich w Polsce, ale też kilka lokalizacji zagranicznych, w tym pozakontynentalnych: Tokio, Nowy Jork.

Uczestników badań zapytaliśmy także o sposoby pracy nad budowaniem oferty kulturalnej. Uzyskane wyniki odpowiedzi zamieszczono na kolejnym wykresie.

Najczęściej organizacje czerpią pomysły na projekty i ich realizację obserwując Internet (36,2% - zdecydowanie tak i 38,1% – raczej tak). W drugiej kolejności organizacje kształtują ofertę kulturalną na podstawie wymagań grantowych projektowych konkursowych, poza tym prowadzą badania potrzeb odbiorców. Najrzadziej natomiast badani czerpią pomysły od innych organizacji i instytucji kultury.

Wykres 14. Praca nad ofertą kulturalną [Pyt. 27. W jaki sposób reprezentowana przez P. organizacja pracuje nad ofertą kulturalną?, CAWI/ CATI, N=105]

Uzyskane wyniki odpowiedzi uśredniono na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „zdecydowanie nie”, a 5 – „zdecydowanie tak”. Hierarchia wykorzystywanych sposobów pracy nad ofertą ukształtowała się następująco:

- Prowadzimy badania potrzeb odbiorców: 3,1
- Obserwujemy Internet w poszukiwaniu aktualnych trendów: 3,1
- Uczestniczymy w branżowych spotkaniach/ warsztatach: 2,9
- Kształtujemy ofertę na podstawie wymagań grantowych projektowych konkursowych: 2,9
- Czerpiemy pomysły od innych organizacji i instytucji kultury: 2,5.

36,2% badanych podmiotów wskazała też na inne aktywności w tym zakresie. Należą do nich:

- mamy własne pomysły/ własna inwencja: N=7
- obserwujemy wydarzenia, pomysły, trendy w środowisku (branży): N=7
- korzystamy z doświadczenia zawodowego członków naszej organizacji: N=6
- słuchamy/ obserwujemy potrzeby naszych odbiorców: N=5
- nie mamy takich możliwości czasowych: N=1
- trudno powiedzieć/ nie wiem: N=10.

W podobnym duchu wypowiedzieli się uczestnicy wywiadów pogłębionych:

(...) zastanawiamy się właśnie, po pierwsze – jakie tematy podjąć i co teraz jest ważne na świecie i też w Polsce. I też tak konstruujemy te wystawy, żeby o tych problemach mówić. I też zastanawiamy się, kogo zaprosić, dlaczego i na jaki temat porozmawiać, chociażby na tych naszych warsztatach, kiedy mówimy o prawach autorskich itd. To są takie tematy i potrzeby, które głównie tak naprawdę wynikają z rozmów z młodymi artystami. [IDI_M6]

(...) W związku z czym staram się organizować, nie mam jakichś takich planów 5-letnich, co chciałabym osiągnąć czy coś takiego. Tylko w praktyce staram się zorganizować jak najwięcej wartościowych wydarzeń, więc sprawdzam, jakie są finansowania. Sprawdzam, co z tego zakresu, który ja chciałabym oferować głównie muzyki klasycznej, jestem w stanie w te finansowania wpasować. [IDI_M3]

To znaczy ja myślę, że tak, bo my na pewno też dużo rozmawiamy z naszymi beneficjentami z tymi, którzy przychodzą, czyli oni tam na przykład mówią można, tak, że oni mówią, że chcieliby książki, to my pod tym kątem troszeczkę to układamy. Czyli widzimy, że część osób przestała do nas przychodzić, bo są starsi, już dzieciaki po prostu podrosły i zaczynamy tworzyć projekty też dla starszych i równolegle nie,

więc w ten sposób. Na pewno patrzymy też na to co jest wydawane na rynku, żeby plus minus wiedzieć jakie książki pod kątem nowej oferty byśmy sobie życzyły (...) [IDI_M1]

My to robimy permanentnie. To jest moje założenie, że bardzo często wypuszczamy ankiety do ludzi. I jak robiliśmy ten projekt RE:NIE o przemocy wobec kobiet, to też wypuściliśmy tam animację, to było na podstawie ankiety i tego jak ludzie się czują w klubach, czy czują się bezpiecznie, czy nie. Co mi przeszkadza, czy nie. Na przykład w czasie pandemii wypuściliśmy ankietę czego ludzie oczekują od klubów i czy kluby powinny angażować się społecznie i zabierać zdanie. [IDI_D2]

Testy statystyczne wskazują, że organizacje zatrudniające pracowników etatowych i nieetatowych częściej od tych niezatrudniających wskazują korzystanie ze wskazanych w kafeterii odpowiedzi działań kształtujących ofertę. Organizacje, dla których kultura jest dominującym obszarem działania częściej czerpią pomysły od innych organizacji lub instytucji kultury. Z kolei fundacje i organizacje, których działalność jest zależna od składek członkowskich i darowizn wskazują na inne działania w tym zakresie.

Ogromna większość badanych organizacji ze swoimi odbiorcami komunikuje się za pomocą własnej strony na Facebooku (91,4%), a 70% poprzez własną stronę internetową oraz plakaty i ulotki. Stronę fejsbukową znacznie częściej do komunikacji z odbiorcą wykorzystują organizacje zatrudniające pracowników na umowy cywilnoprawne (w odróżnieniu od tych niezatrudniających). Z kolei na własną stronę internetową znacznie częściej wskazują stowarzyszenie zarejestrowane w KRS, niż stowarzyszenia zwykłe, a także organizacje dojrzałe, będące na rynku trzeciego sektora 15 lat więcej, w odróżnieniu od młodych podmiotów, mających nie więcej niż 5 lat.

Tabela 5. Kanały komunikacji z odbiorcą [Pyt. 28. Jakie kanały komunikacji z odbiorcą oferty kulturalnej wykorzystuje reprezentowana przez P. organizacja?, CAWI/ CATI, N=105]

Pyt. 28. Jakie kanały komunikacji z odbiorcą oferty kulturalnej wykorzystuje reprezentowana przez P. organizacja?	N wskazań	% wskazań
Własny fanpage na Facebooku	96	91,4%
Własna strona internetowa organizacji	74	70,5%
Plakaty, ulotki	74	70,5%
Posty sponsorowane w mediach społecznościowych	48	45,7%
Instagram	45	42,9%
kulturapoznan.pl	41	39,0%
Afisz kulturalny	35	33,3%
Pisma branżowe	33	31,4%
Twitter	6	5,7%
TikTok	3	2,9%
Inne	22	21,0%
Żadne	2	1,9%

Ważnym kanałem komunikacji z odbiorcami działań organizacji pozarządowych są także posty sponsorowane w mediach społecznościowych oraz Instagram. Nie bez znaczenia jest też portal kulturapoznan.pl, na który wskazuje 39,0% badanych organizacji oraz „Afisz kulturalny” (31,4%). Mało popularny wśród organizacji jest Twitter oraz TikTok.

Testy statystyczne wskazują, że organizacje współpracujące z podmiotami biznesowymi oraz zatrudniające pracowników na umowy cywilnoprawne częściej od pozostałych sięgają po posty sponsorowane. Z kolei, co nie jest zaskakujące, z portalu kulturapoznan.pl i „Afisza kulturalnego” częściej korzystają organizacje, dla których kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego jest dominującym polem działalności. Inne kanały komunikacji z odbiorcą to:

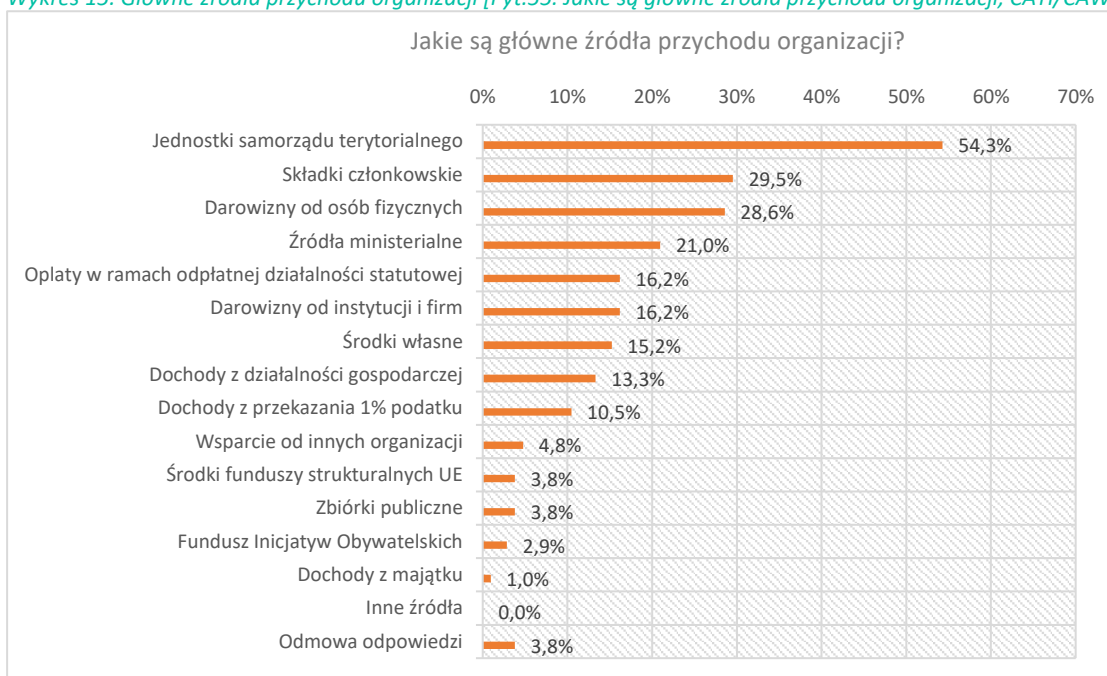
- media tradycyjne (TV, radio): N=7
- inne strony internetowe: N=6
- poczta "pantoflowa" / marketing szeptany: N=5

- ogłoszenia: N=4
- mailing: N=2
- media społecznościowe, punkty informacyjne, spotkania: po jednym wskazaniu.

4.4. Kondycja finansowa

Kolejną kwestią poruszoną w toku badań w poznańskim trzecim sektorze były zagadnienia dotyczące kondycji finansowej organizacji. Poniższy wykres prezentuje rozkład odpowiedzi na pytanie o główne źródła przychodu. I tak, ponad połowa badanych podmiotów korzysta ze środków samorządu terytorialnego (54,3%), już wyraźniej mniej podmiotów czerpie przychody ze składek członkowskich (29,5%), a trzecim najczęściej wskazywanym źródłem są darowizny od osób fizycznych (28,6%). Warto zaznaczyć, że już co piąta organizacja uczestnicząca w badaniu ilościowym uzyskuje przychody także ze źródeł ministerialnych (21,0%). Z kolei co dziesiąta, mając status Organizacji Pożytku Publicznego, uzyskuje tzw. 1% z podatku dochodowego.

Wykres 15. Główne źródła przychodu organizacji [Pyt.55. Jakie są główne źródła przychodu organizacji, CATI/CAWI, N=105]

O swoich strategiach związanych z uzyskiwaniem przychodów mówią także uczestnicy badań jakościowych:

Przede wszystkim korzystamy z 3 źródeł dofinansowania. To jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego i Urząd Miasta Poznania - Wydział Kultury. (...) Reszta to są pieniądze zarobione w ramach świadczenia jakichś usług. Bo to jest kwestia taka, że spływiają pieniądze ze sprzedaży książek, ponieważ wydajemy książki, z których środki wracają, więc mamy tam stały dopływ finansowy comiesięczny. Nie jest on zbyt wysoki, ale zawsze jakiś. [IDI_M4]

Bierzemy udział tylko w dwóch konkursach co roku – z Urzędu Miasta i z Urzędu Marszałkowskiego. I udaje nam się zawsze dostać pieniążki, ale zawsze na tyle są okrojone, że bardzo, bardzo wiele czasu nam to zajmuje, żeby sobie poradzić z tym budżetem. [IDI_M6]

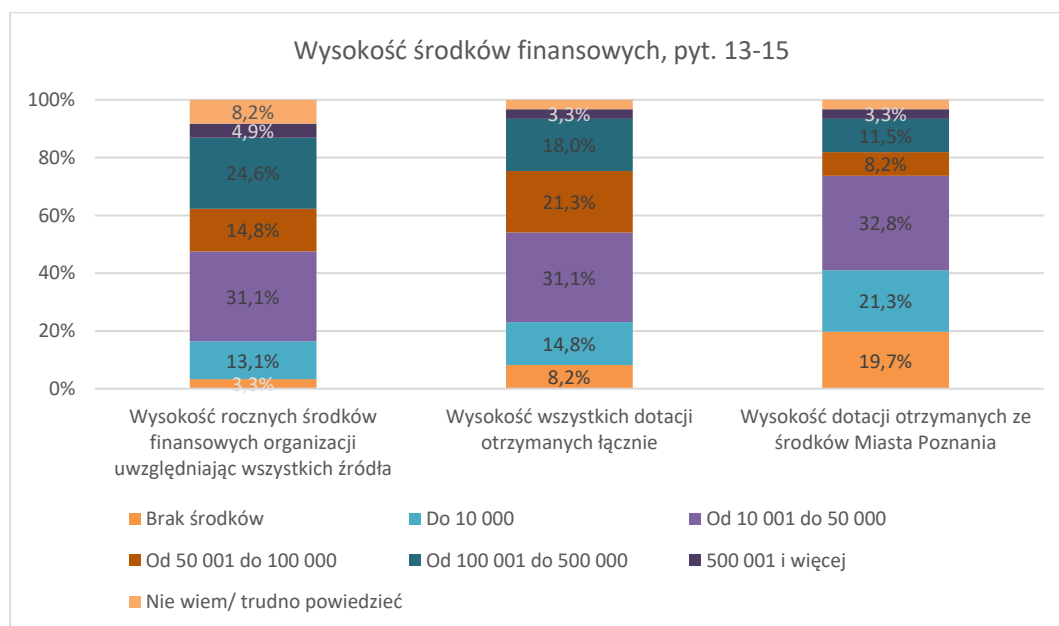
Przeprowadzone testy statystyczne wskazują, że organizacje wskazujące na przychody z jednostek samorządu terytorialnego częściej niż pozostałe wspólnie realizują projekty, częściej też zatrudniają pracowników na umowy cywilnoprawne. Z kolei źródło przychodu w postaci składek członkowskich częściej charakteryzuje podmioty działające wyłącznie w Poznaniu lub na rzecz mieszkańców Poznania,

dla których kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego jest jednym z trzech dominujących pól działalności, nie współpracują z podmiotami biznesowymi oraz nie zatrudniają pracowników nieetatowych, ich formą prawną jest stowarzyszenie zarejestrowane w KRS lub w gminie/ powiecie. Środkami ministerialnymi częściej dysponują organizacje, dla których kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego jest dominującym obszarem działalności, jednocześnie częściej zatrudniają pracowników na umowy cywilnoprawne.

Jeśli chodzi o wysokość finansów organizacji pozarządowych w 2019 roku, badania ilościowe wykazują, że nieco ponad 30% organizacji z obszaru działalności kulturalnej miało do dyspozycji od 10 do 50 tys. złotych. Blisko co czwarty podmiot trzeciego sektora w 2019 roku uwzględniając wszystkie źródła dysponował budżetem w wysokości od 100 do 500 tys. złotych (24,6%). Trzecią największą grupę tworzy 14,8% podmiotów, które w roku 2019 dysponowały budżetem od 50 do 100 tys. złotych, a kolejne 13% miało do dyspozycji środki przekraczające 10 tys. złotych. Należy dodać, że aż 14% podmiotów w ogóle nie dysponowało środkami finansowymi. Budżet całkowity w wysokości pow. 0,5 mln należał do zaledwie 4,9% ogółu badanych organizacji. Testy statystyczne wskazują, że duże budżety, powyżej 100 tys. złotych często są „wzmacnianie” przez źródła ministerialne.

Dość podobny rozkład wyników uzyskujemy przy pytaniu o wysokość wszystkich otrzymanych dotacji przez organizacje w 2019 roku, z tym, że wzrasta udział tych podmiotów, które w ogóle nie otrzymały dotacji: z 3,3% do 8,2%. Z kolei udział podmiotów trzeciego sektora, które w badanym okresie nie dysponowały dotacjami z budżetu Urzędu Miasta Poznania wynosi 19,7%. Najczęściej wskazywany przedział wysokości środków otrzymanych z Miasta wielkość od 10 do 50 tys. złotych – 32,8%, kwotę pow. 100 tys. złotych w 2019 roku otrzymało 11,5% badanych podmiotów. Warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden wynik, otóż wielkość dotacji w kwocie pow. 500 tys. złotych ma taki sam odsetek wskazań w przypadku pytania o wysokość wszystkich dotacji otrzymanych łącznie, jak i dotacji otrzymanych z budżetu Miasta Poznania (po 3,3%). Innymi słowy, tak wysokie dotacje organizacje otrzymały ze środków miejskich, wyłączając inne źródła.

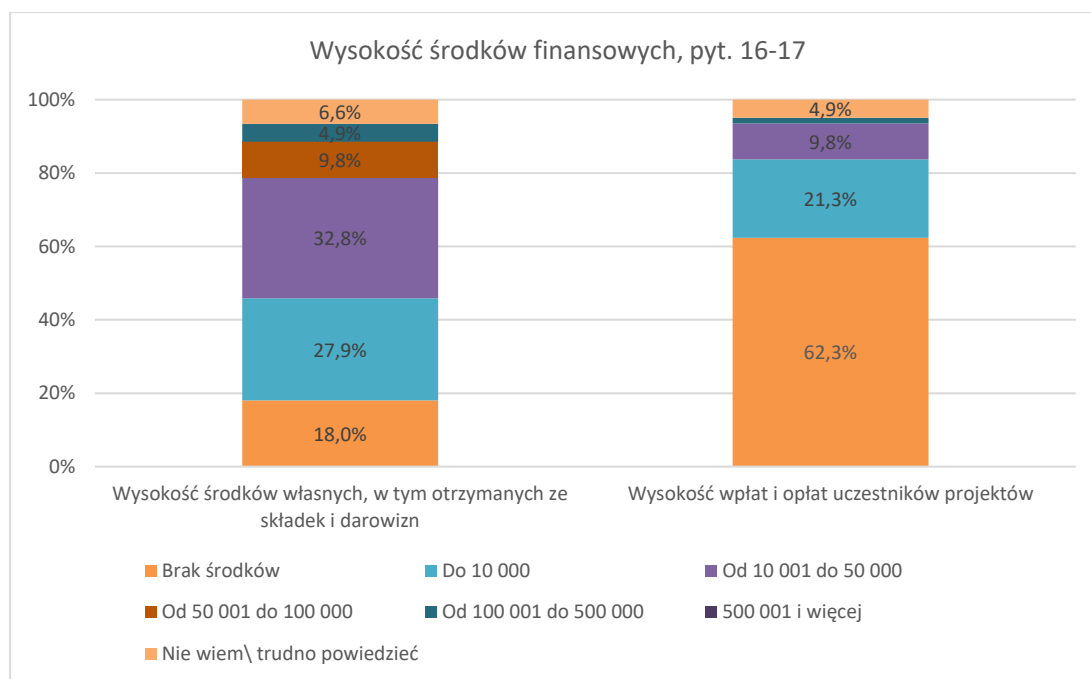
Wykres 16. Wysokość środków finansowych [Pyt. 13-15. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach liczbowych, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: WYSOKOŚĆ ROCZNYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH ORGANIZACJI UWZGLĘDNIAJĄC WSZYSTKIE ŹRÓDŁA [PLN]/ WYSOKOŚĆ WSZYSTKICH DOTACJI OTRZYMANÝCH ŁĄCZNIE [PLN]/ WYSOKOŚĆ DOTACJI OTRZYMANÝCH ZE ŚRODKÓW MIASTA POZNANIA [PLN], CAWI/ CATI, N=61]

Na kolejnym wykresie przedstawione dalsze informacje na temat udziału środków budżetowych w ogóle przychodów badanych organizacji. Dane dotyczą wysokości środków własnych (w tym składek i darowizn) oraz wysokości wpłat i opłat uczestników projektów. Wysokość środków własnych co trzeciej organizacji mieści się w kwocie od 10 do 50 tys. złotych. Nieznacznie niższy odsetek (27,9%) miało do dyspozycji mniej niż 10 tys. złotych. Brak środków z tego tytułu charakteryzuje 18% badanych podmiotów, znacznie częściej są to fundacje.

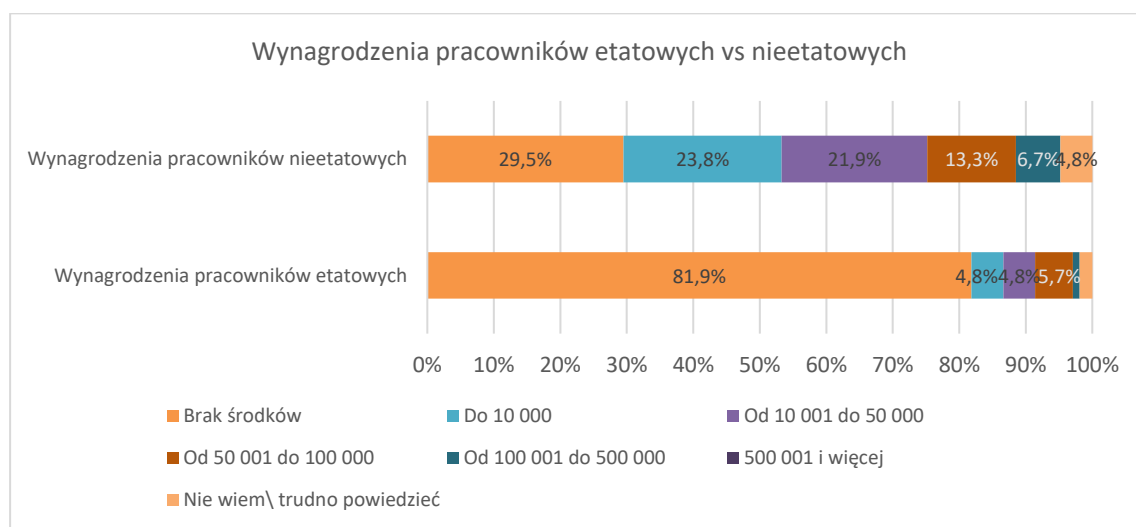
Nieco ponad 60% organizacji w 2019 roku w ogóle nie pobierało wpłat i opłat od uczestników projektów. Testy statystyczne wskazują, że częściej są to podmioty młode - w wieku do 5 lat i bez ministerialnych źródeł przychodu. Co czwarta organizacji pobierając opłaty i wpłaty od uczestników projektów w 2019 roku zgromadziła nie więcej niż 10 tys. złotych, natomiast co 10-tej udało się zebrać od 10 do 50 tys. złotych. Grupę tych ostatnich organizacja charakteryzuje: zatrudnianie pracowników etatowych, dojrzałość w trzecim sektorze (15 lat i więcej) i status OPP.

Wykres 17. Wysokość środków finansowych [Pyt. 16-17. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach liczbowych, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW WŁASNYCH, W TYM OTRZYMANYCH ZE SKŁADEK I DAROWIZNY [PLN]/ WYSOKOŚĆ WPŁAT I OPŁAT UCZESTNIKÓW PROJEKTÓW [PLN], CAWI/ CATI, N=105]

Wszystkie podmioty, niezależnie od tego czy kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego jest dominującym obszarem działalności organizacji czy jednym z trzech, zapytano o wysokość środków przeznaczonych na wynagrodzenia pracowników etatowych i nieetatowych ogółem. Na kolejnym wykresie przedstawiono zestawienie odpowiedzi.

Wykres 18. Wysokość wynagrodzeń pracowników etatowych i nieetatowych [Pyt. 18-19. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach liczbowych (nawet szacunkowych), które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA WYNAGRODZENIA PRACOWNIKÓW ETATOWYCH OGÓŁEM [PLN]/ WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA WYNAGRODZENIA PRACOWNIKÓW NIEETATOWYCH OGÓŁEM [PLN] [CAWI/ CATI, N=105]

I tak, prawie 82% nie opłaca pracy członków organizacji, a zaledwie 4,8% dysponowała budżetem na wynagrodzenia do 10 tys. złotych. Budżet wynagrodzeń w 2019 roku w wysokości od 10 do 50 tys. złotych charakteryzował 4,8% organizacji uczestniczących w badaniach, a prawie 6,7% przeznaczyło na ten cel powyżej 50 tys. złotych, w tym 1 podmiot - od 100 001 do 500 000 złotych. W tej ostatniej grupie, co jest zrozumiałe, przeważają duże podmioty, zatrudniające powyżej 50 pracowników. Warto wspomnieć o zależności statystycznej pomiędzy brakiem środków a źródłem przychodów organizacji – podmioty utrzymujące się ze składek członkowskich i darowizn od osób fizycznych nie dysponują budżetem na wynagrodzenia dla pracowników etatowych, innymi słowy – nie zatrudniają ich na umowę o pracę. Ponadto, organizacje, dla których kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego jest jednym z trzech dominujących obszarów działalności częściej dysponują wyższymi środkami na wynagrodzenia dla pracowników etatowych (pow. 10 tys. złotych).

Przyjrzyjmy się rozkładowi odpowiedzi na pytanie o wysokość wynagrodzeń dla pracowników nieetatowych, tj. zatrudnianych na umowę – zlecenie lub umowę o dzieło. Odsetek organizacji w ogóle niedysponujący środkami na ten cel wynosi niecałe 30%, a kwotą do 10 tys. w 2019 roku dysponowała prawie co czwarta badana organizacja (23,8%). Niecałe 22% badanych podmiotów miało na ten cel przeznaczonych środków w przedziale od 10 do 50 tys. złotych, a 6,7% - od 51 do 100 tys. złotych. Testy statystyczne wskazują, że fundacje częściej niż stowarzyszenia zarejestrowane w KRS przeznaczają środki na wynagrodzenia dla pracowników nieetatowych w wysokości 100 tys.+ . Te podmioty częściej niż pozostałe wśród źródeł przychodu organizacji wskazują na środki ministerialne oraz FIO. Podobnie, jak w przypadku pytania o wysokość wynagrodzeń dla pracowników etatowych, podmioty utrzymujące się ze składek członkowskich i darowizn od osób fizycznych nie dysponują budżetem na wynagrodzenia dla pracowników nieetatowych, innymi słowy – nie zatrudniają ich na umowy cywilno-prawne.

4.5. Kondycja kadrowa

Kolejnym zagadnieniem diagnozowanym w toku badań była kondycja kadrowa organizacji pozarządowych z obszaru działalności kulturalnej realizujących swe działania na terenie Poznania. Badania ilościowe wykazały, że prawie 83% badanych organizacji nie zatrudnia pracowników etatowych, a działalność członków tych podmiotów nie jest opłacana. Tylko 12,4% zatrudnia na etacie od 1 do 3 osób, a niecałe 4% - od 4 do 6. Dominują zatem podmioty, na rzecz których angażują się osoby nie mające celu zarobkowego. W badanej próbie nie znalazły się podmioty zatrudniające na umowę o pracę 7 osób i więcej.

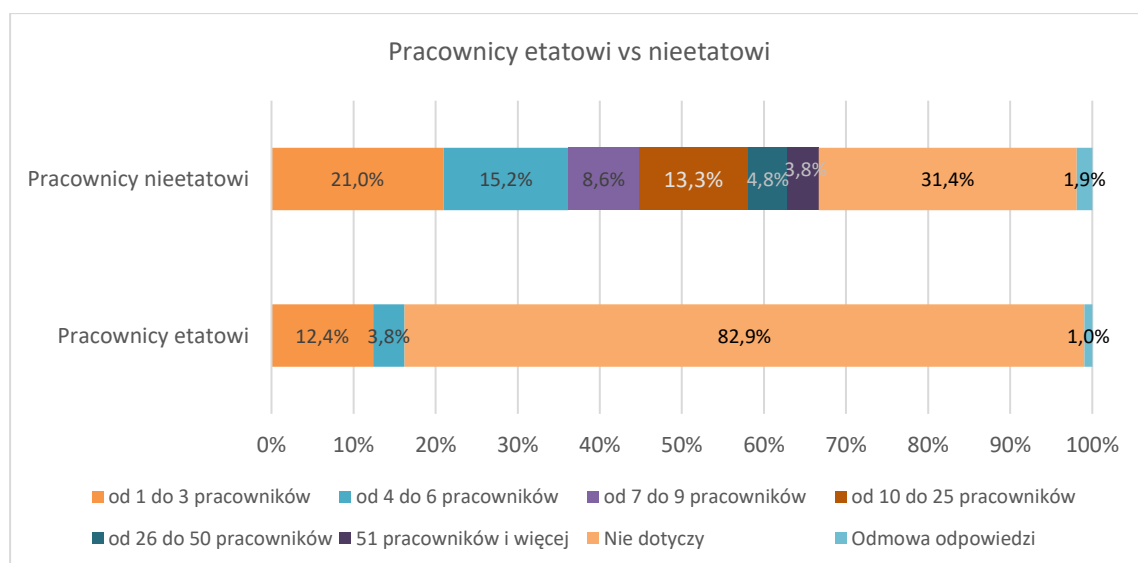
Myślę, że gdyby były większe środki finansowe, to można by było kogoś zatrudnić na etat. To było na pewno bardzo pomocne, bo czasy są ciężkie i widzę po tych młodych ludziach, że szarpią się z życiem, z czegoś muszą się uczyć. Tej energii na pracę społeczną trochę mają, ale nie zawsze im starcza czasu na pociągnięcia. Muszą o te pieniądze walczyć. Nie myślę o sobie, ale myślę, że to by bardzo pomogło, gdyby ktoś był na etacie zatrudniony. Mógłby się zająć prowadzeniem tego pomieszczenia i naszej redakcji i też redakcją czasopisma etatowo. [IDI_M2]

W tej chwili mam za sobą półtora miesiąca, które mogłabym poświęcić na coś zupełnie innego, na przykład na zrealizowanie jakiegoś zamierzenia artystycznego zamiast wpisywać to wszystko w tabelki. Jest to moim marzeniem, żeby móc zatrudnić kogoś, kto byłby w stanie te formalności za mnie ogarniać. [IDI_M3]

Ja chyba mam podobne myślenie – jeżeli już pracownik taki na stałe, to taka osoba, która zajmuje się właśnie formalnościami, pisanie, rozliczaniem, może to wsparcie prawno-księgowo. I to byłaby taka osoba, która rzeczywiście jest na stałe i na przestrzeni zmian, różnych projektów, jakiejś dynamiki rozwoju organizacji no też zbiera tę historię organizacji i pomaga w jakichś strategicznych decyzjach. I szczerze mówiąc, to jest jakby jedyna osoba, którą widzę na taki cały ciepłutki etat. [FGI_4]

Zupełnie inaczej kształtuje się rozkład odpowiedzi na pytanie o liczbę osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne, takie jak umowy - zlecenie oraz umowy o dzieło. Prawie 1/3 nie zatrudnia i takich pracowników, jednakże pozostała grupa w 2019 roku zawiązywała takie umowy.

Wykres 19. Pracownicy etatowi vs nietatowi w organizacjach [Pyt. 42-43. Ilu płatnych pracowników (tzw. etatowych) zatrudnia organizacja?/ Ilu płatnych pracowników zatrudnionych na umowy cywilnoprawne, takie jak umowy - zlecenie oraz umowy o dzieło) zatrudnia organizacja?, CAWI/ CATI, N=105]

Największy udział w próbie mają te podmioty, które zatrudniały na umowy cywilnoprawne od 1 do 3 osób – 21,0%, druga najliczniejsza grupa stanowi 15,2% - zatrudniała ona od 4 do 6 osób. Prawie 9% badanych organizacji w 2019 roku miało na swym koncie ponad 26 osób, z którymi zawarła takie umowy. Wyniki testów statystycznych wskazują, że stowarzyszenia zwykle częściej niż fundacje i stowarzyszenia zarejestrowane w KRS na umowy cywilnoprawne zatrudniają od 7 do 9 pracowników. Kondycja kadrowa wraz z wcześniej wspomnianą problematyką lokali dla organizacji była jednym z trzech najczęściej dyskutowanych zagadnień w toku badań jakościowych. Respondenci wskazywali na brak możliwości zatrudnienia pracowników:

M: A czy Wasza organizacja zatrudnia jakiś pracowników na umowę o pracę?

R: Nie. No i właśnie to jest najgorszym aspektem tego wszystkiego. To jest, że ja tak naprawdę jestem sama w tym, reszta w tej organizacji to są słupy. (...) Dla mnie dużym problemem jest to, że jestem w tym sama. Także ciągnę do przodu sama po prostu. [IDI_D2]

Trzeba stworzyć taki etat, który będzie chociażby może mocniej gruntował pracę tego człowieka, który regularnie wykonuje sprawozdania, nie tylko do tych grantów, ale corocznie do Ministerstwa, pilnuje naszych prawników, bo my mamy pełnomocnictwo, czy daliśmy pełnomocnictwo firmie prawniczej, firmie księgowej. No bo jednak to w jakiś sposób musi być pilnowane (...) [IDI_M5]

R: (...) Jasne, że korzystamy z biura prawnego, ale chcielibyśmy mieć prawnika, który jest w zespole. Nawet miał jeden dzień dyżuru, ale na pewno taką postacią bardzo potrzebną w świecie zmieniających się przepisów prawnych i prowadzonej działalności gospodarczej. To pewnie jest księgową, może jest nie na etacie, ale jest bardziej obecna niż teraz. Na pewno pracownik administracyjny. [FGI_2]

Badani zwracają też uwagę, że brak stałych pracowników utrudnia profesjonalizowanie się zespołu, obsługę większej liczby projektów i utrwalanie się organizacji w strukturze trzeciego sektora.

Na co wskazują wypowiedzi uczestników badań jakościowych, zatrudnienie pracowników możliwie jest tylko przy stałym współfinansowaniu działalności organizacji. O tym wspominają respondenci, to jest możliwe tylko przy realizacji projektów długofalowych lub cyklicznych, które z kolei też najczęściej wymagają udziału w corocznych konkursach.

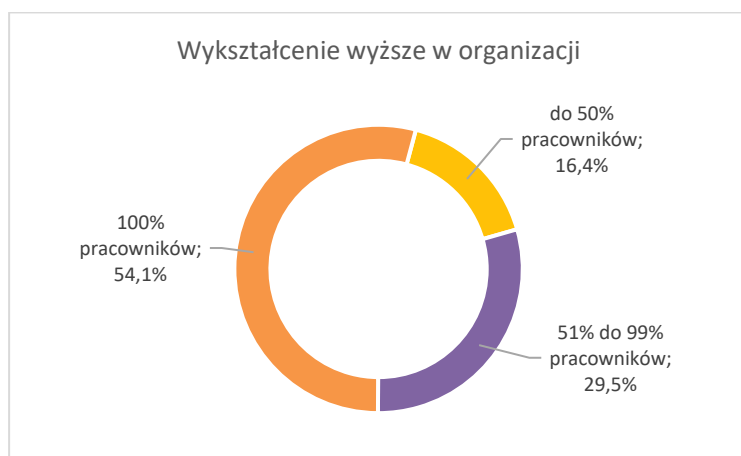
R: (...) jest to cykliczne wsparcie finansowe (na tym nigdy mi jakoś nie zależało), zależałoby mi tylko na takiej stabilizacji, że jeśli mamy już ten ogródek, to wiemy, że możemy działać 10 lat. A podpisywanie umowy z roku na rok, albo maksymalnie na 3 lata, jak mieliśmy do tej pory, to jest troszeczkę żenujące, nie? Po prostu, to tyle. [FGI_1]

Chciałbym, żeby z roku na rok w pewnym okresie będę mógł dostawać pieniądze. Że na 25-30% budżetu to z Miasta będzie gwarantowane, że to będzie poparte jakąś długoletnią umową. Żeby miasto mogło terminowo określić zasady i warunki współpracy, bo tutaj potrzebna jest stabilność. [IDI_D3]

Natomiast fakt, że te projekty w większości są roczne nie daje mi możliwości w ogóle rozmowy o pracę z kimkolwiek. Bo musiałabym mieć pewność i jakąś perspektywę z dochodu, żeby móc kogoś zatrudnić, kto mógłby czy poszerzyć zakres tego, co mamy czy powodować większą ilość takich wydarzeń, którą mamy dla większej ilości odbiorców. [IDI_M3]

Zapytaliśmy też badanych o odsetek pracowników organizacji z wykształceniem wyższym. Należy jednak mieć na uwadze, że to pytanie dotyczyło tylko 61 podmiotów. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentuje następujący wykres.

Wykres 20. Wykształcenie wyższe w organizacji [Pyt. 44. Jaki odsetek pracowników organizacji posiada wyższe wykształcenie?, CAWI, N=61].

Ponad połowa badanych organizacji (z grupy N=61) składa się wyłącznie z pracowników posiadających wykształcenie wyższe. W przypadku prawie 30% podmiotów pracownicy z wykształceniem wyższym stanowią 100% osób zaangażowanych w jej działalność. Grupę tę częściej tworzą podmioty w wieku 11 lat i więcej niż podmioty młode, działające w trzecim sektorze nie dłużej niż 5 lat.

Średni odsetek osób posiadających wykształcenie wyższe w badanych organizacjach wynosi 81%, zaś mediana, czyli najczęściej wskazywana wartość to: 100%.

Uczestników badań ilościowych zapytano także o odsetek pracowników organizacji wykonujących pracę zgodnie ze swoim wykształceniem kierunkowym. Wyniki prezentuje kolejny wykres.

28% organizacji działających w obszarze kultury dysponuje w pełni odpowiednio wykształconą kadrami pracowników. W przypadku największej jednak grupy organizacji – mniej niż połowa ma właściwe wykształcenie w odniesieniu do charakteru wykonywanych zadań (42,6%), natomiast prawie 30% to podmioty, których udział kadry pracującej zgodnie ze swoim wykształceniem kierunkowym mieści się w przedziale od 51 do 99%. Tę ostatnią grupę tworzą organizacje pozarządowe, które częściej niż pozostałe współpracują z podmiotami komercyjnymi.

Wykres 21. Zgodność wykształcenia z wykonywaną pracą [Pyt. 45. Jaki odsetek pracowników organizacji wykonuje swoją pracę zgodnie ze swoim wykształceniem kierunkowym?, CAWI, N=61].

Średnio, udział pracowników organizacji mającej odpowiednie kwalifikacje do wykonywanych zadań wynosi 60%, zaś najczęściej wskazywana wartość – 80%.

Uczestnicy wywiadów jakościowych zwracają uwagę na kwestię budowania wykwalifikowanego zespołu w przypadku braku możliwości opłacania ich pracy:

R: Przede wszystkim – idealnym rozwiązaniem jest to, że nasi wolontariusze, w którymś momencie są zatrudniani na naprawdę fajnych warunkach. Bo ćwiczysz ich sobie, know how nie odchodzi, wchodzi w miejsce, kiedy nie musisz szukać czegoś innego, np. są po studiach i wchodzi od razu w miejsce. Czyli idealny wariant – mamy wolontariuszy, którzy są na studiach, oni kończą studia w temacie, w którym chcą i w naszej organizacji realizują to co studiowali. To jest idealne – po prostu wchodzi i rozpoczynają już ścieżkę rozwoju zawodowego. (...) W idealnym świecie wszyscy są zatrudnieni, mają godne posady, w miarę elastyczny grafik, szczególnie myślę o kobietach. [FGI_1]

Dla mnie idealnie byłoby, gdybym zajmując się nadal tą organizacją mogła po prostu w dowolnej chwili zaprosić specjalistę w dziedzinie, osobę, która jest potrzebna akurat w [nazwa organizacji] i mu zapłacić. Zresztą zawsze starałam się też tak robić. [FGI_1]

Ja mam stałą kadrę, tylko, że to jest kadra, która działa na zasadzie wolontariatu. Nie mogę ich finansowo wynagrodzić, motywuje ich na szczęście coś innego, ale nie wiem, jak na długo coś innego wystarczy. [IDI_D3]

To znaczy my wychodzimy z założenia, że jeśli ktoś pracuje, to jednak należy mu się za to wynagrodzenie. To jesteśmy w tym niekonsekwentni, ponieważ nie pamiętam żebyśmy wypłacili sobie jakieś honorarium za to, co zrobiliśmy. Natomiast my to zrobiliśmy, czy cała fundacja powstała w pewnym sensie dla idei. Natomiast z założeniem, że gdzieś w którymś momencie sprofesjonalizuje się na tyle, że będzie też można jakieś wynagrodzenia sobie wypłacać po to, żeby też móc działać i tak dalej. [IDI_D3]

Ponadto, respondenci nie kryją chęci nadania im formy zbliżonej do przedsiębiorstwa, z pracownikami zatrudnionymi na umowę o pracę i podwykonawcami. Docelowo oczekuje się większej skali działania, większej kadry i większych budżetów.

4.6. Pola współpracy

Jednym z celów badania było odtworzenie sieci partnerów, z jakimi współpracują organizacje pozarządowe z obszaru działalności kulturalnej na terenie Poznania. Wszystkich uczestników badań ilościowych zapytano o zakres współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Na kolejnym wykresie zaprezentowano rozkład odpowiedzi na pytanie o liczbę podmiotów biznesowych współpracujących przy realizacji zadań.

Prawie połowa badanych organizacji w 2019 roku nie współpracowała z żadnym podmiotem komercyjnym, a co trzecia organizacja miała od 1 do 5 partnerów biznesowych, co 10-ta – 11 i więcej.

Przeprowadzone testy statystyczne pozwalają na określenie cech grupy organizacji niemających doświadczeń we współpracy z podmiotami biznesowymi. Takie organizacje, częściej niż pozostałe prowadzą swoją działalność kulturalną wyłącznie w Poznaniu lub na rzecz mieszkańców Poznania, nie otrzymują darowizn od instytucji i firm, a ich głównym źródłem przychodu są składki członkowskie.

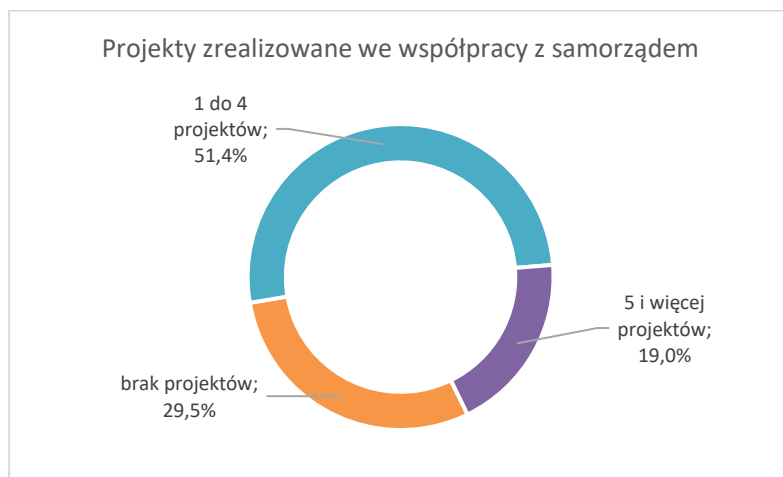
Wykres 22. Współpraca z biznesem [Pyt. 20. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach, które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: LICZBA PODMIOTÓW BIZNESOWYCH WSPÓŁPRACUJĄCYCH PRZY REALIZACJI ZADAŃ, CAWI/ CATI, N=105).

Z kolei organizacje mające duże doświadczenie we współpracy z biznesem czerpią dochody z działalności gospodarczej, pozyskują darowizny od instytucji i firm, częściej niż pozostałe dysponują środkami funduszy strukturalnych UE oraz otrzymują wsparcie od innych organizacji.

Kolejny wykres prezentuje rozkład odpowiedzi na pytanie o liczbę projektów zrealizowanych przez badane organizacje wspólnie z samorządem lokalnym.

Wykres 23. Projekty zrealizowane we współpracy z samorządem [Pyt. 21. Proszę o podanie następujących informacji wyrażonych w wartościach liczbowych (nawet szacunkowych), które charakteryzują działalność organizacji w roku 2019: LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW WE WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDAMI, CAWI/ CATI, N=105).

I znów, prawie 30% w 2019 roku nie realizowało żadnego projektu we współpracy z samorządem lokalnym, ale już ponad połowa – od 1 do 4. Prawie 20% w badanym roku wspólnie z władzą lokalną zrealizowało 5 projektów i więcej. Tu analiza statystyczna wskazuje, że realizacja większej liczby projektów (5 i więcej) wiąże się ze wsparciem finansowym ze strony innych organizacji.

Wiele podmiotów, uczestniczących w wywiadach pogłębionych podkreśla wolę współpracy z biznesem. Organizacje, szczególnie realizujące duże wydarzenia kulturalne mają takie doświadczenia, lecz wskazują, że zwykle nie są to stałe partnerstwa, inni z kolei narzekają na brak efektywności w tym zakresie:

R: Tutaj jeszcze się nie spotkaliśmy się z firmą, która chciałaby nawiązać współpracę wieloletnią nawet nie dotyczącą jednego projektu, tylko słuchajcie chcemy z wami współpracować, stwórzmy projekt, który będzie nas reprezentować i was reprezentował i stworzyć kompletnie nowy. Takie rzeczy chcielibyśmy, ale na tę chwilę jest to absolutnie niemożliwe, raczej gotowce. Czyli jest festiwal, to nie ma problemu, macie. Ale słuchajcie potrzebujemy na rozwój, to już jest ciężka sprawa. Współpraca z biznesem niestety incydentalna. [FGI_2]

R: Marzę o tym i to są projekty, które złożyliśmy w tym roku, aby spróbować sobie opanować biznesowy rynek polski. Pracujemy z wieloma partnerami biznesowymi od dawna. Natomiast tak jak Michał powiedział, to są często te działania incydentalne. [FGI_2]

[o nawiązywaniu współpracy z biznesem] Ja jakoś nie potrafię „sprzedać” tego pomysłu. Więc: „tak, tak, promuj się poprzez mecenat nad najbliższą twojemu core businessowi działalność społeczną”. Wydaje się to logiczne, natomiast nie potrafię dotychczas dotrzeć. [FGI_4]

Żadnego. W życiu nie udało się pozyskać żadnego sponsoringu. [IDI_D2]

Ubiegaliśmy się o środki finansowe np. u Volkswagena tutaj, ale spotkała nas odmowa. Na Targach Poznańskich też nam się nie udało przebić. [IDI_M2]

Respondentów badań ilościowych poproszono o podanie nazw instytucji kultury, z którymi współpracowały reprezentowane przez nich organizacje. Badani w pytaniu otwartym jednak podawali nie tylko nazwy instytucji kultury, ale także urzędy/ instytucje publiczne czy inne organizacje pozarządowe. Prawie 30% badanych nie współpracowało w tym okresie z żadnymi instytucjami kultury (N=30; 28,6%). Uzyskane odpowiedzi, po przekodowaniu zamieszczono w tabeli.

Tabela 6. 22. Współpraca z instytucjami kultury. [Pyt. 22. Proszę o podanie nazw instytucji kultury, z którymi współpracowała P. organizacja w roku 2019, CAWI/ CATI, N=75]

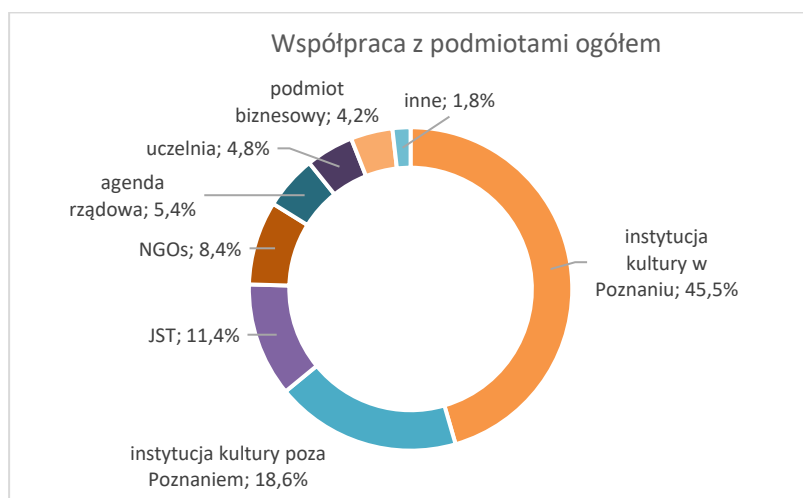
Pyt. 22. Proszę o podanie nazw instytucji kultury, z którymi współpracowała P. organizacja w roku 2019	N wskazań	% wskazań
Centrum Kultury Zamek w Poznaniu	12	16,0%
Wydział Kultury Urzędu Miasta Poznania	8	10,7%
Uniwersytet Artystyczny im. M. Abakanowicz w Poznaniu	6	8,0%
Departament Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego	5	6,7%
Galeria Miejska Arsenał w Poznaniu	5	6,7%
Teatr Polski w Poznaniu	5	6,7%
Estrada Poznańska	3	4,0%
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	3	4,0%
Muzea	3	4,0%
Narodowe Centrum Kultury	3	4,0%
Teatr Wielki w Poznaniu	3	4,0%
Wielkopolskie Muzeum Niepodległości	3	4,0%
Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu	2	2,7%
ICHOT Brama Poznania	2	2,7%
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu	2	2,7%
Muzeum Etnograficzne w Poznaniu	2	2,7%
Muzeum Narodowe w Poznaniu	2	2,7%
Narodowy Instytut Wolności	2	2,7%
Pawilon, Nowa Gazownia	2	2,7%
Poznańskie Centrum Dziedzictwa	2	2,7%
Teatr Animacji	2	2,7%
Urząd Miasta Poznania	2	2,7%
Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu	2	2,7%

Pojedyncze wskazania: Akademia Młodych Talentów w Warszawie, Ambasada Brazylii, Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu, Biblioteka Publiczna w Kórniku, Biblioteka Raczyńskich, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Biblioteka Wojewódzka w Poznaniu, Biblioteki Publiczne, Biuro Niepodległa, Centrum Inicjatyw Rodziny, Dom Bretanii. Fundacja Poznań - Ille et Vilaine, Dom Kultury, Dom Kultury Jędrus, Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach, Fundacja Artystyczna im. Tadeusza Kalinowskiego, Fundacja Asocjacja 2006, Fundacja Fabryka Sztuki, Fundacja Kreaktywator, Galeria Centrala w Poznaniu, Galeria Skala w Poznaniu, Galeria Sztuki Współczesnej we Włocławku, Galeria u Jezuitów, Gdańska Galeria Miejska, Gminny Ośrodek Kultury w Kostrzynie, Inkubator Kultury Pireus, Instytut Goethego, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie, Jeżyckie Centrum Kultury, Katolickie Centrum Edukacji i Kultury w Śremie, Klub Krąg, Klub Wojskowy 17 WBZ Międzyrzecz, Kłodzki Ośrodek Kultury, Kórnicki Ośrodek Kultury, Krakowska Pracownia Dźwięku, Magazyn Czas Kultury, MASTERSHOT Film Festiwal, Miejski Ośrodek Kultury w Gnieźnie, Międzynarodowe Targi Poznańskie, Młodzieżowe Centrum Integracyjne "Alternatywa" w Lesznie, Mosiński Ośrodek Kultury, Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu, Muzeum Bambrów Poznańskich, Muzeum Historii Polski w Warszawie, Muzeum Instrumentów w Poznaniu, Muzeum Mitologii Słowiańskiej w Powidzu, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Muzeum Powstańców Wielkopolskich w Lusowie, Muzeum Sztuk Użytkowych - Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Zamek Górków w Szamotułach, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, Narodowy Instytut Muzyki i Tańca, Nowosolski Dom Kultury, Osiedlowy Dom Kultury Orbita, Osiedlowy Klub Jagiellonka, Ostrowskie Centrum Kultury, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Ośrodek Kultury "Wierzbak", Pawilon w Ogrodzie Szela, Pobiedziski Ośrodek Kultury, Poznańskie Muzeum Pyry, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Pracownia Imaginarium, Pracownia Literacka i Muzeum im. Arkadego Fiedlera w Puszczykowie, Pracownia Łazarska: Start, Rada Osiedla Sołacz, Regionalne Stowarzyszenie Kultury w Wielkopolsce (ok.100), Relishdesign Gdynia, Rastools Studio Nagraniowe, Rumuński Instytut Kultury, Scena Wspólna - Centrum Sztuki Dziecka, Schron Kultury, Stowarzyszenie Dziewczyny w Naturze, Stowarzyszenie Etnosfera, Stowarzyszenie Miasteczko Poznań, Stowarzyszenie MUA, Śremski Ośrodek Kultury, Teatr Baza w Warszawie, Teatr Ósmego Dnia, Telewizyjny Program Katolicki „Pielgrzym”, Uniwersytet Jagielloński, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Urząd Miejski w Miejskiej Górcie, Wydawnictwo Poznań, Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, Złotowski Dom Kultury.

Respondenci badań jakościowych pojedynczo wskazywali też na następujące podmioty: Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, Centrum Kultury Żydowskiej w Krakowie, Centrum Szyfrów Enigma, klub nocny Schron, Laba.Land, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Muzeum POLIN w Warszawie, Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie, Narodowe Forum Muzyki, Poznańskie Targi Książki, Rogalowe Muzeum Poznania, Teatr Fuzja, Teatr Tańca w Bytomiu, Teatr Żydowski w Warszawie i UNESCO.

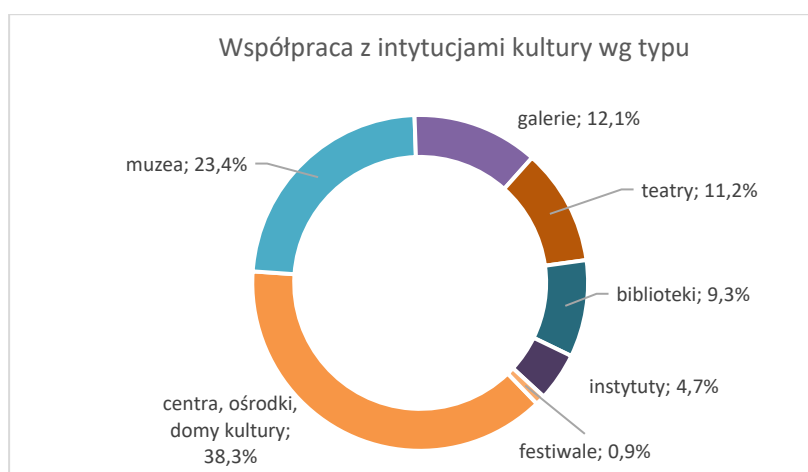
Uzyskane odpowiedzi z badań ilościowych przekodowano, wskazując kategorie typów instytucji, z którymi w 2019 roku współpracowały badane organizacje. Wyniki zamieszczono na wykresie. I tak, 2/3 podmiotów, które zostały wskazane przez badanych to rzeczywiste instytucje kultury, w tym 45,5% było zlokalizowanych w Poznaniu, a 18,6% poza miastem, w innej gminie, powiecie, województwie, a w jednym przypadku zagranicą. 11,4% podmiotów zaangażowanych we współpracę z badanymi organizacjami to samorząd lokalny, powiatowy i wojewódzki, 8,4% - inne organizacje pozarządowe.

Wykres 24. Współpraca z podmiotami ogółem. [Pyt. 22. Proszę o podanie nazw instytucji kultury, z którymi współpracowała P. organizacja w roku 2019, CAWI/ CATI, N=75]

Przyjrzelśmy się bliżej tym instytucjom, które były rzeczywistymi instytucjami kultury, tj. kategoriom: instytucja kultury w Poznaniu i instytucja kultury poza Poznaniem (N=76). Instytucje te skategoryzowano, a uzyskane wyniki zamieszczono na kolejnym wykresie.

Wykres 25. Współpraca z rzeczywistymi instytucjami kultury. [Pyt. 22. Proszę o podanie nazw instytucji kultury, z którymi współpracowała P. organizacja w roku 2019, CAWI/ CATI, N=107 wskazań]

Największy odsetek badanych (38,3%), którzy deklarowali współpracę z instytucjami kultury w 2019 roku współpracował z centrami, ośrodkami i domami kultury (niezależnie od ich lokalizacji w Poznaniu, czy poza miastem). W drugiej kolejności organizacje pozarządowe z obszaru kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury oraz dziedzictwa narodowego swoje działania realizowały we współpracy z muzeami (23,4%), w trzeciej zaś z galeriami (12,1%). W dalszej kolejności: teatry, biblioteki, instytuty i festiwal (1 wskazanie).

Badanych zapytano także o partnerów, z jakimi współpracowała lub współpracuje organizacja przy realizacji projektów kulturalnych. Uzyskane odpowiedzi zebrano w kolejnej tabeli.

Tabela 7. Partnerzy organizacji [Pyt. 23. Z jakimi partnerami współpracuje/ współpracowała P. organizacja przy realizacji projektów kulturalnych? , CAWI/ CATI, N=105].

Pyt. 23. Z jakimi partnerami współpracuje/ współpracowała P. organizacja przy realizacji projektów kulturalnych?	N wskazań	% wskazań
Instytucje kultury	66	62,9%
Lokalny wydział kultury	65	61,9%
Freelancerzy/ artyści	64	61,0%
Organizacje pozarządowe	60	57,1%
Placówki oświatowe/ szkoły/ uczelnie	53	50,5%
Specjaliści (oświatleniowcy, dźwiękowcy, rzemieślnicy itd.)	52	49,5%
Podmioty biznesowe	46	43,9%
Instytucje naukowe (uczelnie, ośrodki badawcze)	42	40,0%
Rady osiedli	37	35,2%
Lokalne ośrodki (CILE, osiedlowe domy kultury)	36	34,3%
Podmioty reprezentujące sektor techniczny (np. informatycy, technicy)	19	18,1%
Agendy rządowe z obszaru kultury	18	17,1%
Instytucje pomocowe (np. MOPS, ROPS itd.)	13	12,4%
Nie wiem/ trudno powiedzieć	1	1,0%
Inny	7	6,7%
Żadna z powyższych	3	2,9%

Ponad 60% badanych organizacji przy realizacji projektów kulturalnych w podobnym udziale współpracuje z instytucjami kultury, z lokalnym wydziałem kultury oraz freelancerami i artystami. Ponad połowa kooperuje także z innymi organizacjami pozarządowymi oraz placówkami oświatowymi i szkołami oraz ze specjalistami, do których można zaliczyć m.in. oświatleniowców, dźwiękowców i rzemieślników. Najbardziej nawiązuje się współpracę z instytucjami pomocowymi (np. MOPS, ROPS itd.). Analiza rozmów przeprowadzonych w ramach IDI i FGI wskazuje, że większość organizacji pozarządowych z obszaru kultury nie znajduje pola współpracy lub nie była przedmiotem ich rozważań. Zdarzają się jednak i takie organizacje, które uwzględniają instytucje pomocowe w wachlarz swoich działań kulturalnych.

R: Raz nam się udało nawiązać współpracę z domem dziecka. Nie wiem, czy to też się liczy? Ponieważ mamy też warsztaty właśnie dla dzieci ze szkół, współpracujemy ze szkołami z Poznania i w ogóle z kilkoma z Wielkopolski już od kilku lat. Ale właśnie raz nas poproszono o to, żebyśmy zrobili takie warsztaty właśnie dla dzieci z domu dziecka. I wtedy to się udało. Ale już nie wróciliśmy do tej współpracy. Więc nie wiem, ale jest to do przemyślenia na przyszłość. [IDI_M6]

Natomiast w przypadku działalności kulturalnej to raczej z MOPSem, ROPSem i tak dalej to nie. Jeżeli mamy projekt z aktywizacji, to owszem, z WTZami i z MOPSem, a w przypadku działalności kulturalnej to nie widzę pola na, którym mielibyśmy współpracować takiej działalności, jak nasza. [IDI_D1]

Testy statystyczne wskazują, że częściej z instytucjami w ogóle współpracują organizacje, których działalność stricte odnosi się do obszaru kultury, projekty realizują wspólnie z samorządem lokalnym, zatrudniają pracowników nieetatowych, korzystają ze środków JST i ministerialnych, a na rynku trzeciego sektora funkcjonują przynajmniej od 6 lat. Z kolei z freelancerami i artystami częściej współpracują fundacje. Innymi słowy, partnerstwo z różnego typu podmiotami to domena bardziej profesjonalizowanych organizacji.

Wśród innych odpowiedzi wskazywano na: lokalne media (N=3), podmiot kościelny (N=2), urząd marszałkowski, animatorzy, badacze, autorzy książek i kaskaderzy (po jednym wskazaniu).

Badanych zapytano także o charakter współpracy pomiędzy podmiotami wskazanymi w poprzednim pytaniu a organizacją. Uzyskane odpowiedzi zamieszczono w tabeli.

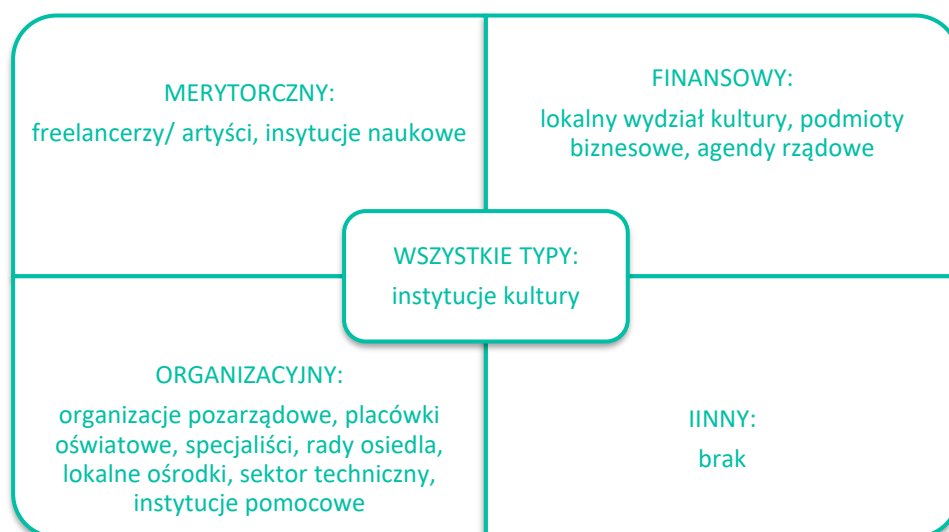
Tabela 8. Charakter współpracy z partnerami organizacji [Pyt. 24. Jaki był charakter współpracy pomiędzy wskazanymi podmiotami a P. organizacją?, CAWI/ CATI, N=105].

Pyt. 24. Jaki był charakter współpracy pomiędzy wskazanymi podmiotami a P. organizacją?		N wskazań	% wskazań
Instytucje kultury (N=66)	Merytoryczny	10	15,2%
	Organizacyjny	19	28,8%
	Finansowy	7	10,6%
	Wszystkie trzy	30	45,5%
	Inny	0	0,0%
Lokalny wydział kultury (N=65)	Merytoryczny	5	7,7%
	Organizacyjny	5	7,7%
	Finansowy	31	47,7%
	Wszystkie trzy	24	36,9%
	Inny	0	0,0%
Freelancerzy/artyści (N=64)	Merytoryczny	36	56,3%
	Organizacyjny	8	12,5%
	Finansowy	2	3,1%
	Wszystkie trzy	18	28,1%
	Inny	0	0,0%
Organizacje pozarządowe (N=59)	Merytoryczny	16	27,1%
	Organizacyjny	27	45,8%
	Finansowy	1	1,7%
	Wszystkie trzy	15	25,4%
	Inny	0	0,0%
Placówki oświatowe/ szkoły (N=52)	Merytoryczny	13	25,0%
	Organizacyjny	29	55,8%
	Finansowy	1	1,9%
	Wszystkie trzy	8	15,4%
	Inny	1	1,9%
Specjaliści (oświatleniowcy, dźwiękowcy, rzemieślnicy itd.) (N=52)	Merytoryczny	15	28,8%
	Organizacyjny	23	44,2%
	Finansowy	5	9,6%
	Wszystkie trzy	9	17,3%
	Inny	0	0,0%
Podmioty biznesowe (N=45)	Merytoryczny	5	11,1%
	Organizacyjny	6	13,3%
	Finansowy	25	55,6%
	Wszystkie trzy	8	17,8%
	Inny	1	2,2%
Instytucje naukowe (uczelnie, ośrodki badawcze) (N=42)	Merytoryczny	21	50,0%
	Organizacyjny	11	26,2%
	Finansowy	0	0,0%
	Wszystkie trzy	9	21,4%
	Inny	1	2,4%
Rady osiedli (N=37)	Merytoryczny	6	16,2%
	Organizacyjny	18	48,6%
	Finansowy	7	18,9%
	Wszystkie trzy	5	13,5%
	Inny	1	2,7%
Lokalne ośrodki (CILE, osiedlowe domy kultury) (N=36)	Merytoryczny	6	16,7%
	Organizacyjny	22	61,1%
	Finansowy	2	5,6%
	Wszystkie trzy	6	16,7%
	Inny	0	0,0%
	Ogółem	36	100,0%
Podmioty reprezentujące sektor techniczny (np. informatycy, technicy) (N=19)	Merytoryczny	7	36,8%
	Organizacyjny	10	52,6%
	Finansowy	0	0,0%
	Wszystkie trzy	2	10,5%
	Inny	0	0,0%

Pyt. 24. Jaki był charakter współpracy pomiędzy wskazanymi podmiotami a P. organizacją?		N wskazań	% wskazań
Agendy rządowe z obszaru kultury (N=18)	Merytoryczny	1	5,6%
	Organizacyjny	0	0,0%
	Finansowy	12	66,7%
	Wszystkie trzy	5	27,8%
	Inny	0	0,0%
Instytucje pomocowe (np. MOPS, ROPS itd.) (N=13)	Merytoryczny	4	30,8%
	Organizacyjny	6	46,2%
	Finansowy	0	0,0%
	Wszystkie trzy	3	23,1%
	Inny	0	0,0%

Analiza powyższej tabeli pozwoliła zebrać dane w taki sposób, aby pokazać najczęściej występujący charakter współpracy pomiędzy wskazanymi podmiotami a organizacjami.

Rysunek 1. Najczęściej występujący charakter współpracy z partnerami organizacji [Pyt. 24. Jaki był charakter współpracy pomiędzy wskazanymi podmiotami a P. organizacją?, CAWI/ CATI, N=105].

Współpraca z instytucjami kultury obejmuje wszystkie typy: merytoryczny, organizacyjny, finansowy i inny. Uczestnicy badań jakościowych dostrzegają korzyści płynące z zawiązywania partnerstw, wiele z nich, szczególnie projektując przyszłość uwzględnia współpracę z różnorodnymi partnerami.

R: (...) nasze partnerstwa są dosyć świeże. Chcę współpracować z instytucjami kultury, zwłaszcza z muzeami, galeriami czyli instytucjami, które nie produkują wydarzeń artystycznych, produkują wydarzenia kulturalne. Uważamy, że możemy się fajnie uzupełniać. Muzeum czy galeria ma zazwyczaj spore pomieszczenie, sporą przestrzeń do prezentacji. My z kolei tej przestrzeni na co dzień nie mamy. A z drugiej strony galeria czy muzeum mają działania edukacyjne, wystawiennicze, ale nie mają działań artystycznych. Muszą zapraszać zewnętrzne podmioty, jeżeli chcą uatrakcyjnić. Wernisaż na przykład. [FGI_2]

R: Myśląc o takich partnerstwach publiczno-prawnych czy prywatno-publicznych to pewnie byłby kierunek, w który chcielibyśmy zmierzać. Część projektów robić w skali również biznesowej. [FGI_2]

M: Chodzi o tych partnerów, z kim będziecie pracować za te 5 lat?

R: No na pewno z Gabinetem Prezydenta, z Wydziałem Kultury. Ale też byśmy chcieli z Biblioteką Raczyńskich, czy z różnymi instytucjami, czy teatrami. Współpracujemy z mniejszymi jakimiś takimi teatrami, czy pojedynczymi aktorami, z muzykami. [FGI_3]

W obszarze merytorycznym organizacje najczęściej współpracują z freelancerami i artystami oraz z instytucjami naukowymi, w obszarze finansowym: z lokalnym wydziałem kultury, biznesem oraz agendami rządowymi, w obszarze organizacyjnym: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe/szkoły, specjaliści (oświatleniowcy, dźwiękowcy, rzemieślnicy), rady osiedla, lokalne ośrodki (CILE, osiedlowe domy kultury), sektor techniczny (informatycy, technicy) i instytucje pomocowe (np. MOPS, ROPS itd.).

Respondentów badań ilościowych zapytaliśmy również o doświadczenia organizacji we współpracy w formie partnerstwa. Każdorazowo badani mieli za zadanie ocenić tę współpracę na skali od 1 do 4, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie złe doświadczenia”, a 4 – „bardzo dobre doświadczenia”. Uzyskane wyniki uśredniono. Szczegóły zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Ocena współpracy w partnerstwie [Pyt. 25. Jakie doświadczenia ma P. organizacja we współpracy w formie partnerstwa?, CATI/ CAWI N=102]

<i>Pyt. 25. Jakie doświadczenia ma P. organizacja we współpracy w formie partnerstwa?</i>	<i>Średnia ocena współpracy (1-4)</i>	<i>Brak współpracy</i>
Partnerstwo z podmiotem biznesowym	3,3	34,3%
Partnerstwo z podmiotem publicznym (np. instytucja kultury)	3,4	11,8%
Partnerstwo z inną organizacją pozarządową	3,3	17,6%
Partnerstwo ze szkołą/ uczelnią	3,3	22,5%
Partnerstwo z samorządem	3,2	18,6%
Partnerstwo z innym podmiotem	3,2	66,7%

Analiza wskazuje, że w zasadzie w każdym przypadku ta ocena jest dobra i waha się od 3,2 do 3,4, co przy możliwej maksymalnej ocenie „4” można ocenić pozytywnie. Testy statystyczne wskazują, że organizacje młode i będące na rynku nie więcej niż 10 lat są skłonne pozytywniej oceniać współpracę partnerską ze wskazywanymi podmiotami, niż organizacje dojrzałe (pow. 15 lat działalności). Wśród innych podmiotów badani wskazali na: media (N=3), artystów (N=3), specjalistów (N=2) i innych (N=2). Średnia ocena partnerstwa z artystami i mediami wyniosła: 4,0, zaś ze specjalistami: 3,0.

Poniżej kilka wybranych wypowiedzi dotyczących partnerstw organizacji ze szkołami, które są wsparciem organizacyjnym, zarówno w obszarze udostępniania przestrzeni, jak i odbiorców/uczestników realizowanych działań kulturalnych. Z drugiej jednak strony współpraca z tego typu placówkami wiąże się z utrudnieniami natury biurokratycznej:

Natomiast jeśli chodzi o uczelnię jak i szkoły, a one działają w oparciu o prawo oświatowe czy o ustawę o szkolnictwie wyższym i o wszystkie te przepisy, więc z nimi zawsze ta współpraca jest mocno taka jest niezinstytucjonalizowana. (...) W przypadku uczelni i szkół to wszystko musi się odbywać tak sztywno, czyli według takich reguł, zasad, według przepisów i trudno zadzwonić i się dogadać, tu trzeba wszystko zrobić tak jak nakazują przepisy. [IDI_D1]

I tutaj dyrekcja szkoły wyraziła zainteresowanie, że nam udostępnią aulę, scenę, że możemy różne przedstawienia razem robić – możemy je wystawiać w szkole, możemy ... Chcielibyśmy też do współpracy zaprosić dzieci, seniorów też. [FGI_4]

To jest tak, że my miałyśmy na odpowiedź na maila 3 godziny, a oni 3 tygodnie, a pewne rzeczy, druk katalogu stał, bo ktoś tam z góry musiał zobaczyć, więc ja też mam świadomość, że praca z dużą instytucją tego wymaga, bo w tej instytucji jest drabina i trwa po prostu, ale jak się pracuje metodą projektów to jest harmonogram nie, czyli nie można sobie czekać tak jak w zwykłej w budżetówce i że coś tam się nie robi teraz i to było dla nas trudne. [IDI_M1]

Jednocześnie w odniesieniu do tych respondentów, którzy nie mieli doświadczeń we współpracy ze wskazanymi partnerami zapytano o przyczynę tego stanu rzeczy. O czym już wcześniej była mowa, nieco ponad 1/3 badanych organizacji nie współpracuje z biznesem. Tu najczęściej badani wskazują, że nie mają doświadczenia w poszukiwaniu partnera biznesowego i nie mają lub nie znają firmy, z którą mogliby współpracować, ponadto biznes nie jest zainteresowany ofertą kooperacji z organizacją lub – w ocenie samych badanych - jej profil nie sprzyja nawiązaniu takiego partnerstwa. W przypadku braku partnerstwa ze szkołami i uczelniami najczęściej wskazywanym powodem jest po prostu brak tego rodzaju doświadczeń/ brak takiej współpracy. Badani zwracają też uwagę, że charakter działalności ich organizacji powoduje, że współpraca ze szkołą/ uczelnią byłaby niecelowa. Głównym powodem braku współpracy z inną organizacją pozarządową jest brak potrzeby, a w drugiej kolejności – brak kontaktów i doświadczeń w nawiązaniu takiego partnerstwa. Wśród powodów nienawiązywania współpracy z samorządem wskazuje się przede wszystkim na brak okazji/ warunków/ potrzeb oraz brak tego rodzaju doświadczeń. Nieznaczny odsetek badanych organizacji nie nawiązuje też partnerstw z podmiotami publicznymi, tu powodem takiego stanu rzeczy jest brak potrzeby współpracy oraz brak warunków do podjęcia tego rodzaju współpracy.

Myślę z jaką inną próbowaliśmy [nawiązać partnerstwo] oprócz Polskim Teatrem Tańca, ale trochę mi się wydaje, że trzeba mieć tam kontakt. Tutaj próbowaliśmy, to się nie przebijaliśmy. Może też zwykłe maile wysyłałiśmy, a to za mało. (...) To trochę zabrakło konkretnego pomysłu, bo chęci były. Tak, przed chwilą znowu wysłałam maila z nową propozycją współpracy, ale znowu trochę bez konkretnego pomysłu. Tylko z zapytaniem czy chcieliby razem przysiąc do tego naboru. [IDI_D2]

Przyznam się, że w Poznaniu bardzo trudno nawiązać taką współpracę z operą. To sobie za bardzo tego nie wyobrażam. Z Filharmonią też niespecjalnie, bo Filharmonia ma swoją działalność, która jest dosyć zamknięta. Uczyniliśmy już kilkakrotnie wysiłki, żeby w ramach projektów filharmonicznych zaprezentować między innymi kameralne koncerty, ale spotkało się to z absolutną odmową pana dyrektora, który po prostu kameralistyki u siebie nie widzi i koniec. [IDI_M3]

Można przyjąć, że tylko nieliczne organizacje nienawiązujące partnerstw z różnymi podmiotami napotykają na przeszkody w tym zakresie. Te realne, odnoszące się do trudności w skontaktowaniu się, a następnie zainteresowania swoim pomysłem lub działalnością organizacji dotyczy dwóch sfer: biznesu i nauki.

Organizacje pozarządowe, które mają doświadczenia w partnerstwach zapytaliśmy o zyski z takiej współpracy, w odniesieniu do wybranych typów podmiotów.

Tabela 10. Korzyści z partnerstwa [Pyt. 26. Co zyskała organizacja dzięki zawarciu takich partnerstw?, CAWI/CATI N=90]

Pyt. 26. Co zyskała organizacja dzięki zawarciu takich partnerstw?	Zysk	Brak zysku
Partnerstwo z inną organizacją pozarządową	86,7%	13,3%
Partnerstwo z podmiotem publicznym (np. instytucja kultury)	86,7%	13,3%
Partnerstwo z samorządem	86,7%	13,3%
Partnerstwo z podmiotem biznesowym	84,8%	15,2%
Partnerstwo ze szkołą/ uczelnią	82,1%	17,9%

Na co wskazują wyniki zebrane w powyższej tabeli zdecydowana większość podmiotów pozytywnie ocenia efekt nawiązanych partnerstw. Dotyczy do wszystkich grup podmiotów – powyżej 80% docenia tę współpracę. Nawiązanie współpracy z inną organizacją pozarządową, zdaniem badanych wiąże się przede wszystkim z uzyskaniem wsparcia merytorycznego i organizacyjnego. Współpraca z podmiotem publicznym jest korzystna, bowiem ułatwia promocję projektu/ organizacji, umożliwia dostęp do lokali przeznaczonych na działalność organizacji, daje również wsparcie organizacyjne. Współpraca z samorządem jest przede wszystkim korzystna ze względów finansowych, bowiem ten współfinansuje

przedsięwzięcia organizacji. Partnerzy samorządowi wspierają organizacje w promocji, także poprzez patronaty medialne, nie bez znaczenia jest też wsparcie merytoryczne. Podobnie motyw finansowy odgrywa najważniejszą rolę w przypadku nawiązywania partnerstw z biznesem. Znaczenie ma też wsparcie merytoryczne i organizacyjne, a także promocja, która jest wspomagana przez narzędzia komercyjne będące w dyspozycji samych firm, ale także ich mediów społecznościowych i innych kanałów komunikacji z potencjalnym odbiorcą działań organizacji. Z kolei najczęściej wymieniane korzyści wynikające z partnerstw ze szkołą/ uczelnią (o czym częściowo była już mowa wcześniej) to: widzowie/ odbiorcy działań organizacji, promocja (w tym patronaty medialne) oraz wymiana doświadczeń /nawiązanie kontaktów, relacji.

4.7. Współpraca z samorządem

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w toku badań jakościowych CAWI/ CATI z udziałem organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury było zaangażowanie we współpracę z Miastem w kontekście działań na rzecz trzeciego sektora w Poznaniu.

Pytanie o zaangażowanie w prace Komisji Dialogu Obywatelskiego (KDO) zadano N=61 podmiotom biorącym udział w ankiecie internetowej (Pyt. 29. *Czy organizacja angażuje się we współpracę z Komisjami Dialogu Obywatelskiego przy Urzędzie Miasta Poznania?*). Badania wykazały, że tylko 9 z 61 organizacji pozarządowych, dla których kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego jest dominującym obszarem działalności odpowiedziała twierdząco (14,8%). Przedstawiciele organizacji, które włączały się w prace KDO zapytano o afiliację tych Komisji. Zebrane wyniki (dla N=9 podmiotów) prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Zaangażowanie w prace KDO [Pyt. 30. W działalność jakich Komisji Dialogu Obywatelskiego angażuje się organizacja?, CAWI, N=9]

<i>Pyt. 30. W działalność jakich Komisji Dialogu Obywatelskiego angażuje się organizacja?</i>	<i>N wskazań</i>	<i>% wskazań</i>
KDO przy Wydziale Kultury	9	100,0%
KDO przy Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych	3	33,3%
KDO przy Wydziale Oświaty	2	22,2%
KDO przy Pełnomocnicze Prezydenta Miasta Poznania ds. polityki równościowej	1	11,1%
KDO przy Pełnomocniku Prezydenta Miasta Poznania ds. Osób z Niepełnosprawnościami	1	11,1%
KDO przy Wydziale Kształtowania i Ochrony Środowiska	0	0,0%

Wszystkie organizacje deklarujące zaangażowanie się w prace KDO włącza się w tę współpracę przy Wydziale Kultury, trzy z nich działają również w KDO przy Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych, dwie zaś w KDO przy Wydziale Oświaty. Jedno wskazanie uzyskały KDO przy Pełnomocnicze Prezydenta Miasta Poznania ds. polityki równościowej oraz KDO przy Pełnomocniku Prezydenta Miasta Poznania ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Żadna z organizacji nie deklaruje współpracy z KDO przy Wydziale Kształtowania i Ochrony Środowiska.

Uczestnicy badań jakościowych, mający w tym zakresie doświadczenia dostrzegają jednak korzyści płynące z zaangażowanie się w działalność KDO, tu przy Wydziale Kultury Urzędu Miasta Poznania:

Bo drugim takim oknem na świat NGOs-ów okazał się dla mnie to, że zostałam zaproszona do KDO, czyli Komisji Dialogu Obywatelskiego przy Pełnomocniczki Prezydenta Miasta Od Spraw Równouprawnienia. I tam w KDO jak zaczęłam działać, zaczęłam poznawać ludzi, zaczęłam dostawać wiele informacji na temat szkoleń, warsztatów, na temat jakichś inicjatyw, nagle mój mail zaczął się pojawiać w tej bazie.

Zaczęłam też dostawać powiadomienia o naborach, to było dla mnie najtrudniejsze te 1,5 roku temu, że jak się wstrześcić. I skąd wiedzieć kiedy jest nabór, kiedy jest konkurs. [IDI_D2]

R: Jeśli Państwo nie należą do KDO przy Wydziale Kultury, to proponuję może też tam się zapisać, bo na te spotkania przychodzi pani dyrektor Wydziału Kultury, pani dr Makowska. Zaszczycza czasami też pan prezydent Solarski. Tak że wszystkie osoby, które decydują o tych kwestiach, które nas najbardziej interesują, też tam się pojawiają. Można z nimi porozmawiać. Tak że zachęcam Państwa, żeby przystąpić do KDO przy Wydziale Kultury. [FGI_4]

Tylko 18% badanych podmiotów trzeciego sektora z obszaru działalności kulturalnej zgłaszało swoje propozycje do Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na dany rok (11 podmiotów z N=61, pyt. 31). Grupę tę raczej tworzyły organizacje, które wśród swoich źródeł przychodu mają środki ministerialne.

Jednym z podnoszonych przez uczestników badań jakościowych problemem był brak współpracy międzywydziałowej w Urzędzie Miasta Poznania. O ile działalność Wydziału Kultury zasadniczo oceniana jest bardzo dobrze, o tyle jednak przedstawiciele organizacji utyskują na brak wymiany wiedzy pomiędzy wydziałami Urzędu, ale także pomiędzy Urzędem Miasta a jednostkami miejskimi.

R1: A z Miastem nie da rady usiąść do stołu i pogadać co można, bo człowiek jest odsyłany od jednego silosu do drugiego silosu i to wszystko nie funkcjonuje, nie?

R2: Ja potwierdzam to wszystko, potwierdzam. Tak jest w mieście Poznaniu. [FGI_3]

(...) w Poznaniu nie ma współpracy międzywydziałowej. Czyli jak musimy zapłacić za powierzchnię, to z jednej kupki, natomiast przekładamy na drugą kupkę miejskie pieniądze. I to mnie zawsze po prostu zastanawia. I takich bezsensownych rzeczy jest sporo. [FGI_3]

Do tej kwestii wrócimy w ostatniej części raportu.

Należy jednak podkreślić, że zasadnicza większość opinii dotycząca współpracy z samym Wydziałem Kultury jest bardzo pozytywna:

[Mowa o Urzędzie Miasta] Więc ja mam bardzo fajne doświadczenia i dlatego jakbym miała coś komuś powiedzieć, to, żeby się trochę rozpychać łokciami, bo to są fajni ludzie do dogadania tylko trzeba sobie samemu wydreptać pewne ścieżki. [IDI_D2]

Żeby Urząd Marszałkowski działał tak jak Urząd Miasta. Urząd Miasta się bardzo zmienił w ostatnich latach podejście. Stał się przyjazny, a było ciężko. Teraz jest taki bardzo pomocny i otwarty. Teraz jest to, że można przyjść, pogadać, zadzwonić. Są też sympatyczni. (...) jestem zadowolony. [IDI_M2]

Z resztą muszę pochwalić generalnie Wydział Kultury, bo tak jak ledwo wszyscy zapią finansowo, z różnych też powodów, bo to jest też kwestia transferu środków z budżetu centralnego do samorządu. O tym moglibyśmy jeszcze 3 godziny mówić, dlaczego tak jest. Ale naprawdę te osoby, które pracują w Wydziale Kultury, a znam je od kilkunastu lat, w Wydziale Oświaty tak samo, naprawdę są bardzo pomocne i życzliwe osoby. [FGI_4]

4.8. Pandemia

Z uwagi na fakt, że badania stanu poznańskich instytucji kultury, w tym organizacji pozarządowych z obszaru działalności kulturalnej w czasie pandemii zostały niedawno zrealizowane⁹, w naszym badaniu ograniczyliśmy się tylko do kilku pytań.

Pierwsze z nich (pyt. 39) miało na celu określić czy badane organizacje w czasie pandemii COVID-19 rozpoczęły jakieś nowe rodzaje aktywności, rozumiane jako podejmowanie innych niż dotychczas działań mających na celu realizację celów statutowych podmiotu. Na tak postawione pytanie 60,0% badanych odpowiedziało twierdząco. Grupę tę szczególnie tworzą organizacje realizujące projekty kulturalne we współpracy z samorządami, zatrudniające pracowników etatowych i nieetatowych oraz korzystające ze środków finansowych JST i ministerialnych. Innymi słowy, wprowadzenie nowych rozwiązań i aktywności dotyczyło głównie profesjonalnych podmiotów, prowadzących aktywność stałą i cykliczną. Badanych, którzy byli zmuszeni wprowadzić nowe działania poproszono o wskazanie konkretnych rozwiązań.

Tabela 12. Działania podjęte w czasie pandemii [Pyt. 40. Proszę zaznaczyć, jakiego rodzaju były to aktywności?, CAWI, N=63]

Pyt. 40. Proszę zaznaczyć, jakiego rodzaju były to aktywności?	N wskazań	% wskazań
Organizacja zaczęła realizować swoją działalność w innych miejscach, niż dotychczas (w tym Internet)	48	76,2%
Zmieniono sposób organizowania pracy w organizacji	31	49,2%
Poczyniono próby pozyskania nowych kategorii odbiorców/ uczestników	27	42,9%
Zainicjowano nowe rodzaje działań statutowych (programowych)	25	39,7%
Nawiązano nowe formy współpracy z podmiotami obecnymi w trzecim sektorze	14	22,2%
Rozpoczęto nowe inwestycje	4	6,3%
Prowadzono szkolenia doskonalące umiejętności i kompetencje pracowników	3	4,8%
Zmieniono profil działania organizacji	3	4,8%
Oparto funkcjonowanie instytucji w oparciu o nowe źródła finansowania	3	4,8%
Inne (nowe projekty)	1	1,6%

Ponad ¾ organizacji, które w wyniku pandemii poczyniły pewne zmiany w działaniu zaczęło realizować swoją działalność w innych miejscach, niż dotychczas, w tym przeniosło się do Internetu; mowa tu także o transmisjach on-line. Druga najczęściej wskazywana aktywność to zmiana sposobu organizowania pracy w organizacji (49,2%), a trzecia była związana z podjęciem prób pozyskania nowych kategorii odbiorców/ uczestników (42,9%). Niewiele mniej badanych podmiotów zainicjowało nowe rodzaje działań statutowych (programowych), a 22% nawiązało nowe formy współpracy z podmiotami obecnymi w trzecim sektorze.

W rozmowach prowadzonych w toku IDI i FGI badani skupili się na aktywności polegającej na przeniesieniu działalności organizacji do Internetu:

Spotkania są ograniczone, jest mniejsza ilość. Online też mieliśmy spotkania, których nie lubimy. Lubimy interakcję z drugim człowiekiem na żywo. [IDI_M2]

Całym obszarem działalności, w którym wcześniej [przed pandemią] nie funkcjonowaliśmy, to był Internet. Myśmy byli skupieni na tych wydarzeniach na żywo, koncertach i festiwalach, natomiast

⁹ Przyszłość kultury. Badanie poznańskiego sektora, Centrum Praktyk Edukacyjnych W Centrum Kultury Zamek, Poznań 2020.

wcześniej tylko pojedynczo rzadko nagrywaliśmy. W tej chwili absolutnie rozwinęliśmy tę dziedzinę nagrań. [IDI_M3]

A jeszcze chciałam powiedzieć, że to, z racji, bo to, że mało ludzi przychodzi, to już powiedziałam wcześniej, ale też z tej racji zawsze, praktycznie każdy mój projekt ma działanie online i offline.(...) Nawet fajnie, bo mogłam zaprosić ciekawszych gości. Z Berlina itd. Absolutnie nie wyczuwam negatywnego wpływu pandemii. [IDI_D2]

Paradoksalnie dzięki pandemii część działań, które wcześniej nie miałyby szans się zrealizować, zostało efektywnie przeprowadzonych. Organizacje nauczyły się również skutecznie radzić z tą (czasową) hybrydowością. Oczywiście jest też wiele nieudanych projektów, części z nich nie dało się zrealizować wirtualnie.

Ostatnie pytanie dotyczące sytuacji pandemii skupiało się na ocenie jej wpływu na dalsze funkcjonowanie organizacji (pyt. 41). Badanym przedstawiono następujące stwierdzenie: *W najbliższej przyszłości moja organizacja będzie przeżywać kryzys spowodowany skutkami pandemii*, a następnie poproszono ich o określenie w jakim stopniu się z nim zgadzają wykorzystując skalę oceny od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie się nie zgadzam” zaś 5 – zdecydowanie się zgadzam.

Wykres 26. Ocena przyszłości organizacji w kontekście pandemii [Pyt. 41. Poniżej znajduje się pewne stwierdzenie. Za pomocą suwaka proszę określić, w jakim stopniu Pani/ Pan się z nim zgadza: W najbliższej przyszłości moja organizacja będzie przeżywać kryzys spowodowany skutkami pandemii, CAWI/ CATI, N=105]

Wyniki badań wskazują, że przedstawiciele badanych organizacji raczej pesymistycznie spoglądają w przyszłość, oceniając wpływ pandemii na działalność reprezentowanych przez nich podmiotów – prawie 46% respondentów zgadza się z przedstawionym im stwierdzeniem – *w najbliższej przyszłości (zdecydowanie i raczej) moja organizacja będzie przeżywać kryzys spowodowany skutkami pandemii*. Z drugiej jednak strony prawie 1/3 badanych nie zajęła jednoznacznego stanowiska wybierając odpowiedź neutralną (ani się zgadzam, ani się nie zgadzam – 31,4%).

Uzyskane wyniki odpowiedzi uśredniono na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „zdecydowanie nie”, a 5 – „zdecydowanie tak”. Średnia ocena zgodny z tym negatywnym stwierdzeniem wynosi 3,2 (im bliżej „5” tym większa zgoda ze wskazanym stwierdzeniem). Bardziej pesymistyczne są organizacje realizujące projekty wspólnie z samorządem lokalnym oraz zatrudniające pracowników etatowych, innymi słowy są bliżej rynku pracy.

R: Dzieci przez rok siedziały na zdalnym nauczaniu. Nie wychodziły przez pół roku z domu i odzwyczały od jakiegokolwiek aktywności sportowej lub kulturalnej. Wiem, jak to wygląda w klubach sportowych sportów walki, akrobatyki. Wszędzie są straty w dzieciach ogromne. Do tego dzieci straciły zdolności komunikacyjne. Widzieliśmy po dzieciach naszych, które są obyte ze sceną jak one po powrocie boją się kontaktu z innymi dziećmi. [FGI_2]

Nie udaje się pandemia. I fakt, że niestety na przykład te koncerty, których istotą był osobisty kontakt artystów z odbiorcami i z organizatorami zadania, że one niestety musiały zostać przeniesione na formę online. To jest taki zewnętrzny czynnik, więc trudno mi go w tej chwili podkreślać. W zasadzie nie mieliśmy żadnego programu, który by nam się nie udał czy projektu, w którym byśmy nie zaangażowali, który by nie wypalił. [IDI_M3]

Naszą porażką był ubiegłoroczny projekt realizowany z Ministerstwa Kultury. Był to projekt, który, niestety, się na tyle przesunął w czasie, że znowu wybuchły kolejne obostrzenia i musieliśmy to zrobić w formie online, co było beznadziejne. To było strata pieniędzy i niestety, muszę się do tego przyznać, że było to porażką. [FGI_1]

4.9. Plany

Badania miały również na celu zidentyfikowanie planów rozwojowych organizacji z obszaru działalności kulturalnej. Uczestników ankiety internetowej poproszono o wskazanie, które z przedstawionych im obszarów działalności kulturalnej z punktu widzenia doświadczeń P. organizacji mają obecnie największy potencjał rozwojowy. Otrzymane odpowiedzi zamieszczono w tabeli.

Tabela 13. Potencjał rozwojowy obszarów działalności kulturalnej [Pyt. 32. Które z wymienionych obszarów działalności kulturalnej z punktu widzenia doświadczeń P. organizacji mają obecnie największy potencjał rozwojowy?, CAWI, N=61]

Pyt. 32. Które z wymienionych obszarów działalności kulturalnej z punktu widzenia doświadczeń P. organizacji mają obecnie największy potencjał rozwojowy?	N wskazań	% wskazań
animacja kultury	28	45,9%
edukacja kulturalna/edukacja kulturowa	22	36,1%
dziedzictwo kulturowe	17	27,9%
działalność repertuarowa/artystyczna	15	24,6%
edukacja artystyczna (prowadzenie pracowni, plenerów artystycznych)	14	23,0%
inicjowanie aktywności społecznej	13	21,3%
działalność wydawnicza (elektroniczna i tradycyjna)	12	19,7%
współpraca międzynarodowa	11	18,0%
działalność wystawiennicza i ekspozycyjna	9	14,8%
działalność filmowa	7	11,5%
impresariat i produkcja wydarzeń (np. festiwale, koncerty, spotkania)	6	9,8%
prowadzenie zespołów artystycznych (jeżeli są prowadzone w instytucji)	4	6,6%
badania społeczne i historyczne	3	4,9%
działalność producencka (np. film, gry komputerowe)	3	4,9%
generowanie dostępu do wiedzy (kursy, szkolenia, wypożyczanie zbiorów)	3	4,9%
organizacja rezydencji i wizyt studyjnych	1	1,6%
Nie wiem/ trudno powiedzieć	2	3,3%

W opinii badanych najbardziej rozwojowymi obszarami działalności kulturalnej jest: animacja kultury (45,9%), edukacja kulturalna/edukacja kulturowa (36,1%) oraz dziedzictwo kulturowe (27,9%). Znaczenie mogą też mieć następujące sfery działalności: działalność repertuarowa/ artystyczna, edukacja artystyczna (prowadzenie pracowni, plenerów artystycznych) oraz inicjowanie aktywności społecznej.

I kilka wypowiedzi respondentów badań jakościowych odwołujących się do przyszłości:

[Animacja kultury] Myślę, że coś w tym jest, że podążamy za tym przyjemniejszym stylem życia i jesteśmy nastawieni jako społeczność na odbiór, żeby nas ktoś zabawiał i jak bierzemy udział w tych koncertach. Idą na tąkę, żeby posłuchać, jak ktoś gra. To było bardzo miłe dla wszystkich. To jest kwestia takiej kondycji społeczeństwa. [IDI_D4]

Jeżeli chodzi o to, co bym chciałam za 5 lat, to bardzo bym chciała, kiedy już będziemy mieć zaświadczenie i te wszystkie problemy zostaną rozwiązane, ja bym chciała z tymi wydarzeniami kulturalnymi wyjść na międzynarodową współpracę w kierunku krajów wschodnich: Białoruś, Rosja, Ukraina, Kazachstan. Bardzo bym chciała organizować różne festiwale, spotkania i wymiany kulturowe. [FGI_2]

No i kolejne pole rozwoju to jest eksport naszego know how i rozwój naszego sztabu organizatorów i zrobienie takich imprez w innych miastach. [FGI_4]

R: Ja bym chciała, żeby to jednak były dofinansowania, powiedzmy, nie tylko miejskie, ale też marszałkowskie, żeby to były dofinansowania przez ministerstwo kultury, i też dofinansowania unijne. Żeby to były po prostu dofinansowania nie z sektora prywatnego. [FGI_1]

Najmniejszy potencjał rozwojowy mają natomiast: badania społeczne i historyczne, działalność producencka (np. film, gry komputerowe), generowanie dostępu do wiedzy (kursy, szkolenia, wypożyczanie zbiorów) oraz organizacja rezydencji i wizyt studyjnych.

W dalszej części ankiety internetowej zapytano badanych czy reprezentowane przez badanych inwestują pracę i/lub środki w te obszary. Pytanie miało charakter dynamiczny, tzn., jeśli w poprzednim badany wskazał na dany obszar, ten sam pojawiał się w pyt. 33, tym razem jednak badany miał na celu wskazać czy organizacja inwestuje w ten obszar lub czy ewentualnie chciałaby w niego zainwestować. Wyniki przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 14. Inwestowanie w obszary rozwojowe [Pyt. 33. Czy reprezentowana przez P. organizacja inwestuje pracę i/lub środki w te obszary?, CAWI, N=61]

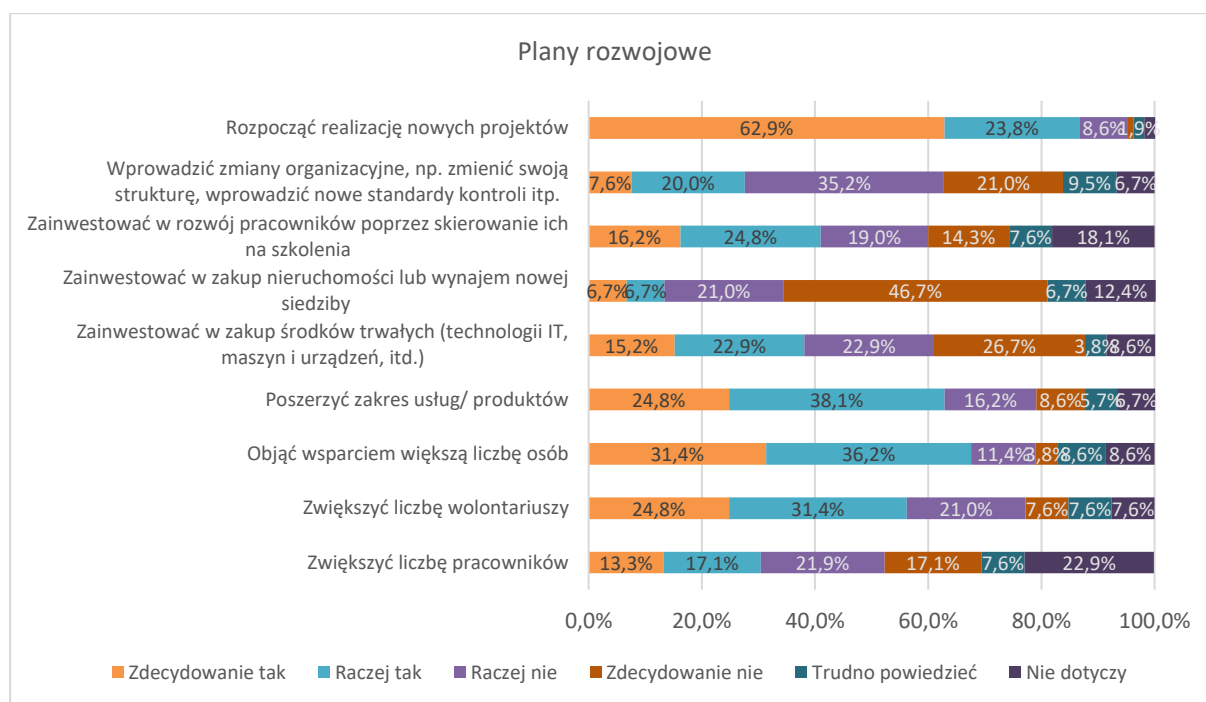
Pyt. 33. Czy reprezentowana przez P. organizacja inwestuje pracę i/lub środki w te obszary?	N wskazań	Tak	Nie	Nie, ale chcielibyśmy	Nie dotyczy
animacja kultury	28	67,9%	7,1%	14,3%	10,7%
edukacja kulturalna/ edukacja kulturowa	22	90,9%	0,0%	4,5%	4,5%
działalność repertuarowa/ artystyczna	15	73,3%	0,0%	20,0%	6,7%
edukacja artystyczna (prowadzenie pracowni, plenerów artystycznych)	14	57,1%	0,0%	35,7%	7,1%
inicjowanie aktywności społecznej	13	84,6%	0,0%	15,4%	0,0%
działalność wydawnicza (elektroniczna i tradycyjna)	12	58,3%	16,7%	8,3%	16,7%
współpraca międzynarodowa	11	63,6%	0,0%	36,4%	0,0%
działalność wystawiennicza i ekspozycyjna	9	88,9%	11,1%	0,0%	0,0%
działalność filmowa	7	85,7%	0,0%	14,3%	0,0%
dziedzictwo kulturowe	7	82,4%	5,9%	0,0%	11,8%
impresariat i produkcja wydarzeń (np. festiwale, koncerty, spotkania)	6	50,0%	0,0%	33,3%	16,7%
prowadzenie zespołów artystycznych (jeżeli są prowadzone w instytucji)	4	50,0%	0,0%	25,0%	25,0%
badania społeczne i historyczne	3	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%
działalność producencka (np. film, gry komputerowe)	3	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
generowanie dostępu do wiedzy (kursy, szkolenia, wypożyczanie zbiorów)	3	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
organizacja rezydencji i wizyt studyjnych	1	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Z punktu widzenia celów badania i jego użyteczności dla Zamawiającego najciekawsza wydaje się być kategoria „Nie, ale chcielibyśmy”, która wskazuje pożądane przez organizacje obszary rozwoju, które Miasto Poznań mogłoby wesprzeć. Należą do nich: edukacja artystyczna (prowadzenie pracowni, plenerów artystycznych), współpraca międzynarodowa, działalność repertuarowa/ artystyczna, inicjowanie aktywności społecznej czy animacja kultury.

Uczestników badań ilościowych zapytano o plany organizacji na najbliższe dwa lata w ośmiu aspektach rozwojowych. Uzyskane wyniki przedstawiono na poniższym wykresie.

Największy odsetek organizacji w ciągu dwóch najbliższych lat planuje rozpocząć realizację nowych projektów (62,9% - „zdecydowanie tak” i 23,8% - „raczej tak”), w drugiej kolejności - objąć wsparciem większą liczbę osób (31,4% - „zdecydowanie tak” i 36,2% – „raczej tak”), natomiast w trzeciej kolejności organizacje zamierzają poszerzyć zakres usług/ produktów (24,8% - „zdecydowanie tak” i 38,1% – „raczej tak”). Organizacje planują także zwiększyć liczbę wolontariuszy i zainwestować w rozwój pracowników poprzez skierowanie ich na szkolenia. Najwyższy odsetek wskazań „negatywnych” dotyczy kwestii planów zainwestowania w zakup nieruchomości lub wynajem nowej siedziby oraz wprowadzenia zmian organizacyjnych, np. zmiana struktury, wprowadzenie nowych standardów kontroli itp.

Wykres 27. Plany rozwojowe [Pyt 34. Czy organizacja w ciągu najbliższych 24 miesięcy zamierza...?, CATI, N=105]

Uzyskane wyniki odpowiedzi uśredniono na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „zdecydowanie się nie zgadzam z następującym stwierdzeniem”, a 5 – „zdecydowanie się zgadzam z następującym stwierdzeniem”. Hierarchia planowanych zmian ukształtowała się następująco:

- Rozpocząć realizację nowych projektów: 4,4
- Objąć wsparciem większą liczbę osób: 3,9
- Poszerzyć zakres usług/ produktów: 3,6
- Zwiększyć liczbę wolontariuszy: 3,5
- Zainwestować w rozwój pracowników poprzez skierowanie ich na szkolenia: 3,1
- Zainwestować w zakup środków trwałych: 2,8

- Zwiększyć liczbę pracowników: 2,8
- Wprowadzić zmiany organizacyjne, np. zmienić swoją strukturę, wprowadzić nowe standardy kontroli itp.: 2,6
- Zainwestować w zakup nieruchomości lub wynajem nowej siedziby: 1,9.

Warto dodać, że plany rozwojowe na najbliższe dwa lata mają przede wszystkim organizacje, które otrzymują środki na realizację swych działań od JST i rządu. Innymi słowy, organizacje społeczne z obszaru działań kulturalnych mają świadomość, że zagrożone będą źródła współfinansowania ich działalności, jeśli nie będą kreować nowych pomysłów na działania.

Podobne plany rozwojowe wyrażają uczestnicy badań jakościowych:

R: Wiesz co, my na pewno, patrząc na tych naszych seniorów, to kluby seniora, takie lokalne domy kultury, to też staramy się rozwijać w tym kierunku. Jeśli chodzi o takie systemy, taki networking, to to na razie pierwsze co mi przyszło. Na pewno te wszystkie domy opieki, bo tam bardzo potrzeba dobrej jakości wydarzeń. Ja myślę o tym, że właśnie hospicja – to są takie niestandardowe miejsca, w których kultura naprawdę może zmieniać atmosferę. [FGI_1]

Ja już myślałam też wielokrotnie o współpracy ze szkołami. Bo ta młodzież, która się pojawia w [nazwa organizacji], naprawdę nie ma co ze sobą zrobić. Absolutnie nikt się nie interesuje tym, co oni robią. A myślę, że naprawdę czasami wystarczy coś zaproponować i to może chwycić, nie? [FGI_1]

4.10. Potrzeby

Jednym z zasadniczych celów diagnozy była identyfikacja potrzeb trzeciego sektora z obszaru działalności kulturalnej na terenie Poznania. Z tego względu uczestników badań ilościowych CAWI/CATI zapytano m.in. o najważniejsze potrzeby informacyjne oraz szkoleniowo-doradcze organizacji pozarządowych. Uzyskane wyniki przedstawiono w kolejnych dwóch tabelach.

Tabela 15. Potrzeby informacyjne [Pyt. 35. Jakie są najważniejsze potrzeby informacyjne organizacji?, CAWI/ CATI N=105]

Pyt. 35. Jakie są najważniejsze potrzeby informacyjne organizacji?	N wskazań	% wskazań
Dostępne programy pomocy publicznej i innych źródeł finansowania działalności	71	67,6%
Nawiązywanie współpracy partnerskiej	35	33,3%
Administracyjno-prawne aspekty prowadzenia organizacji	30	28,6%
Zasady i warunki ubiegania się o pomoc publiczną	30	28,6%
Możliwości pozyskania wsparcia w postaci sprzętu i wyposażenia	28	26,7%
Możliwości pozyskania lokalu	24	22,9%
Możliwości pozyskania pracowników i wolontariuszy	17	16,2%
Pozyskiwanie informacji o możliwościach zasadach skorzystania z usług doradczych	15	14,3%
Pozyskiwanie informacji o możliwościach zasadach skorzystania z usług szkoleniowych	15	14,3%
Inne	0	0,0%
Brak potrzeb	3	2,9%

Potrzeby informacyjne organizacji dotyczą przede wszystkim kwestii możliwości finansowania ich działalności. Już 2/3 badanych podmiotów trzeciego sektora jest zainteresowana uzyskaniem informacji o dostępnych programach pomocy publicznej i innych źródłach finansowania swojej działalności. Na tę potrzebę informacyjną znacznie częściej wskazują podmioty utrzymujące się głównie ze składek członkowskich i darowizn od osób fizycznych. 1/3 organizacji oczekuje informacji o możliwości nawiązywania współpracy partnerskiej (33,3%), a nieco mniej informacji

o administracyjno-prawnych aspektach prowadzenia organizacji i zasadach i warunkach ubiegania się o pomoc publiczną (po 28,6% wskazań).

O potrzebie dywersyfikacji możliwości finansowania ich działalności organizacji oraz biurokratyzacji mówią także respondenci IDI i FGI:

Bardziej chodzi o tą taką formalną ścieżkę, już nawet nie samym pozyskiwaniem tego dofinansowania, co później z rozliczeniem, tak. Mamy taki stary projekt dotyczący wolontariatu, on się zakończył 3 lata temu, natomiast ciągle dostajemy jakieś tam prośby o uzupełnienie, odesłanie. [IDI_D1]

Prawdopodobnie byśmy mogli ubiegać się o jakieś środki finansowe, o jakieś granty na remont. Nie zajmowałem się tym, nawet nie próbowałem, ale są takie możliwości, zwłaszcza jeśli chodzi o środki europejskie. Nigdy tego nie robiliśmy, a na pewno warto. Tylko merytoryczna pomoc czy współdziałanie, zwłaszcza od tej strony technicznej, sformułowanie tego projektu o dotacje na remont. (...) Nie stać nas na to, żeby kogoś zatrudniać do napisania. Natomiast wspólnie, to prawdopodobnie trzeba napisać od tej strony technicznej. [IDI_M2]

My już od wielu lat o tym mówimy w naszym gronie, że dobrze by było również spróbować pozyskać środki, które są bez porównania - to w ogóle nie ma czego porównywać - większe niż te miejskie nędzne środki dotacji po 5 tys. zł, czyli środki europejskie. [FGI_4]

Pożądaną są też informacje o możliwości pozyskania wsparcia w postaci sprzętu i wyposażenia (26,7%). Prawie 23% badanych jest również zainteresowana informacjami w zakresie możliwości pozyskania lokalu. Takie kwestie jak pozyskiwanie informacji o możliwościach i zasadach korzystania z usług szkoleniowych i doradczych są pożądaną w najmniejszym stopniu. Z kolei 2,9% organizacji nie zgłosiło żadnych potrzeb informacyjnych.

Przeprowadzone testy statystyczne wskazują, że bardziej sprofesjonalizowane organizacje pozarządowe, tj. takie, które współpracują z podmiotami biznesowymi, zatrudniają pracowników etatowych, korzystające z różnych źródeł finansowania (w tym środków ministerialnych) znacznie częściej wskazują na potrzebę informacyjną w obszarze możliwości nawiązywania współpracy partnerskiej. Innymi słowy, dostrzegając wymierne korzyści dla organizacji, dążą one do poszerzenia sieci partnerów współpracujących przy realizacji zadań. Z kolei na potrzebę informacyjną dotyczącą zasad i warunków ubiegania się o pomoc publiczną częściej wskazują podmioty niezatrudniające pracowników etatowych i nieetatowych oraz utrzymujące się głównie ze składek członkowskich i darowizn od osób fizycznych.

W kolejnej tabeli zamieszczono rozkład odpowiedzi na pytania o potrzeby szkoleniowo-doradcze organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Najczęściej wskazywaną potrzebą tego typu jest kwestia pozyskiwania funduszy europejskich (49,5%). W drugiej kolejności, już z nieco niższą częstością badane organizacje wskazywały na potrzeby szkoleniowo-doradcze w zakresie budowania wizerunku i promocji organizacji (40,0%), w trzeciej kolejności - zagadnienia formalno-prawne (26,7%).

Tabela 16. Potrzeby szkoleniowo-doradcze [Pyt. 36. Jakie są najważniejsze potrzeby szkoleniowo-doradcze organizacji?, CAWI/ CATI, N=105]

Pyt. 36. Jakie są najważniejsze potrzeby szkoleniowo-doradcze organizacji?	N wskazań	% wskazań
Pozyskiwanie funduszy UE	52	49,5%
Budowanie wizerunku, promocja organizacji	42	40,0%
Zagadnienia formalno-prawne	28	26,7%
Budowanie relacji z innymi sektorami, współpraca z administracją publiczną	25	23,8%
Zarządzanie finansami organizacji	23	21,9%
Zarządzanie projektami i programami	19	18,1%
Zarządzanie ludźmi	16	15,2%
Pozyskiwanie wiedzy o odbiorcach swojej oferty kulturalnej	15	14,3%
Budowanie relacji z publicznością	12	11,4%
Pozyskiwanie i organizowanie pracy wolontariuszy	10	9,5%
Znajomość języków obcych	9	8,6%
Wiedza na temat działalności gospodarczej świadczonej odpłatnie	7	6,7%
Umiejętności interpersonalne	6	5,7%
Stosowanie nowoczesnych technologii (w tym zastosowania komputerów i Internetu)	5	4,8%
Specjalistyczne szkolenia dla wolontariuszy (opieka nad chorymi, z niepełnosprawnościami, itd.)	2	1,9%
Inne	2	1,9%
Brak potrzeb	6	5,7%

Jednym z najpoważniejszych oczekiwań przedstawicieli organizacji pozarządowych względem Miasta Poznania, oprócz wcześniej wspomnianego problemu finansowania działalności organizacji jest kwestia wsparcia poznańskiego trzeciego sektora z obszaru działalności kulturalnej w szeroko rozumianej promocji. Dotyczyć ona ma nie tylko upowszechniania informacji o realizowanych projektach, ale także o samych organizacjach. Badani dostarczają szereg pomysłów/ rozwiązań wspomagających organizacje pozarządowe przy wykorzystaniu miejskich narzędzi.

(...) mój osobisty koncert życzeń o dotacje na promocję. To taka bzdura, że miasto daje targom słupy, na których można się wystawiać, a Targi za to kasują jak za zboże, po czym oddają pieniądze do Miasta. Ja bym chciała mieć możliwość za symboliczne pieniądze, za cenę druku pokazania. Mi nie zależy na kampanii miesięcznej. Mi wystarczy tydzień. [IDI_D4]

Natomiast trzeba by się pochylić nad problemem promocyjnym, zastanowić się, czy to jest kwestia finansowania w sensie stricte, czy to jest kwestia stworzenia pewnej infrastruktury promocyjnej. [IDI_M3]

Prawdopodobnie byśmy musieli mieć jakąś pomoc w zakresie promocji. Znaczący nie jesteśmy w stanie, jeśli funkcjonujemy tak naprawdę, czy robimy wszystko we dwoje, nie jesteśmy w stanie, i pracując do tego na etatach, nie jesteśmy w stanie robić wszystkiego na tyle, żeby poszerzać znacznie krąg odbiorców, co np. spowodowałoby lepszą sprzedaż tytułów. [IDI_M4]

(...) Bo ja też próbuję z epoznan.pl na przykład, bo mam tam kontakty osobiste, mówię: „przyjdź tam kolego jeden z drugim, chociaż raz i napiszcie dwa zdania, nie wiem, cokolwiek, wzmiankę jakąś” – „nie, są ważniejsze tematy, polityka na pierwszym miejscu, a tam takie rzeczy to nikogo nie interesują”. Tam jest taki natłok informacji kulturalnych plus ta działalność całej rzeszy organizacji – tego jest po prostu tyle, że naprawdę przebić się gdzieś poza własnym kanałem informacji po prostu graniczy z cudem. [FGI_4]

Jeżeli reklama plakatowa na terenie Poznania kosztuje ¼ mojego całego budżetu, to nas na to nie stać. To jest największa moja bolączka(...). Tak samo jak nie mamy pieniędzy, żeby propagować to. Te plakaty są moim osobistym wkurzeniem, bo uważam, że to jest makabryczna cena wywalona za te plakatowanie. [IDI_4]

R: Ja mam nadzieję, że ta promocja będzie się działać tak jak po prostu w biznesie. Że to po prostu będzie zupełnie naturalne i że będziemy przeznaczать na to tak duże środki jak to się dzieje w tej chwili w biznesie. I że będziemy do tego przykładac tak dużą wagę, że to jest istotne. Bo np. tutaj organizacji dziewczyn, przyznam szczerze, ja nie znałam, po prostu obracając się w obszarze Poznania tylko i wyłącznie, a co dopiero, jeżeli poruszamy skalę ogólnopolską. Więc to jest strasznie przykre, że nie traktujemy tego jako coś co warto promować i warto nagłaśniać. Dlatego chciałabym, żeby to było tak jak w tym obszarze biznesowym. I to już spokojnie wystarczy. [FGI_1]

Dla organizacji ważne są też kwestie uzyskania wsparcia szkoleniowo-doradczego w obszarze: budowanie relacji z innymi sektorami, współpraca z administracją publiczną oraz zarządzania finansami organizacji (powyżej 20% wskazań). Najmniej oczekiwane potrzeby dotyczą specjalistycznych szkoleń dla wolontariuszy oraz wiedzy o działalności gospodarczej świadczonej odpłatnie. 5,7% badanych organizacji nie ma żadnych potrzeb szkoleniowo-doradczych.

Testy statystyczne wskazują, że na potrzeby doradczo-szkoleniowe w zakresie budowania relacji z innymi sektorami i współpracy z administracją publiczną częściej wskazują organizacje zatrudniające pracowników na umowę o pracę. Przepuszczalnie przedstawiciele tych podmiotów mogą zakładać, że bez wsparcia administracji publicznej trudno będzie im utrzymać miejsca pracy w organizacji.

Inne pojedyncze wskazania: wsparcie psychologiczne, szkolenia przeciwdziałające mobbingowi i molestowaniu, nie wiem.

Respondenci IDI i FGI zwracają uwagę na potrzeby w zakresie wsparcia w obszarze zagadnień formalno-prawnych czy księgowych. Ponadto, w kontekście wcześniej wspomnianego problemu promocji organizacji – szkoleń w tematyce mediów społecznościowych.

[Swoje kompetencje] oceniam jako progresywnie wzrastające. Ale brakuje mi takich podstawowych kompetencji odnośnie podatków, umów zawierania, bo wiadomo w takim stowarzyszeniu człowiek jest każdym i na przykład ja umiem zawierać tylko umowy o dzieło, dlatego w stowarzyszeniu nikt nie miał podpisaney umowy zlecenie. A niektóre zadania już by się o to prosiły. Ale wiem, że tam trzeba zgłosić do ZUS, a tu już takich kompetencji już nie posiadam. (...) Także fajnie byłoby takie dokształcanie z takich kompetencji podstawowych, jak liczenie podatków. [IDI_D2]

Tutaj właśnie – rozliczanie faktur, umowy itd. Oczywiście, ciągle się tego uczę i wiem coraz więcej. Ale mieliśmy dwa dosyć kiepskie biura rachunkowe, które nawet sprawiły, że musieliśmy zapłacić spory podatek, o którym nie wiedzieliśmy, że musimy płacić od lat. I to się nazbierała naprawdę ogromna suma. [IDI_M6]

(...) na pewno musimy się uczyć obsługi nowo pojawiających się mediów społecznościowych, żeby docierać do naszych coraz młodszych odbiorców. Aktualnie mamy taki problem, bo nie jesteśmy w stanie znaleźć nikogo, kto mógłby nam Tik Toka obsługiwać. (...) Więc my mamy problem, żeby ogólnie nadążyć nad rozwojem mediów społecznościowych, żeby łapać naszą społeczność, która tam jest. Kiedyś to był Facebook i to było proste generalnie, nie? A teraz ludzie są zupełnie w różnych miejscach, gdzie mamy zadyszkę, żeby za nimi nadążyć. [FGI_3]

W nawiązaniu do partnerstwa z podmiotami komercyjnymi oczekuje się również wsparcia szkoleniowo-doradczego w tematyce fundraisingu. Badani dostrzegają potencjalne korzyści dla wzrostu potencjału organizacji pozarządowych wynikające ze zdobywania funduszy poprzez ubieganie o wsparcie osób indywidualnych, przedsiębiorstw, fundacji dobroczynnych lub instytucji rządowych i samorządowych.

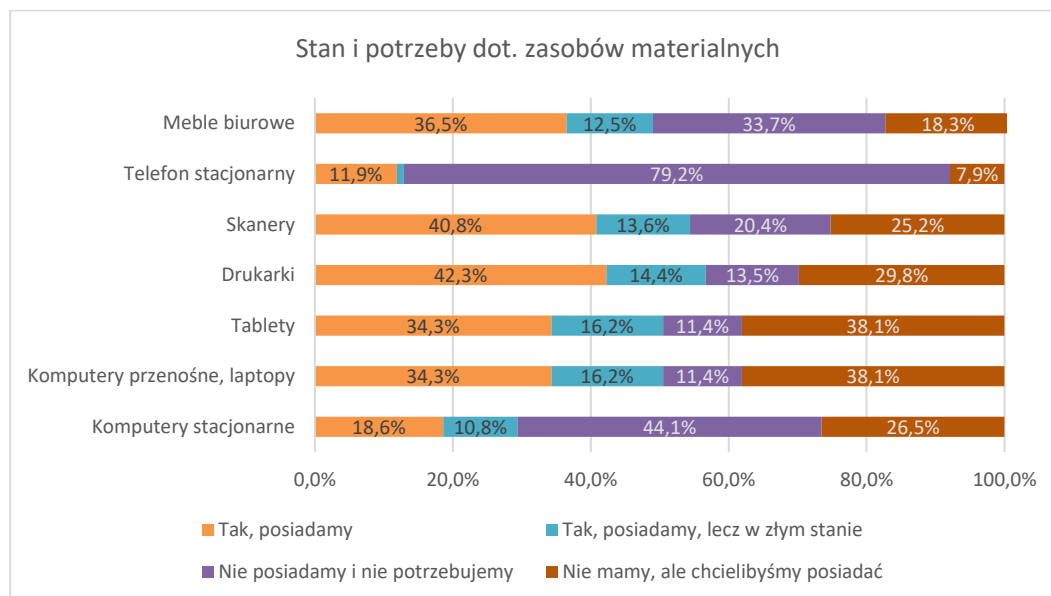
A jeżeli chcemy działać profesjonalnie, zajmować się fundraisingiem i innymi działaniami, to jednak potrzebni są profesjonaliści w większych organizacjach. (...) Dużo mówiliśmy o działalności gospodarczej i fundraisingu. Nie powiedziałem, ale musielibyśmy zatrudnić fundraisera. Ale skoro nie powiedziałem, to prawdopodobnie te kompetencje chciałbym rozwijać. Skoro nie zatrudnimy fundraisera, to ja mógłbym tym się zająć. [FGI_2]

R: Na pewno chcielibyśmy rozwinąć sponsoring i współpracę z biznesem. Będzie ciężko, weszły nowe ustawy podatkowe, które praktycznie sponsoring organizacji kulturalnych likwidują, więc pozostają tak naprawdę darowizny. (...) Mi się wydaje, że wszystkie organizacje, te, które są na pograniczu, doświadczają wewnętrznych barier i wzrostu. Tak jak w każdej firmie dochodzimy do momentu, że albo wskoczmy na ten profesjonalizm, albo zostaniemy. Jak zostaniemy, to się cofniemy. Tu działalność gospodarczą jest konieczna, jeśli chodzi o sponsoring. Tutaj nie ma innej opcji. [FGI_2]

W badaniu ilościowym w kontekście diagnozowania potrzeb organizacji respondentów zapytano o stan i ewentualne potrzeby dotyczące zasobów materialnych biura organizacji. Uzyskane dane zaprezentowano na wykresie.

Na co wskazują wyniki badania stanu zasobów materialnych organizacji takie sprzęty jak komputery przenośne/ laptopy, tablety, drukarki czy skanery są w posiadaniu dużej części podmiotów (kolejno: 34,3%, 34,3%, 42,3%, 40,8%), z drugiej jednak strony podobna grupa badanych (38,1%) nie dysponuje komputerami przenośnymi i tabletami, ale te sprzęty są im potrzebne. Jest też dość duże zapotrzebowanie na drukarki, komputery stacjonarne i skanery. Najniższy odsetek wskazań dotyczy telefonu stacjonarnego.

Wykres 28. Potrzeby i potrzeby dot. zasobów materialnych [Pyt. 37. Proszę wskazać stan i ewentualne potrzeby P. organizacji dotyczące zasobów materialnych biura organizacji, CAWI/ CATI, N=105]

Testy statystyczne wskazują, że braki sprzętowe najczęściej mają organizacje niezatrudniające pracowników, ograniczające swoją działalność tylko do Poznania i jego mieszkańców. Uczestnicy badań wskazali też na inne pożądane zasoby materialne, nie wymienione w kafeterii. Przedstawiono je w kolejnej tabeli.

Tabela 17. Potrzeby i potrzeby dot. zasobów materialnych: INNE [Pyt. 37. Proszę wskazać stan i ewentualne potrzeby P. organizacji dotyczące zasobów materialnych biura organizacji, CAWI/ CATI, N=105]

37. Proszę wskazać stan i ewentualne potrzeby P. dotyczące zasobów materialnych biura organizacji: INNE	N wskazań	% wskazań
przenośny system nagłaśniający	6	5,7%
lokal	4	3,8%
rzutnik multimedialny	4	3,8%
sprzęt nagraniowy (audio, video)	4	3,8%
aparat fotograficzny	3	2,9%
instrumenty muzyczne	2	1,9%
akcesoria do przeprowadzenia warsztatów	1	1,0%
ekran	1	1,0%
karabiny, szable siodła, mundury	1	1,0%
łącze Internetowe	1	1,0%
niszczarka do dokumentów	1	1,0%
oprogramowanie do obróbki nagrań audio i video	1	1,0%
Oświetlenie	1	1,0%
sala prób	1	1,0%
samochód dostawczy	1	1,0%
sprzęt eventowy	1	1,0%
śmietniki do segregacji odpadów	1	1,0%
wyposażenie magazynu	1	1,0%

Niektóre potrzeby dot. zasobów materialnych potwierdzają też głosy uczestników badań jakościowych:

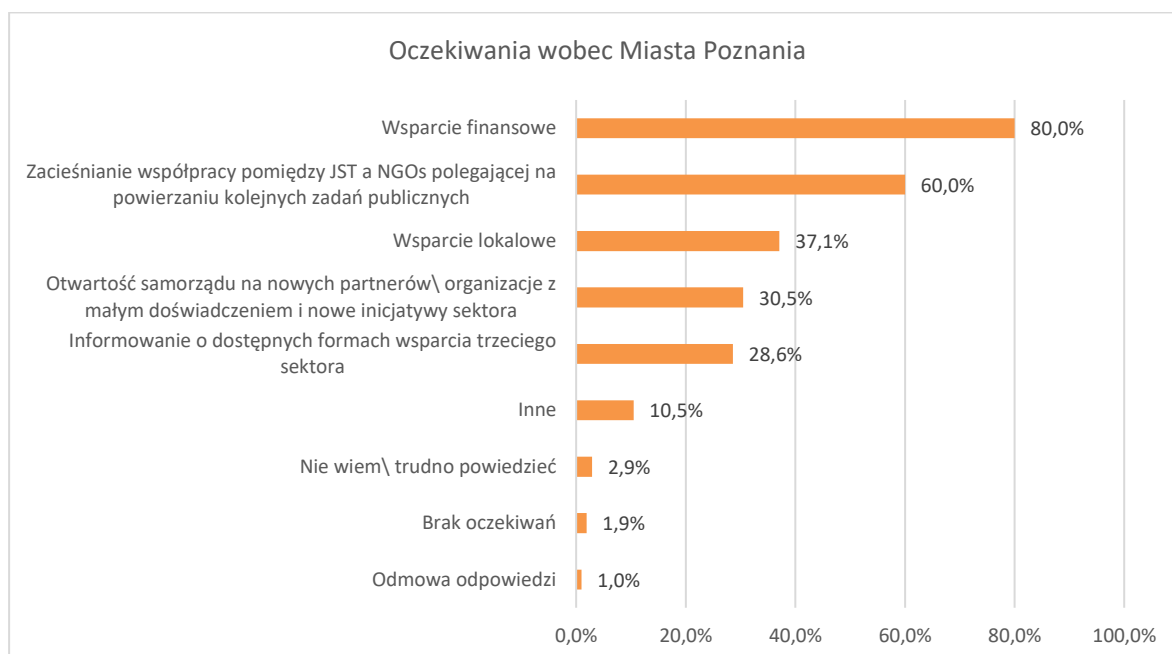
Myślę, że tutaj problem jest ewentualnie jeszcze natury, że naprawdę wszystkie jesteśmy zupełnie nie komputerowe i tutaj dociera do nas na przykład, że fajniej by było te filmy nagrywać profesjonalnie z mikrofonem, żeby robić to tak naprawdę, tak chociaż pół profesjonalnie, bo teraz to robimy bardzo amatorsko (...). [IDI_M1]

Myślałam sobie kiedyś, że fajnie byłoby mieć takie fundusze na zakup takich bardziej profesjonalnych narzędzi, żeby te rzeczy online realizować, żeby nie było robione właśnie telefonem, mimo, że telefony się całkiem sprawdzają. Ale byłoby fajnie kupić jakiś statyw, czy właśnie małą kamerkę, która lepiej działa. Ale właściwie to chyba tyle tak naprawdę. [IDI_M6]

Uczestników badań zapytano także o oczekiwania organizacji wobec Miasta Poznania. Wyniki z badań ilościowych przedstawiono na poniższym wykresie. Wsparcie finansowe to najczęściej wskazywane oczekiwanie organizacji (80,0%). W drugiej kolejności poznański trzeci sektor działający w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oczekuje informowania zacieśnienie współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi (60,0%). Już istotnie rzadziej wskazuje na potrzeby w zakresie wsparcia lokalowego (37,1%). Pojawiają się też oczekiwania w zakresie otwartości samorządu na nowych partnerów/ organizacje z małym doświadczeniem i nowe inicjatywy sektora.

Testy statystyczne wskazują, że na kwestię zacieśnienia współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi częściej wskazują te podmioty, które mają doświadczenia we współpracy z lokalnym samorządem, zatrudniają pracowników i korzystają ze środków JST. Z kolei na oczekiwania otwartości samorządu na nowych partnerów/ organizacje z małym doświadczeniem i nowe inicjatywy sektora częściej wskazują podmioty młode (do 5 lat na rynku) i niemające doświadczeń we współpracy projektowej z Urzędem Miasta Poznania.

Wykres 29. Oczekiwania wobec Miasta Poznania [Pyt. 38. Jakie są konkretne oczekiwania organizacji wobec Miasta Poznania?, CAWI/ CATI, N=105]

Wśród innych odpowiedzi wskazywano na: wsparcie promocyjne przy wykorzystaniu dostępnych kanałów Miasta Poznania (N=5), przyjazną politykę samorządu i jednostek miejskich w stosunku do NGO (N=2), inicjowanie współpracy pomiędzy biznesem a NGO (N=2), możliwość rozmów telefonicznych po godz. 17, dotowanie projektów muzyki klasycznej w wyższym wymiarze procentowym kwoty wnioskowanej składanych projektów i objęcie wydarzeń patronatem miejskim (po 1 wskazaniu).

W ostatnim pytaniu ankiety internetowej/ telefonicznej badani mieli możliwość wyrażenia opinii o przedmiocie badania lub poruszenia zagadnień, o które nie pytaliśmy w narzędziu. Z tej możliwości skorzystało niecałe 20% przedstawicieli badanych organizacji. Odpowiedzi otwarte skategoryzowano, a następnie zliczono:

- kwestie finansowe: N=5, brak odpowiedniego wsparcia finansowego na projekty organizacji oraz trudności w opłaceniu lokali w czasie pandemii
- poczucie zaopiekowania przez UMP: N=4, pozytywna ocena działań Urzędu i potencjału Miasta w zakresie wspierania organizacji pozarządowych
- zbyt długa ankieta: N=3
- kwestie lokalowe: N=3, badani utyskują na trudności w uzyskaniu lokalu na preferencyjnych warunkach
- propozycje usprawnień: N=2, oczekiwanie wobec Miasta pomocy w zintegrowaniu środowiska trzeciego sektora ze względu na zbliżoną misję oraz utworzenia stanowisko do spraw kontaktu i pomocy organizacjom
- propozycje nowych badań wśród NGO: N=2, dotyczące wpływu wynagrodzenia osób w kulturze na odchodzenie do sektora komercyjnego oraz dotykające kwestii wieloletnich konkursów, sposobów ewaluacji zadań i możliwości promocji
- brak efektywnego kontaktu/ porozumienia z UMP: N=1
- tymczasowy brak czasu na działania w NGO: N=1
- kwestie zasobów materialnych: N=1.

Na zakończenie przedstawiamy jeszcze kilka wybranych wypowiedzi uczestników wywiadów dotyczących różnych i wartych uwagi zagadnień:

R: (...) ja mam takie poczucie, że po prostu Miasto nie rozkłada swoich sił na wszystkie organizacje pozarządowe, tylko skupia się na jakimś głównym nurcie, który – za przeproszeniem – jest już wyświechtany od lat i już traci jakąś energię. Natomiast z przyzwyczajenia przedstawiciele Miasta się tam pojawiają. A jest to dosyć kiepskie, nie wiem. Na przykład odkąd jestem w [nazwa organizacji] nikt do nas nie przyszedł z Urzędu Miasta na wydarzenie. Co jest trochę przykre, bo zawsze wysyłam tam zaproszenia. Więc chciałabym po prostu, żeby się zainteresowali tym na co wydają te pieniądze w końcu. [FGI_1]

Ale myślę też o tym, żeby np. robić regularne targi organizacji pozarządowych, żebyśmy sieciowali się i na tyle pomagali. Bo często beneficjenci jakiejś tam organizacji mogą być tak naprawdę uczestnikami czegoś innego. Możemy wspólnie pewne rzeczy robić i bardzo dobrze jest, żeby tak naprawdę realnie po prostu poznać siebie. [FGI_1]

A w idealnym świecie za 5 lat Miasto współpracuje z nami – niekoniecznie chodzi o współfinansowanie, chociaż to też jest istotne – w zakresie ulepszenia imprez pod względem programowym. Bo te środki, które posiadamy, w pierwszej kolejności idą na to, żeby imprezy zorganizować. (...) I gdyby Miasto chciało z nami jakoś szerzej współpracować w zakresie ulepszenia zawartości merytorycznej, to byśmy dokonali dużego skoku jakościowego. I jest trudne drastyczne zwiększenie dochodów ze strony biznesu jak i uczestników, bo to wszystko jest ewolucyjne, zmiany są ewolucyjne. [FGI_3]

Drugą korzyść, jaką miasto Poznań ma – my mamy milionowe zasięgi w mediach społecznościowych. Czyli miasto Poznań dzięki temu kreuje swój wizerunek dokładnie tak jak nam się wydaje, że chce, czyli miasta otwartego, ciekawego, atrakcyjnego dla ludzi, którzy chcieliby tu mieszkać, studiować itd. [FGI_3]

5. NAJWAŻNIEJSZE OBSERWACJE

Najpoważniejszym problemem, z jakim spotykają się organizacje pozarządowe z obszaru działalności kulturalnej na terenie Poznania są trudności w zdobywaniu funduszy zapewniających funkcjonowanie i/lub brak płynności finansowej. Dużą trudnością są też skomplikowane formalności związane z korzystaniem ze środków zewnętrznych (w tym ze środków UE). Badani dostrzegają duże znaczenie dywersyfikacji źródeł przychodu organizacji, dającej stabilizację i umożliwiającą skalowanie jej działalności. Potrzeby informacyjne badanych organizacji dotyczą zatem przede wszystkim kwestii możliwości finansowania ich działalności. Już 2/3 badanych podmiotów trzeciego sektora jest zainteresowana uzyskaniem informacji o dostępnych programach pomocy publicznej i innych źródłach finansowania swojej działalności.

Działania wspierające:

- Szkolenia z zakresu pozyskiwania różnych źródeł przychodu organizacji, w szczególności w kontekście nowej perspektywy – ze środków unijnych
- Doradztwo formalno-prawne dla organizacji oraz rozważenie opracowania listy rekomendowanych przez inne organizacje działających w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego biur rachunkowych specjalizujących się w trzecim sektorze
- Opracowywanie i aktualizowanie listy dostępnych programów i konkursów skierowanych od organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, nie tylko uwzględniając źródła miejskie, ale również wojewódzki, rządowe i unijne, wraz z odpowiednim upowszechnieniem
- Badani postulują stworzenie i upowszechnienie stanowiska w Wydziale Kultury ds. kontaktów z organizacjami pozarządowymi, który dyżuruje w określony dzień po godzinach pracy, będąc dostępnym także dla tych organizacji pozarządowych, które działają akcyjnie po godzinach pracy swoich członków. Oczekuje się, że rolą osoby na takim stanowisku będzie wsparcie w zakresie bieżących problemów organizacji oraz integrowanie pracy międzywydziałowej w Urzędzie Miasta i jednostkach miejskich w obszarze trzeciego sektora. Wobec braku możliwości zalecane są działania na rzecz upowszechnienia wiedzy o Komisji Dialogu Obywatelskiego przy Wydziale Kultury, która pełni funkcję ciała doradczo-konsultacyjnego działającego poza godzinami pracy Urzędu. KDO organizuje regularne spotkania umożliwiające bieżące reagowanie na potrzeby trzeciego sektora.

Jednym z zasadniczych problemów, z którym styka się około 40% organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego są problemy lokalowe. Ok. 35% badanych organizacji ma swą siedzibę w mieszkaniu prywatnym jednego z członków podmiotu. Badania pokazują, że brak realnej siedziby utrudnia rozwój organizacji, co więcej – osłabia więzi członków organizacji, przyspiesza wypalenie zawodowe, demotywuje.

Działania wspierające:

- Badani oczekują wypracowania miejskiego programu współpracy z deweloperami w zakresie udostępniania np. od 1 do 5% powierzchni kwadratowej na potrzeby organizacji pozarządowych na określony czas; takie działanie wykracza jednak poza kompetencje samorządu; wobec takiego stanu rzeczy zaleca się przynajmniej rekomendowanie takiej polityki deweloperom
- Wypracowanie we współpracy z Zarządem Komunalnych Zasobów Lokalowych i organizacjami pozarządowymi kalkulatora oceny wpływu społecznego w kontekście udostępniania lokali na

preferencyjnych warunkach – „lokal za złotówkę”, dla określonej kohorty organizacji z najwyższym wynikiem wpływu.

Badania wykazały, że jedną ze zmiennych definiujących efektywność organizacji, rozumianej m.in. jako możliwość tworzenia i utrzymywania miejsc prac, docieranie do dużej liczby odbiorców, realizacja dużej liczby wysokobudżetowych projektów, także na arenie międzynarodowej jest partnerstwo z podmiotami biznesowymi. Połowa badanych organizacji nie ma jednak doświadczeń w tym zakresie, tzn. nie współpracowali z firmami, nie potrafili docierać do potencjalnych sponsorów, mimo, że wielu z nich podjęło takie próby.

Działania wspierające:

- Zaproszenie partnerów komercyjnych i stworzenie platformy integrującej społecznie odpowiedzialny biznes gotowy zaangażować się we wspieranie działań kulturalnych realizowanych na terenie Poznania przez Miasto przy udziale organizacji pozarządowych (na wzór np. krakowskiej platformy KompasNGO.pl)
- Opracowanie programu szkoleń z zakresu fundraisingu dedykowanego organizacjom pozarządowym z obszaru działalności kulturalnej
- „Szybkie randki” dla biznesu i organizacji pozarządowych.

Badania wykazały, że środowisko organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury nie jest wystarczająco zintegrowane; organizacje pozarządowe nie znają się i nie znają wielu aktywności kulturalnych realizowanych w Poznaniu

Działania wspierające:

- Integracja środowiska poprzez upowszechnianie wiedzy o działaniach organizacji i samych organizacjach
- Stworzenie przestrzeni dla NGO-networkingu, mającego na celu wymianę doświadczeń, nawiązywanie współpracy, wypracowywanie wspólnych działań
- Promocja Komisji Dialogu Obywatelskiego przy Wydziale Kultury wskazując jej rolę, znaczenie i potencjalne korzyści dla organizacji w obszarze integracji środowiska trzeciego sektora.

Badania wykazały, że w szczególności organizacje wysoce sprofesjonalizowane (mające różne źródła przychodów, zatrudniające pracowników, realizujące wiele wysokobudżetowych projektów) nie dzielą przynajmniej części najpowszechniejszych problemów organizacji. Aby wspiąć się na wyższy poziom działalności społecznej potrzebują wsparcia w nawiązywaniu partnerstw międzynarodowych, z organizacjami im podobnymi lub podmiotami komplementarnymi za granicą.

Działania wspierające:

- Zaangażowanie Biura Kształtowania Relacji Społecznych i/lub Wydziału Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej w wypracowanie narzędzi budowanie takich sieci paneuropejskiej współpracy, początkowo np. pomiędzy miastami partnerskimi w określonych obszarach kultury.

Jednym z istotnych problemów w obszarze działalności kulturalnej organizacji jest szeroko rozumiana promocja trzeciego sektora. Dotyczy to zarówno braku środków na promocję realizowanych działań (co jest często efektem udzielania niższego wsparcia finansowego niż aplikowano, promocja jest zwykle „wycinana” z budżetu przy jego ograniczeniu przez podmiot finansujący), ale także braku wystarczających kompetencji do tego typu działań lub braku środków na zatrudnienie specjalisty od

PR i/lub marketingu i/lub digital marketingu i/lub mediów społecznościowych i niskiej aktywności Miasta we wsparciu organizacji w tym zakresie, poprzez wykorzystywanie własnych narzędzi i kanałów komunikacji z potencjalnymi odbiorcami.

Działania wspierające:

- Stworzenie programu i poradnika szkoleń z zakresu PR i/lub marketingu i/lub digital marketingu i/lub mediów społecznościowych dedykowanego organizacjom pozarządowym z obszaru kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
- Ułatwienie możliwości lub uczynienie punktowym kryterium we wniosku konkursowym zatrudnianie specjalisty od mediów społecznościowych w projektach współfinansowanych ze środków miejskich
- Włączenie w upowszechnianie działań organizacji pozarządowych miejskich kanałów komunikacji, w tym: miejski portal poznan.pl, fanpage na Facebooku i Instagramie @Miasto Poznań, @Poznań Wspiera, @Pozarządowy Poznań i inne
- Tworzenie kalendarza wydarzeń kulturalnych realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze kultury na terenie Poznania i jego efektywnie upowszechnianie
- Tworzenie wizytówek organizacji, przedstawianie działalności organizacji: jeden dzień – jedna organizacja, ludzie, wydarzenia, sukcesy, itd. i upowszechnianie w Internecie
- Nawiązanie współpracy ze znanymi poznaniakami gotowymi do objęcia roli ambasadorów różnych działań społecznych organizacji bądź samych organizacji, którzy będą promować Miasto Poznań poprzez niszowe, ale mające duży potencjał wydarzenia kulturalne realizowane przez organizacje społeczne z obszaru kultury.

Organizacje pozarządowe uczestniczące w badaniu korzystają z pracy zewnętrznych wolontariuszy. Dylemat, jaki się z tym wiąże dotyczy obarczania ich merytoryczną pracą, za którą część pracowników otrzymuje wynagrodzenie, zaś wolontariusze merytoryczni – nie. Problemem jest zatem zarządzanie takim zespołem.

Działania wspierające:

- Szkolenia z zakresu zarządzania hybrydowym zespołem ludzkim.